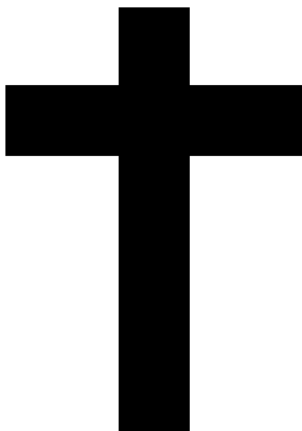

ÖKHS' I TSĪN IK SĪN
NI ST. MATTHEW OT
SĪN AI PI.

The Gospel According to St. Matthew in the Blackfoot
language of Canada

**ÖKHS' I TSĪN IK SĪN NĪ ST. MATTHEW OT SĪN AI
PI.
The Gospel According to St. Matthew in the Blackfoot
language of Canada**

Public Domain

Language: Siksiká (Blackfoot)

Translation by: Rev. John William Tims

This C. M. S. publication by the British and Foreign Bible Society in 1890 is in the PUBLIC DOMAIN (not copyrighted). Conversion to USFM was courtesy of the Digital Bible Society.

2017-10-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 13 Dec 2023
0a409c18-61ef-5282-961d-ef2aa587bd17

Contents

ST. MATTHEW 1

ÖKHS' I TSĪN IK SĪN NI ST. MATTHEW OT SĪN AI PI.

1 SIN AK'SIN Jesus Christ David okkuai' Abraham okkuai' un'ix o sĭnaks' oaiĕxĕsts. 2 Abraham ikuyiu' Isaac; ki Isaac ikuyiu' Jacob; ki Jacob ikuyiau' Judas ki omu' pappiipix; 3 Ki Judas ikuyiu' Phares ki Zara, Thamar ipau'kaiĭmmiuax; ki Phares ikuyiu' Esrom; ki Esrom ikuyiu' Aram; 4 Ki Aram ikuyiu' Aminadab; ki Aminadab ikuyiu' Naasson; ki Naasson ikuyiu' Salmon; 5 Ki Salmon ikuyiu' Booz, Rachab ipau'kaiĭmmiuai; ki Booz ikuyiu' Obed, Ruth ipau'kaiĭmmiuai; ki Obed ikuyiu' Jesse; 6 Ki Jesse ikuyiu' David omŭ'nin'a; ki David omŭ'ina ikuyiu' Solomon, annök' ake'uök itom'itomiuök Urias man'itotsipokaiĭmmiuai; 7 Ki Solomon ikuyiu'. Roboam; ki Roboam ikuyiu' Abia; ki Abia ikuyiu' Asa; 8 Ki Asa ikuyiu' Josaphat; ki Josaphat ikuyiu' Joram; ki Joram ikuyiu' Ozias; 9 Ki Ozias ikuyiu' Joatham; ki Joatham ikuyiu' Achaz; ki Achaz ikuyiu' Ezekias; 10 Ki Ezekias ikuyiu' Manasses; ki Manasses ikuyiu' Amon; ki Amon ikuyiu' Josias; 11 Ki Josias ikuyiu' Jechonias ki o mu' pap piipix, annik' ito'toöpikau Babylon; 12 Ki ot'sitotas au Babylon, Jechonias ikuyiu' Salathiel; ki Salathiel ikuyiu' Zorobabel; 13 Ki Zorobabel ikuyiu' Abiud; ki Abiud ikuyiu' Eliakim; ki Eliakim ikuyiu' Azor; 14 Ki Azor ikuyiu' Sadoc; ki Sadoc ikuyiu' Achim; ki Achim ikuyiu' Eliud; 15 Ki Eliud ikuyi u' Eleazar; ki Eleazar ikuyiu' Matthan; ki Matthan ikuyiu' Jacob; 16 Ki Jacob ikuyiu' Joseph, Mary om'i, annok ipau'kaiĭmmiuök Jesus, anĭstau Christ. 17 David otsis'tsits'unoauai Abraham itsipuk' sŭpokosĭnimotseiiu ke'pitappiiu nĭssekoputtsi; ki ot'sitotosau Babylon omats'ĭstsits'unoauai David mats'itsipuksŭpokosĭmmotseiiu, matsĭsse'koputtsi; Christ omats'ĭstsits'unoauai ot'sitotosau Babylon mats'itsipuksŭpokosĭmmotseiiu matsĭsse'koputtsi. 18 Jesus Christ, otsipokai'isinni ũ'n'iniitsiu: Annik' Mary, Jesus oksis'tsi, Joseph otak'okemattösaie itop itappi'inai, otse'kosatsok Atsim'istaaw. 19 Joseph om'i moköm'motsitappiu, ki matsitsitau'ats mök'aiiitsinniköttösaie; osĭme'tsitan möksisim'ianĭstŭpskoösaie. 20 Ki otai'ksĭmstatosai, Satsit, Ap'ĭstotokiuäoto'tokatatsĭs otsipöpök'toakaie ki otan'ikaie, Joseph, David okku'i, pinstŭnnos Mary kök'okemattosi, otse'kosatsok Atsim'iStaaw. 21 Ki ai'aksipokaiĭmmiuai okku'yi, ki kitak'anĭstsinniköttau Jesus: tŭkkä, otsitappim'ix otsauum'itsitappi'isuauĕsts aiaki-taikömotse'piuax. 22 Itŭn'nitsiuai mök'itsenŭpanĭstösi Ap'ĭstotokiuä otse'pawsĭsts, otsiprophei itotse'pawsĭnĕsts, ki an'ĭmai, 23 Satsik, mökök'iake ai'akopitappiiu, ki ai'aksipokaiĭmmiuai okku'yi, ki ak'anĭstsinniköttösaiaie Emmanuel, ito'kĭsasattop Ap'ĭstotokiuä ipokai'tappiĭmму. 24 Joseph otsipuawk'si otso'kani, ũ'n'niitsitappiiu Ap'ĭstotokiuä oto'tokatatsĭs otan'iipiaie, ki ito'tuyiuai otokem'an: 25 Ki ototom'okkuyi otsauomai'pokaiĭsaie matpoksokamiu'atsaie: kinitsin'niköttösaie JESUS.

2

1 JESUS otai'pokaiisi Bethlehem, auösin'im Judæa, annists'isk

ksistsiku'istsk, Herod otsitsinaipi, Satsik, mokök'ietappix umut'autstsiipi apinök'kuyi itsipuk'sipuiâu Jerusalem, ² An'iau, ũnan'ök manipok'auök Jews otsin'aimoaiuaie? Tükkä, annim' apinök'kuyi stai'tappiosi nitsino'ũnan okökatosim, ki nimut'otopinän nok'itauatsimmimösinan. ³ Herod omüx'ina otokh'tsisaie, otap'itsi-tanaie, ki Jerusalem istokönai'tappix iköno-nokap'aitsitamiuax. ⁴ Ikönaumoi'piüsax omük'atoiapiekuax ki ai'sinakix, süppoöttesattsiuax Christ mök'itsipokaiipiaie. ⁵ Ki an'istsiauaie, Bethlehem, Judæa istauösin'im, ũn'nimaie; ũn'anistappi prophet osin'aksin; ⁶ Ki ksësto'a Bethlehem, Judæa istauösin'im, kimats'inükstsi puaua, Judah istsin'ax; Nin'auök, ksesto'a ak'itsistauasiu ki osto'i ai'akauökkitsimau nitsitappim'ix Israel. ⁷ Herod, simi'nikötüssax mokök'ietappix, sokap'süppoöttesattsiuax otsokap'inökuyisaie kökatosi. ⁸ Ki itüpüt'oköttsiuax Bethlehem; kian'iu, kükko' sokap'apsümmok pokau'ök; ki ikonoainoeniki, itüm'ütskitsinikokik nok'itsitotosi nok'it a tsim mim mosi. ⁹ Otokh'tsisaie omüxina otan'iiipiaie, itsis'tapuiau; ki satsik, anni'isk kök'atosiisk otsitsinoauaiisk umut'autstsiipi apinök'kuyi otsitom'akoaiauaie, ki otai'totosi inük'sipokai ot'sitapuipiaie itots'iketsipuyiuaie. ¹⁰ Otsinno'össauaie kök'atosi, eks'kamük otsetametüksuaii. ¹¹ Ki otaitsipis'sau nap'ioyis, Mary oksis'tsi ipinnu'yiauaie pokai'isk, ki innissi'iau, ki itatsim'mimmiau: ki otaipasuk'inissauësts otakomüskotuksuauësts, issak'okotsiauaie gold ki frankincense ki myrrh. ¹² Ap'istotokiua papauökianistcsax mökstaiskito'tosau, noke'tsi moksoki itüp'akaiiau. ¹³ Ki otau'mattosau, satsik, Ap'istotokiua stotokatatsis papau'tsisaie Joseph, an'isituaie, Nipuat, ki mattos'au pokau' ki oksis'tsi ki iküm'itappoat Egypt, ki stau'pit ki kitak'otümanisto; tük'kä, Herod ai'akapsümmiuaie inük'sipokau möks'enitösaie. ¹⁴ Otai'puawksi, sepiai'akotuyiuaix inük'sipokau ki oksis'tsi ki Egypt itüp'itappoiau: ¹⁵ Ki itau'puaie otai'insaie Herod, möksenüp'anistosi Ap'istotokiua otse'poawsin, otsiprophet i totsi'uaie, Egypt, ũn'nimaie nitsit' ütümmau noko'a. ¹⁶ Herod, otai'noösx mokök'ietappix otap'apistotoyisax, eks'kaiistsetükkiu, ki itüp'otoköttsiuax (otsen'nakemix) Bethlehem ki sa'akapotsim, ai'stokistuyimix sök'umappix ikön'ainittsiuax; küttaistoki'stuyimix sök'umappix mat'okönainittsiuax, umut'otsksinippi otsokap'süppoöttesattsiuax mokök'ietappix. ¹⁷ Itüm'enüpanistomaie Jeremy prophet otse'poawsin otan'ipi, ¹⁸ Epo'awsinni itsik'kitokhtsip Rama, asain'sinni ki aiim'motseisinni, ki omökoyesinni, Rachel o'kosix itau'asünü ki matokuikiawpiketükkiu'ats, tük'kä, itsen'iau. ¹⁹ Herod otse'insi, sat'sik, Ap'istotokiua ototokatatsis Joseph otsipapau'takaie, Egypt otsitai'tappiisaie. ²⁰ An'istsiauaie, Nipuat'ki mattos'au inük'sipokau ki oksis'tsi, ki itüp'itappoat Israel istau'ösinim; tük'kä ini'au anniks'isk ap'üssummiiskaie otsipai'tappiisinni. ²¹ Ki itsipauu ki aiako'tuyiuaix pokau'a ki o ksis'tsi, ki Israel istauösin'im ito'to. ²² Ki otokh'tsisi Archelaus otau'atsuaiitsitapai'naiisi un'ni otsin'naiisinni, isstün'imaie mök'ittapposaie; ki Ap'istotokiua otsipapuanistosaie, Galilee itanis'tüpitappo: ²³ Ki akapioyis, Nazareth anistau, ito'to kiitoko'yiu; mökenüpanistosaie prophetix otan'iiipiax, akanistai'niköttau Nazaren'aikuun.

3

1 ANNISTS'ISK ksistsiku'istsk John Baptist ito'to Judæa

istoks'itapiksökkui, itüs'-ksinimatstokiu, ² Ki an'iu sauai'tsitak, spots'im i'tsin'naiisinni atstsiu'. ³ Am'auk annök' matap'puiök Iſaiah prophet an'iu Nitsitappiua ksistapitauosinin sokse'puyiu, Süppoatsitotokh'sattoat Nin'a oksokui, oksoku'ists moköm'otstsisests. ⁴ Ki John, Camel oku'yists, itsis'ototoku, ki istiköp'okui itsep'siu; ki otso'össinests tsikatsix ki namap'iniu. ⁵ Jerusalem istokönai'tappix otokönitota'akax, ki Judæa istokönai'tappix, ki Jordan istauössin'im istokönai'tappix mat'okönitautakax. ⁶ Ki nie'tüktai Jordan (an'istop), otst'üstapinopiax, ki otsaum'itsitappiusests aiinüp'anistomiauests. ⁷ Ki otsinno'össax otas'taaüssax akai'tappiiax Pharisees ki Saducees, otsittüp'auauökössax otsitüsta'pinükipi, an'istsiuax, Pitseksinau'kosix, tükka' kitan'ikoau kökanistüpistüpiksatossuai annik' istse'tüksinik astai'tsiik? ⁸ Ai'süsksattok matsiin'ists mök'itanistosi kitsauai'tsitani: ⁹ Pini'tsitsiikasik kitsitsi' tanauests kok'kitünissuai Kín'un Abrahami; kitan'istopuau Ap'istotokiu, am'oxim okotokix ikotsistauatomoaiau Abraham pokax. ¹⁰ Kiannok' köts'eksists kaxa'kin itsipo'toau: könai'istsis sainasissi ak'aikakiaiau ki ak'aututsaiau. ¹¹ Okke' kimut'situstapinopuau kökkitsisauai'tsitasuai: apatots'ik annök' ai'aksakootoök aiis'skunitapsiu, nimatsikökokotopa'tomouaats matsikists': Ostoi' kimutak'istapinokoau Atsim'istaaw ki is'tsi: ¹² Ose'kotükkiatsis ai'inimaie, kiau'pux'ixtoxixi otsit'aisuisuitsipik'iakipi aiaksokapse'maie, osos'tsipikiapioyis aiakitsiptsipotomests otapaien'insimmanists; ki istotox'ksiiests istsi'imatataksiu'ats ai'aketsinsimests. ¹³ Jesus Galilee itüm'aumatto, Jordani nie'tüktai ito'to, John mökitsistapiniisaie. ¹⁴ Ki John pai'au'tsimiuaie, ki otan'ikaie, ksësto'a is ta' pin o kit, kitaketak'sipuksipat to kökokotsis'tapinnöksi, ki kumauksipuksipaakiks? ¹⁵ Jesus an'istsiuaie pokitse'tsit annok': nöks'istutsininan moköm'motsitappiisinni. Itümipaio'kits etomoyiuaie. ¹⁶ Ki Jesus aiis'tapinnössi, itopitsissoa'tomaie okke': ki, sat'sik, spots'im kau'opiu, ki nan'nuyiuaie Ap'istotokiu otatsim'istaaw itutui'süpinümaie sistsi'i'itsinauüni'inai, ki itokhitopi'inai: ¹⁷ Ki, satsik, epo'awsinni spots'im itunni'u amok'auk nitük'omimokoa, nitsekökh'simau.

4

¹ ATSIM'ISTAAN ks'itapiksökkui itümitüppip'uaie Jesus, sauum'itsitappiua mök saksksinnoösaie. ² Ki nisip'puyi koku'ists, ki nisip'puyi ksistsikuists otsit'saioyipists, itsakoo'notsiu. ³ Ki Issaks'ksinimaitappii itoto'yinaie an'iinai, Iküm'umeniki Ap'istotokiu okku'i, am'oxim ok'otokixim sitsip'satsisau mökitapaienasau. ⁴ Ki itünis'tsiuaie, Sinaip Matap'pi matokot'otsipaitappi'iuats napaien, Ap'istotokiu maoi' umufokönai'poawsists aiakotsepaitappii. ⁵ Sauum'itsitappiua otsitsitappiok Atsim'akapioyis, ki itokhit'sipotoyeik Nato'iapioyis, ⁶ Ki an'istsiuaie, Iküm'umeniki Ap'istotokiu okku'i, inis'sui'auünit: sin'aip, akanistsiuax ototokatatsix ksësto'a: ki otsu'auests kitakitotsiketsienokiau, koköt'sists kökstai'tüköhsau ok'otoki. ⁷ Jesus itünis'tsiuaie, mat'sinaip, kimataksaksksinoau'ats Nin'a, kitap'istotokä. ⁸ Sauum'itsitappiua spaiistükki otsittümmi'pokiaie itaiistummüt'tsiikaie könauau'ösinists ki itsap'inatsiikiests; ⁹ Ki anistsiuaie, am'ostsim könauau'ösinists kitak'okoto, apis'tuksisanopieniki, atsim'mimmokeniki. ¹⁰ Jesus itüman'istsiuaie, Mís'taput, Satan: sin'aip, Nina Ap'istotokiu kitak'atsimmimau, ki kitak'aitanistaitoau. ¹¹ Ki Sauum'itsitappiua

otai'skikaie ki, sat'sik, oto'tokatatsix ito'toyikiax ki otpum 'okax. ¹² Jesus otokht'simsi John een'ösaie itsitap'po Galilee: ¹³ Ki otünistüpa'atosaie Nazareth, Capernaum ito'to ki itoko'yiu, išsoots'i omük'sikimi ai'aketskökkuu Zebulon ki Nephtholim: ¹⁴ Isaiiah otse'poawsin möksenüpanistösi otanipi, ¹⁵ Zebulon istau'össinni ki Nephtholim istau'össinni o mük'sikimi ista'potsim, Jordan ap'ümmotsim, Galilee istok'auaax; ¹⁶ Anniks'isk matap'pixk, ski'natsi itau'pixk omük'anatsi nan'immiu: ki anniks'isk matap'pixk auössin'ni eínsin'ni itstsi'ipi ki einiu'tüxissinni itstsi'ipi, itau'pixk, ksistsikui'natsiu otsüs'köpsiu. ¹⁷ Annik' Jesus aumütüpsokse'puyiu, ki an'iu, Sauai'tsitak; Spots' imistokök'itsimani äststsiu'. ¹⁸ Ki Jesus, auau'ökassi, Galilee istomük'sikimi, itsinnu'yiuax aiis'künnimotseiyix, Simon, an'istau Peter; ki oskün' anistau Andrew, isksimmatük'kiomikatsis omük'sikimi itai'suiapiximiauie, tük'ka itomik'aitappisau. ¹⁹ Ki itünis'tsiuax, noksuppa'akik, ki kitakitaumik'ottaiau matap'pix. ²⁰ Ki atomik'atsuai itskim'miau ki itopokiuo'iauaie. ²¹ O müt'tökkiosi matsitsinnuyeuax mat'toskünümmotseiyix, James, Zebedee o ku'yi, ki John oskün', ipit'süpinnuyiuax ak'iosatsis, Zebedee, iin'ouaie, aip'simix otomik'atsuaux: ki itsin'niköttsiuax. ²² Ki ipit'skittsiiauaie un'ouaie ki ak'iosatsis, ki itopokiuo'iauaie. ²³ Ki Jesus Galilee istokönau'össinni itap'auauökau, otatoiapioko'auëts itai'pistsksinimatstokiu ki aisokse'puyiu spots' im istsetam'itsiniksinni; ki matap'pix opüs'tsimmesuai ki otok'tokossinuauëts ikön an'küttutuyiuax. ²⁴ Ki otap'istutüksinni ikönauanetanüstopaie Syria istau'össinni; ki ikönai'oktokosix, ki amianiätsipüs'tsimisix, ki anniks'isk matap'pixk sauumitsitappiua itsips'tokoyiau, ki mat'tapsix, ki an'auxenix, ikönitautsippotoaiax; ki ikönau'küttutuyiuax ²⁵ Ki Galilee istokönai'tappix ikönaw'pokiouoiauaie, ki Decapolis, ki Jeusalem, ki Judæa, ki Jordan ap'ümmotsim istökönai'tappix matsekönaw'pokiou'iauaie.

5

¹ Kí otsinno'ossax akai'tappix ni tum'mo ita'misso: ki otau'pissi otsitappim'ix ototaakax: ² Ki itsipa'kuiaiu ki itüsksinim'atsiuax, ki itüniu, ³ Anniks'isk matap'pixk oskëttsipöppuauëkk ikikim'etükkik, etam'etükkiau: spots'im itsin'naiisinni osto'auai otsinan'oiiau. ⁴ Au'yesix etam'etükkiau: aiaksikiawpiksistotoaiiau. ⁵ Ikkinäp'itappiix etam'etükkiau: ksök'kum otaksinan'oiiau. ⁶ Ino'tättomix moköm'motsipaitappiisinni ki inäk'attomix moköm'motsipaitappiisinni etam'etükkiau: ai'akokuyian. ⁷ Kímapi'itappix etam'etükkiau: otak'sikimokiau ⁸ Ksikus'skëttsipöppix etam'etükkiau: ai'aksinnuyiauaie Ap'istotokuuä. ⁹ Inüs'tsetappix etam'etükkiau: akanistainiköttaiau Ap'istotokuuä o'kosix. ¹⁰ Anniks'isk matap'pixk itsikim'atsistotoaiiau otökommot'sitappiuösoauëts etam'etükkiau; otsinan'oiiau spots' im itsin'naiisinni. ¹¹ Oksis'totokoeni ki maka'pi sitsip'sükoeni, ki aisimmim'motsenikiau, tükka kitük'omimmokoau kitse'tametüksuai. ¹² So poke'tametükkik, spopai'piik; kitakitakai'sakinnosüko spots'im: apatots'ik neto'yik ünnetoksistotoyiuax Ap'istotokuuä otsiprophetix. ¹³ Kësto'akauk ksök'kum itsistsixipoku: attosai'e umut'aiawxipi itsix'ipokuyi, tsanistapiu ksök'kum umutaiaksistsixipokuisstsiip? Matütokoapi'uats, ki aksis'tapixip, ki akitsitautsämia'osi. ¹⁴ Kësto'akauk ksök'kum istün'natsii. Akap'ioyis aitokittokhi

netum'moyi matokotsiksísattp'ats. ¹⁵ Matap'pix matotstsím'axauaie anak'imatsís mökítsitaistakhtotosauaie assuyin'i, itai'süppatomiau itai'süpanakímatsopi, ki matap'pix itsíps'taupix napioyís itokónnauan'akímaiau. ¹⁶ Neto'yik kitan'akimatsís ístot'únnaasayit matap'pix mök'ítsinniisau kitawx'ístutsipists mök'íttsakúttosauaie kin'a spots'im. ¹⁷ Pinstak nimut'otopi nökítünnístupipotsísau okök'ítsimani, ki prophet ix otün' issuai: nimatütoto'pa nökítünnístüpipotsísau, nimut'oto mökítsüpanís'tsístutsísau. ¹⁸ Kitau'münístopuau spots'im ki ksök'kum otsauomai'tsinikasi, ki okök'ítsimani otsitsauomsüpanístsiopi tüks'kai sikük'sínaksín okök'ítsimani ittsi'ipi mat'akítsínikauatsaie. ¹⁹ Annök tukskai am'ostsim inüxe'poawsists küttaí'aksístutsímökaie, ki ai'aksksinímatsokax matap'pix mök'staíístutsísaxaie, ak'anístainiköttau inüks'tsím spots'im; annök' ai'aksístutsímests ki ai'aksksinímatsokax matap'pix möks'ístutsímests, ak'anístainiköttau omük'sím spots'im. ²⁰ Kit an'ístopuau kitokómotsípaitappiisinni saíís'tüpükuiökhsíssi Scribes ki Pharisees ot'okómotsípaitappiisüests kimatakitsípupauats spots'im ístsín'naiisinni. ²¹ Kikai'okhtsipuau ükkaiiap'ix otan'íkoaiu, Pinuye'níki: ki annök'ai'akoyenikiuök ai'akesetsímaie okök'ítsimani: ²² Ki kitan'ístopuau annök' ksístapístsím'iuök ox'okoä ai'akesetsímaie okök'ítsimani; ki annök' ak'anístsiuök ox'okoa Raca, aiakesetsímaie okök'ítsimani: ki annök' ak'anístsiuök, kítüt'tsapsi, ai'akesetsímaie Gihenni ots'tsíimímaie. ²³ Puksípip'potomíniki kitak'íksístomütskotüksínni natoí'apioyís, ki íksínim'íniki kixokoa kítsís'tsímok, ²⁴ Ün'nim altar ístsskit' kitakíksístomütskotüksínni, ki matskot'; matom'ots matsin'nüstseik ksésto'a ki kixokoa, ki tüm'ütsipuksiput ki sakumüts'kotoat kitsíksíst'omütskotüksínni. ²⁵ Kipínnüs'tseímís kikakhtum'o, kítsakiokhpokau'pimössi: kökstaíístapípiok au'kökítsímái, ki au'kökítsímái ök'staukotsei eénake'nai, ki kitakítsíps'tapixik itai'ínükiopi, ²⁶ Kitau' münísto kitsauomai'ponitatossi kitak'sakookotossi, kimataksuxpa. ²⁷ Kikai'okhtsipuau otanipuuuests ükkaiiap'ix, Kimatakauökotapuuua: ²⁸ Ki nestoa kitan'ístopuau, annök' üs'sümüuök ake'uök mök'sta tossaie, ükaukhtauuökautättseuaie u'skéttsípöppi. ²⁹ Kinet'oopspi itsuyísseeniki, sauau'tos ki mís'tüpapíksístsís: ökh'siu tüks'kúma mök'saiínakuaiíssi kööpspi, ökstaíís'tupapíksís kostüm Gehenna. ³⁰ Kinet'otsís itsuyísse'éniki kawksínnít', ki mís'tüpapíxit: ökh'siu tuks'kai kotsís'i mök'saiínakuaiíssi, ökstaíís'tüpapíksís kostüm Gehenna. ³¹ Ük'auanístop annök' aiaksíksíuatsíuök otokem'ani ünnianíst'okotsís íksiuo'isínaksín: ³² Ki kitan'ístopuau annök' aiaksíksíuatsíuök otokem'ani, otsauomauu'ökotasi, nokets'ínai otauökotáts'okaie; ki annök' aiakokkem'iuök otai'ksíuatai'ísk itau'ökata. ³³ Stsí'í, kikai'okhtsipuau otan'ipuuuests ük'kaiiap'ix, kimataksíksístapatauüni'pa, ki, kitakítauanístau Ap'ístotokíua kitatauün'íssinni: ³⁴ Ki kitan'ístopuau, Pinüt'auünik; spots'im pinitüpütäuünik; tük'ka Ap'ístotokíua otpiso'pötsísaie: ³⁵ Ksök'kum pini'tüpütäuünik; itsíssuikau'piu: Jerusalem pini'tüpütäuünik; tükka Omüx'ina ot'akapioyímaie. ³⁶ Kimat'akitüpütäuünipa kotokón', kimatöksíksístutsípats nitu'kuyekai ki kimatöksíksístutsípats. ³⁷ Ki anik' A, A; Sa, Sa; mato'ketauanieniki, mat'ökhsíu. ³⁸ Kikai'okhtsipuau, ük'auanístop sauau'toainiki moöps'pi, kitak'ökötanístotoko: ki sauau'tsímíniki mokhpe'kínni, kitak'ökötanístotoko. ³⁹ Ki

kitan'istopuau pinstšimmim'motsemis sauum'itsitappiüä: ki annök' kitakauaiak'ioökö kitsets'stoksis matoko'tsis ki mat'stoksis'. ⁴⁰ Ki matap'pi makitotsissip'puyissaie au'kökitsimäi, ki stakhts'isokösim mök'otsisaie, mat ün'nistotsis kisau'tütsisokösim. ⁴¹ Ki annök' kitsitappa'atsokök tuks'ka üskkak'sinni, pokom'is na'toki iskskaksinni. ⁴² Annök' kitau'kömönikök, ko'tsis, ki annök' kitai'akükkumatükok, pino'tükaatsis. ⁴³ Kikai'okhtsipuau ük'auanistop kitak'ükomimmau kitopokau 'pimokä ki kitak'aukimaukikakhtum'o. ⁴⁴ Ki kitan'istopuau ükomim'misau kikakhtum'ix, Atsim'mimmisau anniks'isk matap'pixk kitai'pakosinikokoauaxk ökhs'istutosau anniks'isk matap'pixk kitau'kimokoauaxk, ki aua'tsimoiikatomosau anniks'isk matap'pixk kitse'ksistotokoauaxk, ki kitai'kimatsistotokoauaxk; ⁴⁵ Kokaukosimmi'issuai Kün'oua spots'im: tük'ka ikkünats'iuäie natos'i sauum'itsitappix ki ökh'sitappix, ki soio'tümstuyiuax mököm'otsitappix ki sau'ökömotstappix. ⁴⁶ Ukomim'mainoinikiau anniks'isk matap'pixk kitük'omimmokoauixk, tsaak'anistappiuats kisa'kinosuai? Kütömunistauükömmotsein'axau publicanix? ⁴⁷ Ki namiksematsim'ainoinikiau kixokoax, tsanistapiu'ats kumutaumotsapiau stsik'ix? Kütömunistaiksematsimotseiu'axau publicanix? ⁴⁸ Ki süp-puiap'sik manist'süppuiapsi kin'oua spots'im.

6

¹ ISKSKATS'İK kökstau'kömmotsitappiisuai matap'pix kökainu'yissi; ikümits'tsiki kin'oua spots'im kimataksakinösükoauats. ² Mak'aumütskotükkieniki pinik'it manistsik'ipi aiksistapokömotstappikasix itai'puyissax nato'i'apioyists ki moksoku'ists, matappix möksinnu'yissax. Kitau'münistopuau sakino'sattaiau. ³ Ki aumüts'kotükkieniki pinsksinis' i'aksissautsis kinet'otsisi otai'istutsipi; ⁴ Möksisimis'si kitaumüts'kotüksinni; ki Kün'a, aisimmiüs'süppiök, kitaksinnoam'sakinosük. ⁵ Ki atsimo'i'ikainoeniki pinet'omanistsik aiksistap'okömotstappikasix: otük'ometsimanoaiu mökauatsimoiikasau otsitai'puyisau nato'i'apioyists ki moksoku'ists itsi'kokeists, matap'pix möksinnu'yissau. Kitau'münistopuau, sakino'sattaiau. ⁶ Ki Ksësto'a, a'tsimoiikainiki, istsipi koko'ai, okim'iniki, a'tsimoiikamis kin'a ai'simmiapsiüä; ki kin'a, aisimmiüs'süppiök, kitaksinnoam'sakinosük. ⁷ Ki atsimo'i'ikainoeniki piniksistape'puawtsis, manistaikstapepoattopiauaie saie'tükkix: tük'ka üs'taiu ak'aiokhtokiau otakai'puyissau. ⁸ Pinet'omanistsik, tükka Kin'oua isksnim'ests kitsipu'inakitsipists kitsauomuan'istopi. ⁹ Ün'anistüttsimoiikak: Nin'an spots' im kitsitau'pipi, ünänistsim'metsis kitsin'ikösim: ¹⁰ Ünänisto'tos Kitotümap'sinni: spots'im Kitsitsi'tan kanis'tutsipi, annom'ksük'kum noküt'anistutsit: ¹¹ Annok'ksistsiku'ik nokkok'inan aau'össin: ¹² Ki ünniksksinit'au nitsauum'itsitappiisanests, manistüs'ksinoawpi anniks'isk matap'pix nitsauum'istsitotokinanixk: ¹³ Ki pinistkim'ükinan, ki nokitsikömotse'piökinan Sauum'itsitappiüä; kitüsk'sainaniau nin'naiisinni, ki otünmap'sinni, ki istsapina'sinni. Amen. ¹⁴ Ünniksksinno'ainoeniki matap'pix otsauum'itsitappiisauësts, Kin'oua spots' im kitak'oksksinokoau. ¹⁵ Ki saouksino'ainoeniki matap'pix otsauum'itsitappiisauësts, Kün'oua Spots'im kimatakoksksinokoau'ats. ¹⁶ Küttaioyienoeniki pinomüs'süppik manist'omüssüppiau

ksīstapokōmotsitappikasix: tūkka iksīstuts'imiau ostokso'auēsts, matap'pix mōks'ksinoōsax kūttaa'u'viau. Kitau'mūnistopuauūk'otsimiau saiakinosattopiau. ¹⁷ Ki ksēsto'a, kūttaaiau'yeniki pu'ikīniit, ki issis'kiosit; ¹⁸ Matap'pix kōkstai'īksīsnokiau kikūtauyi, kōksksīnnu'yīssi Kīn'a aiismūiūsūppiaū: ki Kīn'a aiismūiūs'sūppiaū kitaksīnnoam'sakinōsūk. ¹⁹ Pinaumoi'potosik akau'tsapsīnni annom' ksōk kum, apūn'ix ki apīssu'yēi otsits'oyipi, ki kōm os'iepītsix otipīs'sax ki otsikōmos'sax: ²⁰ Ki aumoi'potosik akau'tsapsīnni spots'im, apūn'ix ki apīssu'yēi otsitsau'oyipiau, ki kōmosiepītsix otsitsauaisisūppokatūn'akiipiau ki otsitsauai'kōmospiau: ²¹ Ittsi'piau kitsinan'īsts, ūn'nimau ku'skēttsipōppi. ²² Mostūm'i īsta'natsii moōps'piina; nituks'kūssi koopspi, kostūm' ak'otuitsiu anat'sii: ²³ Ki koōps'pi minīx'īssi, kostūm'i ak'otuitsiu ski'natsii. Anat'sii annik' i tsīspsts'tsiik kostūm'i ski'natsīssi maum'aumūko ski'natsīnni! ²⁴ Tukskūm matap'pi matokotsapotomoyiat-sax na'tokūmīx nīn'ax: aksikūmōkkīmiu tukskūm ki aks'ikūmūkomīmīmiu tsīk'i; akikūme'eniū tuks'kūm ki aksikūm'īstsīmīmīmiu tsīk'i. Kīmatokotapotomouaxau Ap'īstotokiūā ki sauum'itsitappiaū. ²⁵ Ūnnikaie kitan'īstopuau pinap'itsitatoat kitsipai'tappiisīnni kitaks'oattoppi ki kitak'sīmattoppi: ki pinap'itsitatoat kostūm'i kitai'aksūpskawsattoppi. Tse'ka isskīts'tau opai'tappiisīnni ki aau'ōssīn, mostūm'i ki istotos'īsts? ²⁶ Sūm'mokau paiu'tax: mat'omaiinsimmauaxau ki matomaipokiakiuaxau, ki matomaumoipotūkkīi'axau īnsīm'apioyīsts; ki Kīn'oau spots'im ai'īssoyiax. Tūkka' isskīts'tau, ksēsto'a ki osto'auai? ²⁷ Ūs'tainoeniki kōk'spitappiisuai, tsīksīm a' ak'aat'spitappiū? ²⁸ Kumauk'apaitsitatoppuaisīstsaii īstotos'īsts? Sat'sīkau anat'suiopokīsts itai'sūskīiau; matsatopotūkkīu'astsau, matapīs tutūkkīu 'āsts'au īstotos'īsts. ²⁹ Ki kitan'īstopuau Solomon ottsap'īstotossi mat skīt stom'atsēsts annīsts'īsk suo'pōkīstsk. ³⁰ Is'totosatstopiēsts saīūs'kiīsts manīstīs'totosatstopiēsts annīsts'īsk annok' ksīstsīkuik na'paitappiīsk ki apinōk'wis apittūp'apixipiau īstsi'i: kikūttomaiaikstaiisttūpīstototsatskokoauats, kitsenūk'aumaitūkkīpuau. ³¹ Ūn'nikaie pinapai'tsitatoak kōk'anīssuai Tse'a nōks'auattopīnan? Ki, Tse'a nōk'sīmattopīnan; ki; Tse'a nōks'īstotosattopīnan? ³² (Tūk'ka annīsts'īsk, Gentiles ap'ūssatsīmēsts:) Kīn'oau spots'im īksīnīm'aie kitsīm'mūkitatosēsts. ³³ Ki Matom'apsatsīk Ap'īstotokiūā otsīn'naiisīnni ki otokōmotsitappiisīnni ki annīsts'īsk kitak'ūtōkōnokokēsts. ³⁴ Ūn'nikaie pin ap'īstotok apinok'wis; apī'nok'wis ak'apītsitasīu. Tuks'kai ksīstsīkui, maka'pi sup'anīstīu.

7

¹ PINOKÖK'ITSIMAK ki kimatakokökītsīmūk o'a
² Kanīstau'kōkītsīmapuai kitakanīstaukōkītsīmūkosuai;
 ki kanīstau'kotawpi kitakanīstau'kuyīssi. ³ Ki ku-
 mauk'satsīks kēskūn' osūppa'kōmosīnni, ki kimatstatopats
 kitomūksūppa'kōmosīnni? ⁴ Ki kikūttaukot'anīstau kēskūn'
 nōk'sauautsīssi kitsūppa'kōmosīnni; ki sat'sit, omūk'o ki-
 tauūtsūppa'kōmosīnni? ⁵ Kitsīksīstapo'komotsitappiisī, Matom'-
 sauautsīt kitomūk'sūppakōmosīnni, ki kitakotūmīmsokapsat-
 sīp kōksauautsīssi kēskūn' o sūppa'kōmosīnni. ⁶ Annīsts'īsk
 natoap'īstsk pinīko'tokau imītax, ki pearls pīnītūp'īstūpapixīkau
 ak'sīnix, ōksīkkūmitauau'ōkaiiau ki akotūmotūkau'auyīau ki

kitak'otümsixipok. ⁷ Anik: ki kitak'okoko; apsatsik, ki kitak'okonip; istok'iakik, ki kitaksikauai'pixik. ⁸ Anniks'isk matap'pixk au'kõmõnixk au'kuyiaiu; ki annõk' ap'satsimõk, au'konimaie: annõk istok'iakiuõk, otak'sikauaipixikaie. ⁹ Tükka' nïn'naua, aukõm'õnistüssi okku'i napaiën, aiakokotsuaie okotoki? ¹⁰ Ki aukõm'õnistüssi mammi', aiakikotsuaie pitse'ksina? ¹¹ Ksësto'au, kitsauum'itsitappiipua, isksinim'enoainiki kõk'okotosuai ko'kosoauax õkh'sists, Kïn'õau spots'im küttoimaiakokotsiu'atsax õkh'sists anniks'isk matap'pixk otau'kõmõnikixk? ¹² Kanist'sitsitatopnai matap'pix kõkõnistsitsitaiïssuaiau, kitak'ünistsitsitattaiu: ünnianistap'piu okõk'itsimani ki prophetix otse'puawsuai. ¹³ Apüt'okitsimi pi'ik; sokokit'simi apük'oksokui itüp'itsiaiu akotap'sinni, ki akai'tappii itsipim'ix: ¹⁴ Annik' kitsim'ik, ki annik' moksoku'ik itüp'itsiikiau opai'tappiisinni, aput'tsiaiu; ki unna'tsitappii ikon'imix. ¹⁵ Stim'nokau ksïs'tapatoiapiekuax kit'sitotaakixk emük'ikinaïstotosixk, ki o'pistokini itapis'onotsiaiu. ¹⁶ Kit-aks'ksinoaiu otsin'asoauësts. Matap'pix küttoautuyiu'atsauax ksïssi'ix mïn'ists, ki ksïs'tapsüskiïsts küttoautsim'axau figs? ¹⁷ Neto'i kõnai'õkhsistsix ai'õkhsinasiaiu: ki makap'istsix makap'inasiaiu. ¹⁸ Õkhsistsis matokotokapinasiaiu'ats, ki makap'istsis matokot'õkhsinasiaiuats. ¹⁹ Kõnai'istsix küttaõkhsinasiaiu kakiok'au, ki is'tsi itsis'tüpapiksistaiau. ²⁰ Ün'nikaie kitaks'ksinoaiu otsin'asoauësts. ²¹ Kõnai'tappixk nitan'ikixk, Nin'a, Nin'a, matakokõnitaipim'axau spots'im ists'in'naisinni: annõk' ap'istutsimõk Nin'a spots' im otsits'taniaie, ai'akitsipim. ²² Annik' ksïstsiku'ik akai'tappii nitak'anikiau, Nin'a, Nin'a, niküttoomaisitsipspanats kitsin'ikõsim? Ki niküttoomaisüskounaniauaxau sauum'itsistaawx kitsin'ikõsim? Niküttoomutaipissatskaspina kitsin'ikõsim? ²³ Ki nitakotõmanistaiau, kimats'ksinopu aua; Mïstüpa'akik, ksësto'au kitsauum'itsistutsipuaai. ²⁴ Annõk' aiokh'tsimiuõk annists'isk nitse'poawsistsk aks'istutsiu mokõkiin'ai annõk itokhit'okoïskauük ok'otoki: ²⁵ Ki ai'sotau, ki ai'sauksikimskau, ki ai'sopu, ki annik' napioyis itot'süppu; ki matsistokhopiu'ats; tük'ka, itokhitokoïskau ok'otoki. ²⁶ Ki annõk' aiokh'tsimiuõk annists'isk nitse'poawsistsk, ki matsistutsim'atsësts aks'istutsiu matsapsin'ai, annõk' itokhit'okoïskauük spõts' ikui: ²⁷ Ki ai'sotau, ki ai'sauksikimskau, ki ai'sopu, ki annik' nap'ioyis itot'süppu; ki istokhopi'u; ki omük'o otsis'tokhopiisinni. ²⁸ Ki ün'nitsiu, Jesus otaiksiste'poattosësts annists'isk o'ot'awsistsk, matap'pix skaie'tükkiaiu otsksinimats'tüksinni; ²⁹ Ototümap'sinni itüs'ksinimatsiuax, ki sinak'ix manistüs'ksinimatsawpiax, matüsksinimatsiu'atsax.

8

¹ OTSÏN'NÏSAATOSSI nitum'mo akai'tappiii itopokiuo'iauaie ² Ki, satsik, nïnuau leper otsittotaakaie ki otsit'atsimmimmokaie, Id otsit'anikaie, Nin'a, atsi'tatomïniki kitokotsiksixistotok. ³ Ki Jesus itsau'ksikïnstsiakiau, ki itsixen'iauaie, ki an'iu, nitak'anistutsip; ksïksit'. Ki soksiksik'suaie. ⁴ Ki Jesus anistsuaie, Sat'sit, pinaiitsinikos matap'pi; mïst'taput, annists'innosattsis natoï'apiekuün, ki aniiik' otan'ipik Moses issa'kumütskotoat möks'ksiniisau. ⁵ Ki Jesus otsito'taiipiissi Capernaum, eën'aken'ai otsitto'taakaie, ki otau'kõmõnikaie, ⁶ Ki otan'ikaie Nin'a, anrõk' nitapotomokõk noko'ai itsis'tokhaisiu,

ai'papuyiu, eks'kaaipuñüm. ⁷ Ki Jesus an'istsuaie, nitak'ittappo nitak'okuttutoau. ⁸ Eēnaken'ai an'istsuaie, Nin'a, nimat'sipumapspa kōkitsipissi noko'ai: kakse'puyit, ki annök' nitapotomokök ak'okuttutoau. ⁹ Nēsto'a nitap'otomoki, ki eēn'akex nitap'otomokiau; ki nitan'istau am'ok mis'taput, ki ai'istapu; ki nitan'istau stsik'i, puk'siput ki ai'paksipu; ki annök' nitap'otomokök nitan'istau, am'oi ūnnianis'tutsit, ki au'anistutsimaie. ¹⁰ Jesus otokh'tsimsaie, skai'etükkiu, ki an'istsiuax anniks'isk matap'pixk ipokiuo'ixk, Kitau'münistopuau manist'omükopi otaumai'tüksinni nimat'unistokonip'ats Israel istaušin'im. ¹¹ Ki kitan'istopuau akai'tappii umutautsipi apinök'kuyi ki otsit'tistükköpipi ak'ütotoiau, ki akopokau'pimiuax Abraham ki Isaac ki Jacob spots'im istšin'naiisinni. ¹² Ki nin'naiisinni istokos'ix ak'satüpiksistsiaux ski'natsii; annim asain'sinni ki satse'kinan ak'itsšian. ¹³ Jesus an'istsuaie eēnaken'ai mis'taput, kanist'aumaitükkipi kitakünistutoko ki annök' otap'otomokök itsök'okuttutoau. ¹⁴ Ki Jesus otsisipissaie Peter oko'aiaie, nannuyuaie otokem'ani o'ksistsaie itsis'tokhaitsiinaie, ai'okhtokim püs'tsimesinni. ¹⁵ Ki kaien'imaie otsissi, ki püs'tsimesinni itskimaie: ki itsipuu', ki ito'yiuax, ¹⁶ Autükkus'si ito'tšipotuyiauaie akai'tappiiu sauum'itsistaawx pakh'tokinattsiiikiauax: ki otse'poawsinni itsa'tüpiksistsiaux staawx, ki ikut'tutuyiaux ikōnai'okhtokosix: ¹⁷ Mōks'enūpanistosi otan'ipiaie Esias prophet, ki an'iu, Osto'i mat'simēsts kitsauūt' tsikotsapsinunists, ki ipa'tomēsts kitokhtokosinunists. ¹⁸ Jesus otsinno'össax akai'tappiiix oto'tüksipuyimokax, ikök'itsimau mōk'opūmmosau. ¹⁹ Ki tukskūmiñi aisinaki'ina itoto'yinaie ki an'istsuaie, Nin'a kitak'ittappopi nitak'opokiuo. ²⁰ Jesus an'istsuaie, otatuyix au'öttsimaniau, ki paiu'tax au'yiiu; ki Nin'nau okku'yi matsistokhotom'atsaie otokön'. ²¹ Ki stsik'i otüksšinimats'aie an'istsuaie Nin'a, nök'otomitappo nök'akitsösi nin'a. ²² Ki Jesus an'istsuaie, süppa'kit; ki enix ūnanistak'itsösauax enix. ²³ Ki otšüppopis'si akh'iosatsis, otüs'ksšinimatsax ipokitsüppo'piiix. ²⁴ Ki satsit iek'opaiikimskau, ki ai'sikopaikimskau akh'iosatsis; ki ai'okau. ²⁵ Ki otüs'ksšinimatsax otsit'totaakikax ki otsitsiksekenokikax, ki an'istsiiikiauie, Nin'a kōmotse'piokinan: nitaks'inetspīnan. ²⁶ Ki an'istsiuax kumauk'sikopupuauaisks kisenükumaitükkipuan? Itūmit'sipuu, ki ai'sitsipsattomēsts sopu'ists ki pai'kimskaists; ki ikōnau' maitsiēsts. ²⁷ Ki nin'ax skai'etükkiau, ki an'iau, Tsökhtanistap'inanökhtauts, sopu'ists ki omük' sikimi manistse'tokēsts? ²⁸ Ki otopūmmo'si Gergesenes istaušin'im ito'tatsemiauaie natsitappii sauumitsistaawx pakh'tokinattsiiikiax, aken'imanists itsüx'iax, eks'kainixiikiax, matap'pi matokottotsitsko'pats. ²⁹ Ki satsit, aisokse'puyiau, ki an'iau, Tsaakanistappikitsimattopinān, ksēsto'ā ki nēstūnan, Jesus, Ap'istotokiūā okku'yi? Kiküt'tautotopa kōkkitsikimatsistotoksīnan otsauomo'tosi itaiksistsikumiopi kōk'kitsikimatsistotoksīnan? ³⁰ Ki Pistsiksi'pio akaiēm ak'sinix itau'yiau. ³¹ Ki sauum'itsistaawx au'kōmōnistsuaie ki an'istsuaie, saiai'pixikīnaniki, nök'itsipisīnaniau ak'sinix. ³² Ki an'istsiuax kükku'. Ki otšüksax, ak'sinix itsipim'iax: ki, satsit, kōnak'sinix itsin'aukskasiau inno'tsistüppakui, ki omük'sikimi suioks'kasattomiau, ki inets'iau. ³³ Ki anniks'isk matap'pixk ūsks'kūmišksax itsis'tūpaukskasiau, ki akap'ioyis itsipim'iau ki ai'itsinikōttsiauaux, ki anniks'isk matap'pixk pakhtokkinattsixk sauum'itsistaawx mats'itsinnikōttsiauaux. ³⁴ Ki, sat'sit,

Kõnai'tappix ikõnai'süxkitsimiau akap'ioyis mõkittotatsemõsau Jesus: ki otsinno'õssauaie, au'kõmõnistsiauaie mõks'istapusaie otau'õssuai.

9

¹ KI itsüppo'piu akh'iosatsis, ki ito'pümмо ki otauütakap'ioyim ito'to.
² KI, sat'sit, itotsip'iauaie nin'nau, ai'pakhpuyiu, istokhai'tsiu üksin': Ki Jesus otsinis'saie otaumai'tüksuaiax anistsuaie ai'pakhpuyiä, Noko'a, õkh'sitükkit; kitsaum'itsitappiisists isksinip'iau. ³ KI, sat'sit, stsik'ix ai'sinakix istai'au am'o (nin'nau) makapie'puyiu. ⁴ KI Jesus isksinim'ests otüs'tapuaüests ki an'iu, kumaük'itsitatopuauiaks maka'pi ku'skëttsipõppuauüests? ⁵ Tsim'a ksistspa'pi, kõk'ansi, kit sauum' itsitappiisistsisksinip'iau; ki kõk'anisi, Nipuat' ki auõkat'? ⁶ KI kõks'ksiniisuai Nin'a okku'yi ikõts'ksinimests sauum'itsitappiisists annom' ksõkkum (itüm'anistsuaie aipakhpuyii) Nipuat', matsit' kitük'sin, koko'ai istapat. ⁷ KI itsipuu' ki oko'ai itsitap'po. ⁸ KI akai'tappiii otsinis'sax, skai'etükkiau, ki a'tsimmimmiauaie Ap'istotokiaua annõk' ikotsiu'õk matap'pix otümap'sinni. ⁹ KI Jesus otaumatto'si, nannuyiauaie nin'nau, an'istau Matthew, itaupii'inai itai'ponitopiaie, ki an'istsuaie Süppa'kit. Ki itsipuu' ki pokio'attsuaie. ¹⁰ KI ün'niitsiu Jesus otsitsips'taupissi nap'ioyis, otau'yissi, sat'sit akai'tappiiax publicanix ki sauum'itsitappix, itsito'taipimiau ki ipokau'pimiauax (Jesus) ki otüs'ksinimatsax. ¹¹ KI Pharisees otsinno'õssax, itünis'tsiauaux otüsksinimats'axaie. Kitsin'aimoau maukopoks'oyimiax publicanix ki sauum'itsitappix? ¹² Jesus otokh'tsiaie, an'istsiaux, anniks'isk matap'pix ikut'totoaxk matsimümüki tappi'uaux assokinakki, anniks'isk matap'pix ai'okhtokosixk kimük'ittappiiax. ¹³ Is'tapuk, üs'ksinik manistap'ipi, nitõkh'sitsip kim'apiisinni, ki nimatõkhsitsipats ikit'stüksinni: tük'ka nimat'ütotopa nõk'ainikõttosau mõkõm'otsitappix mõks'isauaitsitasau, sauum'itsitappix nimut'oto. ¹⁴ John otüs'ksinimatsax otsitüm'ittotaakax, ki an'iau, Tsanistapiu'ats nimutsauu'yipinan nestün'an ki Pharisees, ki kitüsksinimatsax küttaisauauyiu'axau? ¹⁵ KI Jesus anistsiaux küttaukotau'yesiuaxau man'okkemiuõk oko'ai istokos'ix, itsa'kiitawpissi man'okkemiuõk? Ki annists'isk ksistsiku'ists ak'otoiau man'okkemiuõk otai' akitotoawpistskaie, ki akotümsauu'yiau. ¹⁶ Kimatanipsospuu makap'isokõsists; annik' psak'sinik aksoksipinikau ki saku'apinikan aksistüpaipinikau. ¹⁷ Matap'pix matomaisüppasuyinimests mani'ists min'iokkeists ükautokeissuyinists, õks'kakümipinikau ük'autokeissuyinists, ki min'iokke ak'saikimsskau, ki aks'iksistsuyiniasiax: Manin'iokkeists itsüppa'suyinimiau man'otokeissuyinists ki ai'aketõkhsiau. ¹⁸ Otsakiaisitsip'sattosax annists'isk epo'awsists, tuksküm'ini eenakin'ai itoto'iinai ki a'tsimmimmiauaie, ki an'iu, Nitün'na ük'ainiu; puk'siput ki kotsis'i tsixen'is, ki aks'ipui tappiiax. ¹⁹ KI Jesus itsipuu', ki itopokom'iauaie, ki otüsksinimatsax mat'opokomiauaie. ²⁰ KI sat'sit ake'üä, au'atünikau üksaumawksaikimskau otok'tokossinni na'tsikoputtuyi stuyi'ists, itsüp'paatsuaie, ki itsix'enimaie opekakün'imaniaie: ²¹ Tük'ka, is'tau, ksen'iminiki opekakün'imani, nitak'okuttotoko. ²² KI Jesus ito'tükkau; ki otsinno'õssaie, itüni'iu, Nitün'na, õkh'sitükkit, kitaumai'tüksinni kumut'okuttotoko. Ki ake'üä annik' itokut'totou. ²³ KI Jesus otsitto'taiiisi eenakin'ai oko'ai, ki otsinno'õssax au'yexis ki matap'pix eis'tekiniau, ²⁴ An'istsiaux, anis'tapaaux, ake'kuün matseniu'ats, ai'okau. Ki itai'imiauaie. ²⁵ KI otsis'tüpskoõsax matap'pix,

itsipim, ki ito'tsimaie, otsis'aie, ki ake'kuun itsipuu. ²⁶ Ki otap'istutsipi, annik' auösin'ik, motüs'ksinipaie. ²⁷ Ki Jesus otsistüpaumatta'atossi, na'tokümi naps' tsix nin'ax ipokiuo'iax, ki aisokse'puyiax ki an'iau, David okkui', Kim'okinan. ²⁸ Ki otsitsipis'si nap'ioyis, naps'tsiox itoto'yiauaie: ki Jesus an'istsiuax kikutau'maitsipuan nökökotünistutsis? An'istsiiauaie A, Nin'a. ²⁹ Itüm'itsixeniuaax oöps'puuax, ki itüni'u, kanisto'maitsipuai, ünnianistsis'. ³⁰ Ki itsikau'opiii oöps'puuax: ki Jesus saiemiuax mökstanis'tosax matap'pix. ³¹ Ki osto'auai, otsis'tapusau ikönai'tsinnikoyiauax matap'pix annik'auösin'ik. ³² Ki otsüksax, sat'sit ito'tsipiauaie küttaiai'puyia sauum'itsistaaw pakto'kinattsuaie. ³³ Ki sannm'itsistaaw otsai'piksistössaie, küttaiai'puyinä itse'puyiu: ki kónaitappix skai'etökkiau, ki an'iau, matsikainip'ats Israel istauösin'im. ³⁴ Ki Pharisees an'iau sauum'itsistaawx otsin'aimoauai itai'saipiksistsiuax sauum'itsistaawx. ³⁵ Ki Jesus itap'auauökau kónau'akapioyists, ki inük'akapioyists, ki itüs'ksinimatstokiu ota'toiapioyimoauests, ki ai'semokiu nin'naiisinni istökhs'itsiniksinni, ki ökökuttutsimests matap'pix otokönai'oktokosuauests ki otokönau'atünikauests. ³⁶ Ki otsinno'össaie otappiisin'na, kaiim'iauaie, tükka üs'tsimsiu, aneto' manistau'anetopiax emük'ikínax saüits'tsissi üsk'sümokiuä. ³⁷ Itüman'istsiuax otüksinimatsax, akauo'yi insin'manists, ki ap'otükki x unna'tosimiau; ³⁸ Atsim'oiküttok insin'manists istsin'nau mök'itüpskoösx otüsimmanists apotükki x.

10

¹ OTSIPUK'SÜPINNIKÖTÜSAX na'tsikoputtsiau otüksinimatsax, ikotsiu'ax otüma'sinni mök'saipiksistosauax sauum'itsistaax, ki mok'ökuttutsisax amian'istokhtokosists ki amian'istatünikësts. ² Na'tsikoputtsix itoköt'tsiuax otsin'ikösoauests am'otsiaukiests; Matom'itappiu, Simon, mat'anistau Peter, ki Andrew oskün: James, Zebedee okku'i ki John oskün'; ³ Philip, ki Bartholemew; Thomas, ki Matthew, annök' publicanök; James, Alphæus okku'i. Ki Lebbæus, mat'anistau Thaddæus; ⁴ Simon, Canaanite; Ki Judas Iscariot annök' aien'üpanistsiuökaie. ⁵ Anniks'isk natsikoputtsix Jesus itoköt'tsiuax ki saiem'iuax ki an'istsiuax, Gentiles oksoku'auests pinitap'pok, ki Samaritans otakap'ioyimoauests pinüt'sitsipik: ⁶ Ki Israel oko'au otomük'ikinaumix ats'ax is'tapuk. ⁷ Ki auau'ökainoniki sem'otik, ki anik', spots'im istsin'naiisinni atstsiu'. ⁸ Ai'oktokosix kut'tokau, leperix issin'nomokau, enix' nipua'atsokau, sauum'itsistaawx sai'aipiksistokau; Kitsiskis'okoko, ksistoko'tökkik. ⁹ Gold ki silver ki brass pinitsüp'pitökkik kitsitai'süpopumatsopuuauests, ¹⁰ Assuia'tsiman pinots'ik aumatto'ainoiniki, pinots'ikau na'tokaists spiks'isokösists, ki a'tsikists, ki otoats'ists; ap'otükkiuä ak'otsimaie otso'ösin. ¹¹ Annik' akap'ioyisk kitai'akitsipipika süppo'öttsesatsik annök' oks'apsiuok; ki annim' stau'pik kitsauomai'sükskitsissuai. ¹² Ki pim'innoainiki nap'ioyis, ksematsim'attok. ¹³ Ki ökhs'issi nap'ioyis ünnianistsito'tos kitsin'nüstseisuauests; ki sauökhs'issi ünnianistsska'atok kitsin'nüstseisuauests. ¹⁴ Ki annök' kikut'tautokök, ki küt'tauotsimikök kitse'poawsists, sükskitsim'innoainiki annik' akap'ioyisk sostsik'asattok. ¹⁵ Kitau'münistopuu akök'itsimaiksistsikuik Sodom ki Gomorra ak'skitstom annik' akap'ioyisk. ¹⁶ Sat'sik emük'ikínax mis'tüpskoawkiapis'ix neto'yik

kanistsis'tüpskopuau: mokök'ik manistsokökipi pitse'ksinax, ki ikkinaps'ik manistik'kinapsi kükku'ix, ¹⁷ Ki üsks'kümo kau matap'pix; kitakaumüts'kaukou akök'itsimani, ki otatoi'apioyimoauësts kitakitaipstüsisstisipis'okou; ¹⁸ Kinin'ax ki omüx'inax kitakittüpip'iokoai, nësto'a kumut'aiakaitüpipiokoai, kökkite'nüpanistosau ki Gentiles. ¹⁹ Ki aumüts'kaukuinnoainiki pinstak kökünistse'puyisuai; annik' kitak'okokoau kitai'akanipuai. ²⁰ Kimats'epuyipuau, Kin'oua osta'aw ksësto'au itsipstai'puyiu. ²¹ Ki umu'pappiipi akumüts'kaiuaie umu'pappiipi möks'einsi, ki nin' a akumüts'kaiuaie okku'i; ki pokax aksenüpanistaiu un'ouuax ki oksis'touuax möks'enitösauax. ²² Ki könai' tappix kumut'akaukimokoaiu nësto'i; ki annök' eikak'imauök umuts'ipaitappiuaspi akitsikömotse'piauaie. ²³ Kim'atsistototsenoainiki tuks'kai akap'ioyis, mis'tüpokskasik stik'i: kitau'münistopuau kimatakökönitotopuau Israel istokönau'akapioyists otsauomai'akotosi Nin'au okku'i. ²⁴ Üksšinimats'au matskitsimiu'ats otüskšinimats'tokiuä, ki apotük'kiuä matskitsimiu'ats otsin'aim. ²⁵ Ökh'siu üskšinimats'au möketüm'anistsau otüskšinimats'tokiuä, ki apotük'kiuä möketüm'anistsau otsin'aim. Anistsin'niköttüsuaie nap'ioyis otsin'aim Beelzebub, ak'staianistsinniköttaiu itsipstauPIX oko'ai? ²⁶ Pin stün'nokau; matsekipats akstaisaiipasokinnis; matsitsiksīs'pats ak'staisaišksšinis. ²⁷ Kitse'itsšinikopuai ski'natsii matai'itsinikok ksistsiku'inatsii: ki kitai'okhtsipuai kotokhis'suai, sem'ik spots' im nap'ioyists. ²⁸ Ki pinstün'nokau anniks'isk akenitomixk mostüm', ki sta'aw matokosenitsiau'ats: stün'nok annök' i kots'enits iuökax mostüm' ki staaw stakts'im. ²⁹ Natokümix sistsix küttomütaiponitau'atsax nitsipün'asani? Ki tuks'küm matakittotsiu'ats ksök'kum sauüs'ksinoüssi Kin'oua. ³⁰ Kitoku'yikinsists ikönüks'topiau. ³¹ Piniko'puk; kitots'itskükaiixkimipuau akaiēm'ix sistsix'. ³² Annök' aie'nüpanistsiuök matap'ii nësto'i, osto'i nitaks'enüpanistau nin'ä spots'im. ³³ Annök' nit'saietokök matap'piuök, osto'i nitak'saietoua nin'a spots' im. ³⁴ Pinstak nimut'oto innüst'sinni nökitsit'apixisi ksök'kum: nimat'otopa nökitsit'apixisi innüst'sinni, innu'stoan nimut'oto (nökitsit'apiksistos ksök'kum). ³⁵ Nimut'oto nin'au ki un'ni mök'itsipotsistsimotseisau, ki otün'ni ki oksis'tsi, ki äum'si ki maawks'i möktsipotsistsimotseisau. ³⁶ Ki nin'au aks'ikatummiiuax otopokau'pimix anniks'isk matap'pix oko'ai itsipsts' taupixk. ³⁷ Annök' aiis'tüpükommiiuök un'ni nësto'i nimatokotsinanük'ats: ki annök' aiistüpükommiiuök oku'yi ki otün'ni nësto'i nimatokotsinanük'ats. ³⁸ Ki annök' sauots'issi otaiüinan'i sauopkiuo'osi nësto'ä, nimatokotsinanük'ats. ³⁹ Annök' ikon'imök opai'tappiisinni, ak'atstomaie; annök' at'stomök opai'tappiisinni, nësto'i itat'stomaie, ai'akokonimaie. ⁴⁰ Annök' kito'tokök nito'tok; ki annök' nito'tokök ito'toyeuaie annök' nitse'tokükök. ⁴¹ Annök' ito'toyeüök prophet otsiprophetisaie otak'okuyissi prophet osa'kinosinniaie; ki annök' ito'toyeüök mököm'otsitappiäu oto'kömotsitappiisaie, otak'okuyissi mököm'otsitappiäu osa'kinosinniaie. ⁴² Ki annök' ai'akutükkuuyiüök sto'kimi tuks'kümi anniks'isk inüks'tsimixk otüs'ksinimatsösäaie, kitau'münistopuau matakastom'ats osa'kinosinniaie.

11

¹ Ki un'niniitsiu otai'ksistanistössax na'tsikoputsix otüskšinimats'ax

itsistüpa'atomaie möküskšnīmatstoksi ki mökatsīm'semöksi ot'akapioyimoauēsts. ² Annok' John itsipsts'taupissi itai'okiakiopi otokh'tsīsēsts Christ oiapīstutsipīsts'aie, itoköt'tsiuax na'tokūmix otūskšnīmats'ax, ³ Ki an'īstsiuaie, kikūtami'pa annök' aiakoto'ök, ki nök'apsūmmōšinan noke'tsīmi? ⁴ Jesus an'īstsiuax, mīs'tapuk, matan'īstšinnomok John annīsts'isk kītokh'tsipuauēstsk ki kitūs'satsipauauēstsk: ⁵ Naps' tsix ūs'sūpiau, ūs'tsekaiix ikōm'otauauōkaiiau, leperix īssin'aiau, kūttaiai'okhtsimix ai'okhtsimiau, enī' aipaua'iau ki kīm'atapsix atsimsem'aiau ökhs'itsīnīksīni. ⁶ Ki atsim'siu annök' kūttaī'itstskīmskūkiuök nēsto'i. ⁷ Ki otsis'tapusax, Jesus otaumütūpaiitsīnnikoōsuaie akai'tappix John, Tšanīstappiūā kumutsitappopuai ksis'tapskōkkum kōk'satsipuai? Kūttaītsip'a apai' sopu'yi itau'ūtopāpokaii? ⁸ Ki tsan'īstappiua kumut'sitappopuai kōk'satsipuai? Kūttaītsip'a nīn'naii ikikīn'īstotosi? Annīks'isk ikikīn'īstotōsīxk itot'okoyiau Omūx'īnax oko'auēsts. ⁹ Ki tsan'īstappiūā kumut'sitappopuai kōk'satsipuai? Kūttaītsip'a prophet? A, kitan'īstopuau skītsīm'iuaiē prophet. ¹⁰ Annök šīnau', sat'sit, nitse'tomotokūttau nito'tokatatsīsau kostokšīs', ki ake'tomsokapapīstusīmaie koksoku'i. ¹¹ Kitau'mūnīstopuau annīks'isk itsipokai'īmōkīx akex, mats'itstīpa ök'skītsīmaie John Baptist: ki annök' inūks'tsīmōk spots' im īstšīn'naiisīni ai'skītsīmiaie. ¹² John Baptist īstīksīs'tsīkuīsts, puk'sūpīksīstsīkuīsts spots'īm īstšīn'naiisīni itūsk'o tuišpiop, ki ūskotui'tsipimīx itūsk'otuišpimīau. ¹³ Konai'prophetix ki okök'itsīmani aie'nūpanīstomiauēsts otsauomo'tosi John. ¹⁴ Ki mak'otsīmenoainiki, am'auk Elias annök' ai'akoto'ök. ¹⁵ Annök itokh'iuök mök'okhtsīmsi ūnanīststokh'tsīs. ¹⁶ Tsa nītai'akanīpa annök' o'tappiisīnōk manīstšīn'naiīpuaiiau? Netoinitsī'au pokax annīm' itaw'k'pūmauawpīm itau'pīx ki ai'sītsīpsattīsau otūk'auauax, ¹⁷ Ki an'īstsiuax, kitsīk'ūttomopīnan ki kīmat'spiīpuu; kitau'yīmopīnan ki kīmau'kaiisūauēsts kīmatakīpuauēstsau. ¹⁸ John oto'tosi matauyīu'ats ki mataisīmiu'ats, ki an'īop pakh'tokīnatsīu sauum'itsīstaaw. ¹⁹ Nīn'au okku'i oto'tosi, au'yīu ki ai'sīmiu, ki an'īop, sūm'mīs, aistok'soyīu ki aistok'sīmiu, publicanīx ki sauum'itsītappīx otūk'auauax. Ki mökōk'sīnni o'kosīx oto'kōmōtsīstutokaie. ²⁰ Itau'mūtūpsītsīpsattōmēsts akap'īoyīsts annīm' otšī't'apīstutsipīsts ot'apīstutūksīsts otsauomai'sauaitisūtax. ²¹ Kitak'okšīnīp maka'pī, Chorazīn! Kitak'okšīnīp maka'pī Bethsāida! Nītsī't' tsīpsapīstutsipīsts kitakap'īoyīmoauēsts nītsītsīpsapīstutūkkītopīau Tyre ki Sidon īstak'apīoyīsts īst'aisūmmīsaūtsītaupīau īksīm'matūkkīaipīstīsts ki makh'skītsīsts, ²² Ki kitan'īstopuau Okök'itsīmani īstīksīs'tsīkui manīstaksīksīsts'papsīpī kšēsto'a, aks'īksīstspapīau Tyre ki Sidon. ²³ Ki kšēsto'a Capernaum, kitspīn'noko spots'īm, hades kitaks'īnnīssīmōko; omōk'apōtūksīsts kitakap'īoyīm itap'īstutsīpīau ittsīpsapīstutūkkīopīau Sodom, īst'aisakīaitītsīopi. ²⁴ Ki kitan'īstopuau, Okök'itsīmani īstīksīs'tsīkui manīstaksīksīsts'papsīpī kšēsto'au, aks'īksīstspapīu Sodom. ²⁵ Annīk' Jesus an'īu, nītōkh'sitūkkī nīn'a, spots'īm ki kšōk'kum īstšīn'aīmī, kitai'ksīsattokīauēsts annīsts'isk mökōk'ietappīx ki kītaipaso'kīnomoaiiau inūk'sīpokax. ²⁶ Ūnnīanīsts'it Nīn'a; manīstōkh'sīpī kītsīnī'tan. ²⁷ Nīn'a otokōnai'nānīsts nītokok: kī matsītsīpīa īksīnnu'yīuaie okku'īaie Nīn'a nīts'ksīnnuyīuaie; matsītsīpīa īksīnnu'yīuaie Un'ni, okku'ī nīts'ksīnnuyīuaie, ki annök īksīnīmats'stokōttseuök Un'ni. ²⁸ Pūksīpa'akīk kōnai'īkapōtūkkīx ki

ikõnõs'soksistsix, ki kitak'okotopuau ïssik'sistsikosinni. ²⁹ Nokhkõn'ni kìn'attok, ki ïsksinõ'kik; nitsik'kìnapsi nimat'omükimuspa; ki kitak'okonipuu ku'skëttsipõppuauësts ïtsik'sistsikosinni. ³⁰ Nokhkõn'ni ksists'papiu, ki nitopa'tüksin sõk'otsiu.

12

¹ AN NIK' Jesus Issik'opiiksistsikui itsisüp-poka'atomësts napaiënnisimmanists; ki otüksinimats'ax au'notsiax, ki aiin'asists aumütüp'otsimix ki itaumütüp'ioattomix. ² Ki Pharisees otsinõ'õssauax, anistsiauaie, süm'misau kitüksinimatsax mat'õkhsiu otap'ïstutsipuuësts annok' ïssik'opiiksistsikuik.

³ Ki anis'tsiuax kikütanistopuau'ats David otap'ïstutsipi otau'notssi ki otopokom'ix; ⁴ Manist'sipipi Ap'ïstotokiua oko'ai, manistau'atopiu otsitau'pipi ïtske'tani annik' küt'taõkhsiik mõks'auattosi ki otopokom'ix mõks'auattosaxaie, ki kak'õkhsiu natoï'apiekuax mõksauattosauaie? ⁵ Ki kikütanistopuau'ats okõk'itsimani natoï'apiekuax manistap'otükkipiu ïssik'opiiksistsikui otsitsips'taupisau omük'atoiapioyis kimatsikiu'ats. ⁶ Ki kitan'ïstopuau annom' itstsiu' tuks'küm ki skit'stom omük'atoiapioyis. ⁷ Ki kitskini'topi manistap'ipi nitak'õkh-sitsip kim'apiisinni, ki nimatakõkhsitsipats ïkit'stüksinni, kis'taisauotu'mauopiu küt-tautuitiiaix. ⁸ Nin'a okku'i itsin'aattominaai ïssik'opiiksistsikiii. ⁹ Ota'atsistapusi, otatoi'apioyimoai itsipim; ¹⁰ Ki sat'sit, nin'au itsips'taupiinaï, ki otsis'i ipõ'kõtsiauaie. Ki aisüppo'õtsesattsiauaie, Kütai'õkhsiuats ïssk'opiiksistsikuists õk'okuttotoõsi? Mõks'enüpanistüssauaie.

¹¹ Ki an'ïstsiuax, Ün'nats nin'au kitopokittappi'immoau maksinan'si tuks'kümi emük'ikina, itsisüp'popiissaie atün'iaxin ïssik'opiiksistsikui, Küttomai'akstaisautuyiutsaie? ¹² Nin'au küttomai'skitsimiuats emük'ikina? Ün'nikaie itõkh'siu mõk'õkhsapistutüks ïssik'opiiksistsikuists. ¹³ Itüman'ïstsiuaie nin'au, Sauksikins'tsiakit. Ki itsauksikins'tsiakiu; ki ikut'tutsipaie netoi'nitsiauaie otat'otsisi.

¹⁴ I tümit'süksiau Pharisees, ki ikõnau'kõk-itsimattsiuaie manistaks'enitawpiauie. ¹⁵ Ki Jesus otsksinissaie, itsistapu': ki akai'tappix ipokiuo'iauaie, ki ikõnau'kuttutuyiuax; ¹⁶ Ki sokap'anistsiuax mõkstaiitsinnikoõsax'aie: ¹⁷ Mõks'enüpanistosi Esias otan'ipi, ki an'iu, ¹⁸ Süm'mok, nitap'otomok, annõk' nitse'niniwattauõk; nitük'omimmau, nu'skëttsipõppi nimut'õkhsimmau: nitakitsipotoai'inaï nitsista'awi ki akanis'tsinmomoyuax Gentiles okõk'itsimani.

¹⁹ Mataketskau'ats matakoksipüppisüm'ats; mat'akitstsiapa matap'pi mõk'okhtsisaie otse'poawsists moksoku'ïsts. ²⁰ Apai' otük'itsissi mataksinüküu'ats: flax setsis'si matakütsim'atsaie otsauomai'tüpskisaie okõk'itsimani mõk'itsskitsstani. ²¹ Ki otsin'ikõsim Gentiles ak'umaitsimiau. ²² Tüks'küm ito'tsipotoau pakhts'istümattseu Saum'itsiStaaw, naps'tsiu, ki mataipuyiu'ats: ki ikut'tutuyiauaie, ki naps'tsiua it'süppiu ki kütai'puyiu itse'puyiu. ²³ Ki kõnai'tappix it'skaietükkiu ki aniau kütamiu'ats David okkiu? ²⁴ Pharisees otokh'tsimisau, an'iau, Am'o nin'au, matomaisaipiksistsiu'atsax Saum'itsiStaawx, Beelzebub Saum'itsistaawx otsin'aimoai, umutai'saipiksistopix ²⁵ Ki Jesus isksinnu'yuaux otüs'tapiax ki an'ïstsiuax, Nin'naiisinni ai'aketotoki ak'eitsinikau; ki akap'ioyis ki nap'ioyis aiaketotokiu matakspuitsiuats: ²⁶ Saum'itsitapiua

satüp'iksistussi Sauum'itsitappiua, aiaketsistotosiu; ki otsin'naiisinni kuttomaksipuitsiu'atsaie? ²⁷ Satüp'iksistainikiau Sauum'itsistaawx, Beelzebub nimut'satüpkistsiaiau, Tükka'ko'kosix itsatüpkistsisiu'atsax? Ün'nikaie osto'auai kitak'okökitsimükoau. ²⁸ Ki Satüp'iksistainikiau Sauum'itsistaawx Ap'istotokuä otsista'awmi nimut'satüpkistsiaiau Apistotokuä otsin'aiisinni kito'taakoai'ni. ²⁹ Misköpin'ai oko'ai Tsa'akanistokotsitsipim'atsaie, mök'itauksistutsisaie ope'kanistsaie, sautüm'isksipistüsaie misköpin'ai? Ki ak'otümoksistutsimaie oko'ai. ³⁰ Annök' niküt'taispiimmokök, niköttum'a: annök' niküttaupokomoawk'iakimauök auanit'apiksistükküu.

³¹ Ün'nikaie kitan'istopuau, amian'istsauumitsitappiisinni ki amian'istitüpsauokömotse'poawsists Ap'istotokuä akitsksinoaiu matap'pi; ki annök' akitüpsauokömotsepuyiuök Atsim'istaaw matakitsksinoau'ats. ³² Annök' itüp'sauokömotsepuyiuök Nin'au Okku'i ak'itsksinoau, ki annök' itüpsauokömotsepuyiuök Atsim'iStaaw mat'akitsksinoau'ats annom' ksök'kum ki aie'nissi otsis'tüpipuitappiisinni, mat'akitsksinoauats. ³³ Ökhs'ap'istutos mistsis', mök'ökhsinasi: ki makap'istutos mistsis mök'okapinasi: mistsis' isksino'au otsin'assinni. ³⁴ Pitse'ksinaipokax! Sauum'itsitappiinoainiki Tsa'a kitakokotüniste'poattopuau'astsaii ökh'sists? Manista'kauoopi u'skëttsipöp'pi, maoi' itai'puyiu. ³⁵ Ökhsin'auä manista'kauoopi ökh'si u'skëttsipöp'pi sau'otsimësts ökh'siüsts: Sauumitsin'nauä manista'kauoopi maka'pi u'skëttsipöp'pi sau'otsimësts makap'ists.

³⁶ Ki Kitan'istopuau Kõnai'ksistapitse'poawsists otakse'puyias matap'pix aksenüp'anistomiauësts Okök'itsimani istiksiksi'sikui: ³⁷ Kitse'poawsists kitakokömotstappiets'okoaiu ki kitse'poawsists kitak'saietokoaiau. ³⁸ Stsik ix Sinak'ix ki Pharisees noküt'anistsiauaie ki an'iau, Nin'a nökökapipinan itots'tsipi ksësto'a. ³⁹ Ki noküt'anistsiuax osauum'itsitappiisinna ki otau'ökotaitappiisinna itok'apsatsimiau; ki mat'akitsipa ak'okotawpia. Tuks'kai ak'okotapiau Jonas prophet. ⁴⁰ Manists'itau'pisaie Jonas mammi' o'koanniaie nioks'kai ksistsikuists ki nioks'kai koko'ists; ünniak'anistsitau'puaie Ninau Okku'i ksök'kum u'skëttsipöp'pi nioks'kai ksistsikuists ki nioks'kai koko'ists. ⁴¹ Nineveh itsin'ax, akopoksipomiauax o'tappiisinna istots'tsissi Okök'itsimani ki akitsautütsepuyiopiau; aisauai'tsitaiau otatsim'semössax Jonas; ki sat'sit, annök' skitsim'iuök Jonas annom' itau'piu. ⁴² Amskap'iksökkui itsin'nauake akopoksipomiauax o'tappiisinna istots'tsissi okök'itsimani, ki akitsautütsepuyiopiau: umuk'itsipi ksök'kui ito'to mökitokhtsissi Solomon otokök'siniaie; ki annök' skitsim'iuök Solomon annom' itau'piu. ⁴³ Sauum'itsistaaw otsai'piksistüssi nin'au, ikitksök'kuyim itap'auauökau issik'opissinni itap'satsim ki matokonim'atsaie. ⁴⁴ Itümau'aniu nitak'ätsko noko'ai numut'süx; ki oto'si ikon'im nam'itaitsiu, namokh'ipaie, ki a'natsistutsipaie. ⁴⁵ Ki itüm'itappo ki mat'tuyiux ikit'sikümüax sta'awx, itsis'tüpokapsiax, ki itsipim'inx ki itoko'attomiax: ki otsako'itappiisinni eikis'tüpokapiuaie ototom'itappiisinni. Neto'i ak'anistsiauaie ot'okapitappiisinna. ⁴⁶ Otsa'kiaisitsipsattosax matap'pix, Sat'sit, Oksis'tsi, ki omu'pappiipix säuauts'im itai'puyiax, ai'puinümiau mök'sitsipsattösauaie. ⁴⁷ Tuks'küm an'istsuaie, Sat'sit, Kiks's'ta ki kumu'pappiipix sauauts'im itai'puyiau, ki ai'puinümiau köksiisipsaiisau. ⁴⁸ Ki anni'isk otan'ikisk, an'istsuaie, Tükka' niks's'ta? Tükka' numu'pappiipix? ⁴⁹ Ki itas'kotuyiux otsis' otüs'ksinimatsax ki an'iu

Süm'mokau niksīs'tsi ki numu'pāppiipix! ⁵⁰ Annōk' ai'aksistutsimōknīni Spots' im otsitsit'ani aie, osto'i numu'pāppiipa, nēskūn', nit'akem, ki niksīs'ta.

13

¹ ETO'IK ksīstsiku'ik Jesus it sūks' ki tsīm nap'ioyīs, ki omūk'sikīmi īssoots'i itakau' piu. ² Isto'tuitappiix oto'taakax, ki akh'iosasīs itsitsūppo'piu, ki itakau'piu; ki isto'tuitap-piix ikōn'itūssuipuyiau īssoots'i. ³ Ki an'īstsiuax akauo'iau parables ki an'iu, Sat'sit, aisūppim'auā itui'sūppimmau: ⁴ Ki otai'sūppimmošsi, moksoku'yi stsik'īsts itsīn'nīssiēsts, ki pau'tax itotoiax'ēsts ki itau'attomiaxēsts. ⁵ Stsik'īsts okotoksskui itsīn'nīssiēsts otsits'inūksōkkuaspi; ki otsai'spixsōkkuaspi itsik'kūmsūskīiau: ⁶ Oto'tūmīskōpsi natos'i, itse'tsīnītsiau; ki otsau'okōtseksau itopo'kōttšiau. ⁷ Stsik'īsts itsīn'nīssiiau ksīssi'ix: ki ksīssi'ix itsūsīkīiau ki ito'satsīiauaax: ⁸ Stsik'īsts ōkhs'ksōkkui itsīn'nīssiiau, kiitsīn'asiu, stsik'īsts kepīp'pui, stsik'īsts nai'īppui stsik'īsts niīp'pui. ⁹ Annōk' ito'kiuōk, ūnanīstokh'tsīms. ¹⁰ Ki; ūksīnīmats'ax ito'toyiauaie, ki an'īstsiuaie, Kumauk'sītsīpsattaiīksīxau parables? ¹¹ Nokūt'anīstsiuax, kitokokoau kōk'itsksīniisuai spots'im itsīn'naiisīni itse'kīpi, ki osto'auai matokotau'axau. ¹² Annōk' nan'naniuōk, ak'okotauaie, ki akakai'naniu: annōk kūttainan'īiuōk, otsinanattopi ak'otsipaie. ¹³ Ūn'nikaie numut'ūnīstsiīpsattaiiau parables, īssūppīs'au mōksta'apsau; okh'tsīmsau mōkštai'okhtsīmsau, mōkštai'īskšīnīnsau. ¹⁴ Aien'ūpanīstom'ēsts Esaias, otan'ipi, okh'tsimeniki kitak'okhtsim, ki kimat'akoksīnīpa; ki sūppi'niki kitakūts'api, ki kimat'aksīnīpa: ¹⁵ Am'o o'tappiisīnna u'skēttsīpōppīsts mī'ēsts, ki okhtok'ouēsts matomaīpumokhtsīmiu'axau, ki oōps'puauax naps'tsiiax; mōksta'apsax moōps'pix, mōksta'okhtsīmsēsts mokhtok'īsts, mōksta'okhtsīmsēsts mu' skēttsīpōppīsts, mōkštai'auai'tsitasa, nok'staukuttutuawsau. ¹⁶ Atsīm'siau koōps'puauax, aiapiu; ki kokhtok'īsts, ai'okhtsīmau. ¹⁷ Kit au'mūnīstopuau, akaiēm'ix prophetix ki mokōm'otsitappix ai'puīnūmiau mōk'satsīsauēsts annīsts'isk kitai'nīpuauīstsk ki matsīnīm'axauēsts; ki mōk'okhtsīsauēsts annīsts'isk kitai'okhtsīpuauīstsk, ki matokhtsīm'axauēsts. ¹⁸ Okhtok ai'sūppimmauā parable. ¹⁹ Ma tap' pi okhtsīs'si nīn'naiisīni itse'poawsīn, ki sauo'kōmotokhtsīssi, itūm'īpuksīpu Sauum'itsitappiūā ki ito'kasattomaie annīk' itsūp'īpumattopik u'skēttsīpōppi. Annōk'auk mat'sīmaie itsūppim'ani moksoku'i. ²⁰ Annōk' mat'sīmōk īstsūppim'ani ok'otokskui, ai'okhtsīmiu epo'awsīnu, ki otse'tametūksīni mat'sīmaie; ²¹ Mat'auūtsitstīpa kōk'seksi, ki matakisūmsu'ats; ikikīn'etūksīni ki ūkksīstutūk'sīni otos'au, atsim'epoawsīni ūn'nikaie ito'toiau, īsts'kīmskūkiu. ²² Annōk' mat'sīmōk īstsūppim'ani ksīssi'ix, ai'okhtsīmiu atsim'epoawsīn; ki annok' pai'tappiisīni īstap'aitsitani, ki spūksīsīsts ito'satstomiauaie atsim'epoawsīni, ki matsīniasīu'ats. ²³ Annōk' mat'sīmōk īstsūppim'ani ōkhs'ksōkkui, ai'okhtsīmiu Atsīm'epoawsīni, ki mokōm'otokhtsīmaie; ki itsīn'asiu, stsikix, kepīp'puyi, stsik'ix nai'īppuyi, stsik'ix niīp'puyi. ²⁴ Stsik'ī parable an'īstsiuax, ki an'iu, Spots'im'īstsinnaīssīni netum'anīstsiu Nīn'au, annōk' ai'sūppimmauōk ōkh'sisūppim'ani otsīn'sīman; ²⁵ otai'okasax otap'automokix, okatum'i ito'toyiauaie, ki ōkh'sisūppimani ipa'soksūp'pipumau makap'sūppimani, ki itsīs'tapu. ²⁶ Ki otsūs'kīssi

mattuyis, ki otsin'assi, itumın'akuo makap'süpipumani. ²⁷ Ki Nin'au otapautomokix otsito'taakax ki an'istsiauaie, Nin'a, Kiküt'taiinsimattop'a ökh'sisüpipumani kitsinsimman? Tsema ito'to makap'süpipumani? ²⁸ An'istsiuax, Katum'a otap'istntüksinaie. Ap'automokix otan'ikax kiküt'ökh'sitükkipa nökt'ittotosinan nöksauotsisınaniau? ²⁹ Ki an'iu, Sa; sauau'tsimınoainikiau, makap'süpipnmani, kökskaküm'sanotsipnaini ökh'sisüpipumani. ³⁰ Unnianist'süskisan mök'itotosi pokiak'sinni: Ki pokiak'sinni oto'si, nitak'otümanistaiiau ai'pokiakix, matom'omoipotokan makap'süpipumani, ki is'ksipikan kök'ksietsinsissuauiau; ki istüp'omoipotokan napaien'insimman nitapaien'iokoai. ³¹ Stsik'i parable an'istsiuax, ki an'iu, Spots' im istsin'naiisinni netüm'anistsiu mustard istsin'simman, annik' mat'simök ninau, ki ai'süpipumau otsin'simman; ³² Itsis'tüpskaiinükotsiuaiie kónai'insimmanists; ki süs'kiissi, itsis'tüpomükkuiiau insim'mansts, ki itsis'tsisasiu, ki paiu'tax itotoiau ki itoko'attomiax isto'kuniksissts. ³³ Stsik'i parable an'istsiuax; Spots' im istsin'naiisinni nitüm'anistsin itai'kopütstaupi, annik' mat'simök ake'u, ki kaias'attom niuks' kümi omük'okosix, napaien itui'tsiau, ki ikónai'kopütstopiau. ³⁴ Am'ostsk Jesus ikónai'sitsipsattsiaüsts matap'pix parables itai'sitsipsattsiiu; ki sauomai'sitsipsissi parable matomaisitsipsatsiuatsax: ³⁵ Möksenüp'anistossi Prophet otanipi, ki an'iu, nimutaksipa'kuiaki parables; nitakse'poattopiau annists'isk kai'sattop'istsk ksök'kumä sauomap'ästotoawsi. ³⁶ Ki Jesus aiis'tüpskuyiuax matap'pix, ki itsi'sipim nap'ioyis; ki otüksinimats ax otsitotakax, ki an'iau noksksinim'atsokinan parable makap'itaisüppipumaupi insim'man. ³⁷ Noküt'anistsiuax, Annök' itai'süpipumauök ökh'si insimmani Nin'au okku'yi am'ini; ³⁸ Insim'man konai'tappiua; ökh'si insimmani, nin'naiisinni isto'kos'ix; ki makap'iinsimmani, Sauum'itsitappiua o'kosix; ³⁹ Katum'a annök' ai'süppipumatomösts, Sauum'itsitappiua itamiu; pokiak'sinni ksökkum aiksiuo'si; ki aipo'kiakix, atsim'otokatatsisau, ⁴⁰ Manists'aumoipitükkipiau makap'insimmanists ki manistse'tsinitspiu; ak'üniststsiu aiksiuo'si annom' ksök'kum. ⁴¹ Nin'au okku' ai'aks'istüpskuyiuax otatsim'otokatatsix, ki ak'omoipotsimiauësts ikónau'kapiists ki anniks'isk matap'pixk, sauum'itsitappiua ak'omoipotoyiuax; ⁴² Ki akitsipst'apiksistsiauaux omüx'tsi; annim' ak'itstsiu a sain'sinni, ki satse'kinani. ⁴³ Moköm'otsitappix akotümik'kunasuyeiau, manistsik'kunasuyipi nato' si, un'oauai otsin'naiisinni, akotsik' kunasuyiauaie. Annök' itokh'iuök ünaniostkh'tsims. ⁴⁴ Stsiki, Spots'im istsin'naiisinni nitüm'anistsiu treasure kaias'attomaie insim'man; kon'issi nin'au, mat'aiksasattomaie, ki otsetam'etüksinni itsis'tapu ki ipum'attopiësts otokónai'nanists, ki ipum'attomaie annik' insim'manik. ⁴⁵ Stsik'i, Spotsim istsin'naiisinni nitüm'anistsiu awkh'pumapiekuun otap'sümmössi ökh'six pearls: ⁴⁶ Kon'issi tuks'kümi pearl akai'ixkimasiau, itsis'tapu, ki ipum'attopiësts otokónai'nanists ki ipum'attau. ⁴⁷ Stsik'i, spots' im istsin'naiisinni nitüm'aniststsiu itau'mikaupi, annök' itsuia'piximökaie omük'sikimi, ki itoman'istomoiipitükkiiu: ⁴⁸ Itui'tsissaie, itopits'üssköpattomiauaie issoots'i, ki ito'piiua, ki ökh'six itaisüppitsi'iau üskix; ki makaps'ix itsis'tapiksistsiiau. ⁴⁹ Ak'otümanistsiu aiksiuos'i ksök'kum: atsim'otokatatsix ak'sipuksüpsüxiau, ki akai'aketaipiksistsiiau Sauum'itsitappix ki moköm'otsitappix; ⁵⁰ Ki akitsipst'apiksistsiiau

(sauum'itsitappix) omũ'tsii; annim' ak'itstsiu a saĩn'sĩnni ki satse'kinani. ⁵¹ Jesus an'ĩstsiuax kikai'okhtsimipuaustsau annists'isk? An'ĩstsiuaie, A, nĩn'an. ⁵² Itũm' anĩstsiuax Annok' ai'sinakuoĩk ũsksinĩmats'au spots'im istsĩn'naiisĩnni, nitũm'aniststsiu nĩn'au, iko'yiuoĩk, sauauts'ĩmests treasure manists' ki ũk'aisĩsts. ⁵³ Ki itũnĩsts'tsiu, Jesus otaĩksiu'attosests annists'isk parables, itsĩstũpa'atomaie. ⁵⁴ Ki otsito'tosi otau'ũtauoĩsĩni otat'oiapioyimoai itsipst'ũsksinĩmatsiuax, ki ek'skaietũkkiau, ki, an'iau, Tse'ma itotsĩm'atsests am'ok mokok'sinik, ki am'ostsk ot'omũkapĩstutũksĩsts? ⁵⁵ Kũttomai'sauamiu'ats ai'satsakuia okku'ĩ? Kũttomaisauainikotĩtsiu'ats Oksĩstsi, Mary? Ki omu'pappiĩpĩx kũttomaisauainikotĩtsiu'atsax James, ki Joses, ki Simon, ki Judas? ⁵⁶ Ki ot'akemix okũttomaisaiiokĩnopokomok'atsax? Am'o Nĩn'au, Tse'ma itotsĩm'atsests annists'isk? ⁵⁷ Ki its'tsskĩmskũkiax osto'i. Ki Jesus an'ĩstsiuax, prophet itũs'tsakotĩtau, sauomai'tappiostests otau'oĩsĩni ki otauũt'okoai. ⁵⁸ Otsauomai'tuksuai ũn'nikaie itsauomapiĩstutũkkũiu annim' akatio'yiests ũkkũk'umapotũksĩsts.

14

¹ ANNİK' Herod tetrarch okhtsim'attomests Jesus otap'ĩstutsipists, ² Ki an'ĩstsiuax otap'otomokix am'omauk John Baptist; enio'sĩnni mat'sipuu; ũn'nikaie ũkkũk'umapotũksĩsts itap'ĩtutsimests. ³ Herod ũkai'eĩniaie John, ki aiĩs'ksipĩstsiuaie, ki itsok'iuaiie osto'iaie Herodias, us Philip otokeman'inaai. ⁴ Tũk'ka John an'ĩstsiuaie matokhsiu'ats kũk'otooĩsi. ⁵ Ki otai'aksenitossaie, stun'nuyiuax matap'pix, tũk'ka ĩsksinũn'yiuaxauaie prophet. ⁶ Ki otai'totstsiĩssi Herod otsit'sipokaiĩpi, Herodias otũn'ni itũt'sikiĩpiu, ki itsũp'ĩstutuyiuaiie Herod. ⁷ Itsiksĩs'toatsiuaie atoũn'ĩssĩnni mũk'ittokotossaie otan'ĩstopiaie. ⁸ Ki oksĩs'tsi otsĩs'tok, ki an'iu, John Baptist otokũn' istsũp'potoat omũk'okos ki annom' ĩstoko'kit. ⁹ Ki omũx'ina itsĩk'oketũkkũiu: ki otũtoanis'si ki otopokau'yemix, ũn'nikaie itani'u mũk'okotõsaie. ¹⁰ Ki itũp'skũkiu, ki itsi'kawkokĩtsiuaie John itsĩpsts'okiawpiaie. ¹¹ Ki otokũn'itsipuk'sipĩppotopaie, omũk'okos itsũp'potopaie, ki ikotauai'e ake'kuũn: ki ito'tsĩppotuyiuaiie oksĩs'tsi. ¹² Ki otũs'ksinĩmatsax itoto'iau ki mat'sĩmiau mostũm' i, ki ai'akotomiau, ki i'tappoiaiu ki itũnĩs'tsiiaiu Jesus. ¹³ Jesus otokh'tsimsi, itsĩs'tũpaatomaie akli'iosatsĩs itsui'akhiosiu, ki ksĩs'tapsksũkkum itũpanĩstappo'aie: ki matap'pix otokh'tsiisau itsĩksiuopokiuo'iauaie, otakap'ioyimoauests sũx'iau. ¹⁴ Ki Jesus itopiĩtsĩssa'atomaie, ki nan'nuyiuax akai'tappix, ki kaiĩm'iuax, ki ikut'tutuyiuax otai'oktokosimoauax. ¹⁵ Ki otai'ĩstũkkũpsi, otũs'ksinĩmatsax otsitota'akax, ki an'ĩstsiuaie, annom' ksĩs'tapsksũkkumasiu, ki au'mũtũputũkkũ; o'tappiĩsĩnna ũnnĩstũps'skos, mũk'ittapposi akap'ioyĩsts, mũk'opumattosi aau'oĩsĩn. ¹⁶ Ki Jesus an'ĩstsiuax, matokuiĩstapu'iauats; kotok' mũks'auattopiau. ¹⁷ Ki an'ĩstsiuaie, annom' nĩtsinan'anĩsts nĩsĩtu'yi ke'tanĩsts ki na'tokũmi mammix'. ¹⁸ An'iu, puk'sipĩppotokikau. ¹⁹ Ki an'ĩstsiuax kũnaitappix mũk'opasax mattu'yikui; ki mat'simests nĩsĩtu'yĩsts ke'tanĩsts ki na'tokũmi mam mix', ki, otspĩsũp'si itatsĩm'etsimests, ki itau'minotsimests; ki ikotsiu'ax otũs'ksinĩmatsax ke'tanĩsts, ki otũs'ksinĩmatsax ikotsiu'asts o'tappiĩsĩnna. ²⁰ Ki ikũnau'yiau, ki itoku'yiau: ki mat'simests iau pi'nikests itstsi'ĩsts na'tsikoputtuyi ĩsksimmatũk'ĩissokaiĩsts. ²¹ Ki aiĩniks'isk au'yixk nĩsĩtsi'

omük'sikepïppix nïn'ax, ki akex, ki pokax'. ²² Ki Jesus eikak'imatsiuax otüs'ksïnïnatsax mökït'süppopisax akh'iosatsis, mökotom'apümмосax, otsakiaïis'tüpskoösaie tappiisïn'na. ²³ Ki otsis'tüpskoösax otappiisïn'nä, itsitamisso' nitum'mo mökatsimoiikasi; ki otau'tükkussi itsittau'piu. ²⁴ Ki akli'iosatsis ai'itütsikioo, ki ipawkh'paikimskawp: tük'ka, umut'totsüppopi. ²⁵ Ki nïsoo'yi iskska'tüksinni koku'yi Jesus itsitappo'ax, omük'sikïmi itokh'itauauökau. ²⁶ Ki otüs'ksïnïmatsax otsïnno'ossauaie umuttokhitauau'okani omük'sikïmi, ap'aitsitaiu, ki an'iau, Sta'awina; ki oko'pusuai itokum'iau. ²⁷ Ki Jesus kaiïp'sitsïpsatsiuax, ki an'iu, Ökh'sitükkik; nitam'i; Piniko'puk. ²⁸ Ki Peter noküt'anïstiuaiie, Nin'a küm'ämieniki ani'kit ksësto'a nökitotosi nökititüpaauöikasi omük'sikïmi. ²⁹ Ki an'iu, Puk'siput. Ki Peter otïnnïsa'atossi akh'iosatsis, itokh'itauauökau omük'sikïmi mök'ittapposi Jesus. ³⁰ Ki otsïnï'si eik'sopuyi, itsiko'pum: ki otaumutüp'süppopiisi omük'sikïmi ita'sainiepuyiu, ki au'aniu Nin'a, Kömotse'piokit. ³¹ Ki Jesus itüp'sauksikïns'tsakiuaie ki itsën'iuaiie, ki an'ïstiuaiie, ksësto'a enükaumai'tükkiua, kumauk'saietükkiks? ³² Otsito'tosau akh'iosatsis, itsiksist'sopu. ³³ Anniks'isk itsüp'popixk akh'iosatsis itoto'iuaiie ki atsimmïm'miauaie ki an'iaiu, E'mümü kitam'i Ap'ïstotok'iuä okku'i. ³⁴ Ki otau'pümmossau, itoto'iau Gennesaret istau'össini. ³⁵ Ki annim'istsïn'ax, otüs'ksïnuoössau, itüp'skükiu könüs'ksökkum sa'akapotsi, ki itotsip'iuaiie ikönai'oktokosix: ³⁶ Ki au'kömönïstïsuaiie (Jesus) mökskaks'ixenïsax oso'kösim itssain'ikaists: ki manïsts'eipi kaien'ïmïx ün'nineetsimi sokap'okuttotoax.

15

¹ AI'SÏNAKIX ki Pharisees, Jerusalem itsitappimix otsit'totaakax Jesus, ki an'iau, ² Tsanïstapiuats umut'ünïstüpaipixipiau ükaitappix otün'ïssuaiauests: Oyis'sax ke'tan, matüstsïmiu'ax. ³ Noküt'anïstïsuax ku'maukanïstüpaipixipuaïïks Ap'ïstotokuä otse'poawsïnni kök'satsïsaai kiksïs'tapünïssuai? ⁴ Ap'ïstotokuä an'iu, atsimmïm'mïsau kïn'a ki kiksïs'ta; ki, annök' ai'pakosïnikuyiuök un'ni ki oksïs'tsi, unnianïtse'ïnsä. ⁵ Ki kitan'ipuu annök' an'ïstïsuök un'ni ki oksïs'tsi, kotük'sinaie, kitak'ototokuinanipi nësto'a, ⁶ Ki küt'atsimmïmmiuax un'ni ki oksïs'tsi, paio'toau. Kitse'poawsuauësts kumut'saiepumapïstutsipaie Ap'ïstotokuä otse'poawsän. ⁷ Kitsiksïs'tapokömmotsitappiansuai! Esaias prophet kit'sokapenüpanikoau, ki an'iu, ⁸ Am' ox matap'pix nimut'astokokiau maau'ësts, ki nimut'atsimmïmmokiau oto'ünüauësts: ki u'skëttsipöppuanësts nitsip'piokokiësts. ⁹ Nitsiksïs'tapatsimmïmmokiau, ök'aumaitsipïsts ät'suaïksïnïmats'iauaux nïn'ax otan'ipuuauësts. ¹⁰ Ki nan'niköttsiuax o'tappiisïnna ki an'ïstïsuax, Okh'tok, ki sokap'okhtok; ¹¹ Annik' itsüp'popiik maoui' matokapïstotok'atsaie nïn'aii; annik' sük'siik maoui' itokapïstutuyiu'iu'aie nïnaii. ¹² Ki otüsksinïmats'ax otsitota'akax ki otan'ikax kiküt'üsksïnïpa Pharisees otsis'küksau otokh'tsïsau annik' epo'awsïnni? ¹³ Ki noküt'ünü, könai'süpipumannïsts Nin'a spots'im öküt'taisüpipumattöpïtsi ak'süsköpattöpïests. ¹⁴ Amau'patokau; naps'tsiotüppïnnükiau naps'tsïx. Ki naps'tsiuä ätüppïn'nüssi naptsi'i, atün'ïaksïnni akai'akitsüppopiiau. ¹⁵ Peter itüman'ïstïsuaiie, noksksinïm'atsokïnan am'om parable. ¹⁶ Ki Jesus an'iu,

kiküttaisakiaisauaiokhtšimipiuaua? ¹⁷ Kiküttaisauaiokhtšimipiuaua, an-
 nik' itsüp'opiik maoi'i, itüp'süppopiu mo'koanni ki ipsai'piosop? ¹⁸ Ki an-
 nists'isk itsüks'isk maol'i u'skëtšipöppi itsüks'iax; ki itokap'istutuyiauaie
 nïn'aii. ¹⁹ U'skëtšipöppi itsüks'ësts sauum'itsitsitanists, inik'sïsts,
 auok'otanists kômos'ïsts, itüp'saiepïtsïnni, atauun'ïssïsts; ²⁰ Am'ostk
 itokap'istutuyiauaie nïn'ai'i; ki maks'oyïssi otsauomüs'tsimïssi
 matokapïstutuyiuats nïn'aii. ²¹ Jesus itümïstüpa'atomaie, ki Tyre
 ki Sidon ïstssoots'ïsts itsitap'po. ²² Ki sat' sit, Canaan ista'ke
 itsux'iu annists'isk issoots'ïstsk, ki itasaine'poattsiuaie, ki an'iu,
 Kim'okit Nin'a, David okku'! Nitün'na eiko'ksïstutoau maka'pistaaw.
²³ Ki matsitsipsattsuatsaie. Ki otüksinimatsau otsitota'akax ki
 otau'kômönikax ki an'iax Ünnïstüp'skôs; nitüksauasaine'poükïnan.
²⁴ Ki noküt'anïstsiuax, nikak'itüpskoko Israeli ïstat'stanix emük'ikïnaiix.
²⁵ Otsitümitota'akaie ki otatsim'mïmmokaie, ki an'iu, Nin'a Spum'mokit!
²⁶ Ki noküt'anïstsiuaie, matökhsiu'ats mök'otsïssi pokax otsau'ôsïnoai
 mökitüp'apïxisësts imitax'. ²⁷ Ki (ake'uä) an'iu, E'müniu, Nin'a; ki
 imitax' au'attomiau pinikësts innïssi'ïsts otsin'aimoauai otsitau'yipiaie.
²⁸ Jesus itümok'anïstsiuaie, Ake', omük'o kitaumai'tüksïnni:
 Ünnianïstsits'tsïts kitsitsi'tatopi. Ki otün'ni ikuttotoai'ïnai annik'
 itai'ksïstsikumiopik. ²⁹ Ki Jesus itsis'tüpaatomaie annim', ki
 itast'toto Galilee istomük'sikïmi; ki ita'mïssô nitum'mo ki itau'piu
 annim'. ³⁰ Ki akai'tappix otsito'taakax, ki ipokom'iauax üs'tsekaiix,
 naps'tsix, küttaiai'puyix, iko'müksix, ki akaiëm'ix stsik'ix ki Jesus
 okt'sïsts itsin'apïksïstsiuax; ki ikut'tutuyiaux: ³¹ Ki kõnai'tappix
 ek'skaietükkiau, otsïnno'össauax küttaiai'puyix otse'puyïssax,
 ki iko'müksix otokut'totoösax, ki üs'tsekaiix otauau'ökäsax, ki
 naps'tsix otsaps'ax: ki üs'tsaköttsiau Israel ïstap'ïstotokii. ³² Jesus
 itümïn'niköttsiuax otüksinimats'ax, ki an'iu, nitai'kïmaiau o'tappiisïna
 nioks'kai ksïstsi'ïsts nitopokau'pimokiau, ki matokoyiu'axau: ki
 nimat'aksïstüpskoauaxau otau'notssau ökskakümitseni'au moksoku'i.
³³ Ki otüksinimatsax an'ïstsiuaie Tse'ma nõkitotsipïnan'a ke'tani
 manïsto'mükopiau mök'otkuisësts o'tappiisïna? ³⁴ Ki Jesus anïstsiuax,
 Tsaneto'a ke'tanïsts kitsinan'ouaësts? Ki an'iau, Iküt'sikaiau, ki
 unna'tosïmi inük'umix. ³⁵ Ki an'ïstsiuax o'tappiisïna, ksök'kum
 mökittopasax'ax. ³⁶ Ki mat'sïmësts iküt'sikaiësts ke'tanïsts ki mammix',
 ki a'tsïmoïkau, ki a'mïnotsimësts, ki ikotsiuax otüksinimats'ax, ki
 üksinimats'ax ikotsiu'ax o'tappiisïna. ³⁷ Ki ikönau'yiau, ki ikuyi'au;
 ki mat'sïmiau pinikësts itskim'iauësts iküt'sikaii ïksimmatük'isokaiïsts
 itui' tsïsts. ³⁸ Anniks'isk au'yixk nissoyïm'i omük'sikepïppix nïn'ax,
 ki akex, ki pokai. ³⁹ Ki itsis'tüpskuyiu o'tappiisïn'na, ki itsit'süppopiu
 akh'iosatsis, ki ito'to Magdala ïstssootsïsts'i.

16

¹ PHARISEES ki Saducees ipok'itotoiau ki as'saksksïnnuyiauaie,
 ai'puïnümiau mökanïs'tsïnnomoösax spots'im ïstap'stosïnni.
² Noküt'anïstsiuax, autükkus' si, kitan'ipuan ak'etameksïstsi ku;
 ämawk'ïssoksisikuists. ³ Ki ksïskünna'tünnïssi, ak'akapïksïstsi'ku
 annok' ksïstsi'ku, amawkïssoksisikuists ki ikikïn'inatsiu.
 Kïtsiksïs'tapokämotsitappiansuai! Kïtokot'ainipuu assoksis'tsikuists
 ostokso'auësts; ki kïmatokot'ainipuu annists'isk ksïstsi'ïstsk
 ïstap'stosïsts. ⁴ Otsauum'itsitappiisïn'na ki otau'ökotaitappiisïn'na

ap'satsĩmiau apsto'sinni; ki matakokotau'axau apsto'sinni; prophet Jonas otap'stosinni akokotauaie'. Ki skĩtsiu'ax ki itsĩs'tapu. ⁵ Ki otũs'ksĩnĩmatsax otau'pũmmosau pakhts'esaiĩskĩnĩmiau mők'atũksau ke'tani. ⁶ Jesus itũm'anĩstsiuax Mokők'ik ki iskskats'ik Pharisees ki Saducees itsti'kopũtsketatsisau. ⁷ Ki ai'sĩtsĩpsattseiaiu, ki an'iau, nimatospĩnan'a ke'tani, ⁸ Jesus otsinno'osax, an'istsiũuax, Inũk'aumaitũkkix, kumauk'sĩtsĩpsattseipuaauaisks, kitsauo'tũksuai ke'tani? ⁹ Kikũt'taisakiaisauokhtsĩmĩpuaua, kikũttaisauũskĩnĩpuaua nĩsito'mũskikepĩpĩx matap'pĩx itstĩsĩttu'ists ke'tanĩsts, ki tsanetso'ã kitots'ĩpuauẽsts isksĩmmatũk'isokaiĩsts? ¹⁰ Nistoyĩm'i omũk'sikepĩpĩx matap'pĩx itstokĩtsikaĩsts ke'tanĩsts ki tsanetso'ã kitots'ĩpuauẽsts isksĩmmatũk'isokaiĩsts? ¹¹ Kumauk'staiokhtsĩmĩpuauaisks kimat'sĩtsĩpsattopuau'ats ke'tani, kőkĩskskatsissuai Pharisees ki Saducees itsti'kopũtsketatsisau? ¹² Itũm'ĩskĩnĩmiau matsemiu'atsax mőkĩskatsĩsaie ke'tani itsti'kopũtsketatsis, ki ai'semiuaxmők'ĩskatsĩsaie Pharisees ki Saducees ots'ksĩnĩmats'tũksuaiiax. ¹³ Jesus otsito'tosi Cesarea Philippi, ai'sũppoõtsesattsiuax otũskĩnĩmats'ax, Tsa aniu'axau matap'pi nesto'a nĩn'au okku'i nõk'ũmsi? ¹⁴ Ki an'iau, stsik'ix John Baptist: stsik'ix, Elias; ki stsik'ix, Jeremias, ki stsik'ã prophet. ¹⁵ An'istsiũuax Tsa kitak'anĩpuau nõk'ũm-si? ¹⁶ Ki Simon Peter nokũt'anĩstsiuaie ksẽsto'ãkauk Christ, Ap'ĩstotokiũã ipai'tappĩũũk okku'i. ¹⁷ Jesus nokũt'anĩstsiuaie kitatsĩm'si, Simon Bar Jonas. Ik'sisakuyi ki aa'pũni kimat'ũskĩnĩmatsok'atsau: nin'a spots'im kitusksĩnĩmats'ok. ¹⁸ Ki kita'atanĩsto, ksẽsto'ãkauk Peter, ki am'om ok'otokũm nitak'ĩttokhitokoĩska church; ki Hades istokh'sepĩstanĩsts matakatsiu'atsaie. ¹⁹ Ki kitai'akokoto spots' im itstĩn'naiisĩnni itotai'kauaipixixtũkiopi; ksők'kum kitai'akomianĩstomopipi, spots'im ak'itomopipo; ksők' kum kitai'akomianĩstapotsippi spots'im ak'itapotsip. ²⁰ Itũm'anĩstsiuax otũskĩnĩmats'ax mőkstaitstĩnnikoõsax'aie osto'i otũm'si Jesus Christ. ²¹ Annik' Jesus itaumũtũp'anĩstĩnomoyiuax otũskĩnĩmats'ax manĩstakittappopi Jerusalem, manĩstaks'ĩpuinaistoto'awpianaie omũx'ĩmĩx ki omũk'atoiapiekuax ki ai'sĩnakix, ki manĩstaks'enitawpĩuaie, manĩstaks'ĩpuauĩstotoawpĩuaie nioks'kai ksĩstsikui. ²² Peter itũmo'toyiaie, ki aumũtũp'sĩtsĩpsattsiuaie, ki an'iu, Nin'a kőkũnĩstĩp'piokosi; matakittotstsiu'ats ksẽsto'a. ²³ Ki itapotũkau'aie, ki an'istsiuaie Peter apũt'tokokit, Satan; kők'kitstsskĩmskũki; kimatsskũmau'ats Ap'ĩstotokiũã kitskkska'tũksĩsts annom' ksőkkm. ²⁴ Itũmanĩstsiuax otũskĩnĩmats'ax Iststsi'ki matap'pi makopokiũo'õssi nõsto'a, ũnnianĩst'auũtsikĩmĩstĩstotos, ki ũnnianĩstto'tsĩs otauai'staksĩnni, ki ũnnianĩstopokiũos nõsto'a. ²⁵ Annők'aiakĩtsikõmotsepiosiũok opai'tappĩĩsĩnni, akatstomaie': ki annők' itai'akatstomők opai'tappĩĩsĩnni, nõsto imutak'atstomaie, ai'akokonimaie. ²⁶ Tsanetso'ã matap'pi ak'okuĩstĩpũsokuiĩm'ats minan'attũssi kõnũs'ksőkkm, ki atstosi otsĩpai'tappĩĩsĩnni? Awx'a otai'akokotawpĩaie opai'tappĩĩsĩnni? ²⁷ Nin'au okku'i akototo'yĩnaie Un'ni ots'tsapĩnasĩnni ki ototokatatsix akopokiũo'iax, ki kõnai'tappix manĩstsi'piẽsts otap'otũksauauẽsts ak'ũnistoktsiũuax. ²⁸ Kit au'mũnĩstopuau stsik'ix annom' itai'puyiau, matakattotsĩm'axau eĩno'sĩnni otsauomai'noõsau nin'au okku'i otsĩn'aipuksĩpusi mők's'ĩnaiisi.

17

¹ OTAIXSIUO'ĔSTS nauyi ksistsikuists Jesus mat'toyiua. Peter, James, ki John oskūn', ki itūnistūpīp'iuax spī'tummo. ² Ki otsakiainoosauaie it'oketsistūmiinai; ki ostoksis'i ikkūn'natsiuaie manist'ikkūnnasuyipi nato'si, ki otsitotos'ists ksix'ínatsiēsts manisti'ksixínatspi ksistsikui. ³ Ki sat'sit, itsina'kuaiēmiau Moses ki Elias, ki ai'sitsīpsattsiauaie. ⁴ Peter itūm'anīstsiuaie Jesus, Nin'ā, ōkh'siu annom' nōk'it'it'auapišinan: ōkh'sitūkkieniki, nōkapistutsišinan annom' nioks'kai api' manists; tuks'kāii kōksinan'attosi, ki tūks'kaii Moses mōksinan'attosi, ki tuks'kaii Elias mōk sinanattosi. ⁵ Otsakiai'puyissi, sat'sit ikkūn'aisoksisitsikuyi ituyi'kūnakoaiiau: ki sat'sit, epo'awsīnni itots'tsiu assoksis' tsikui, ki an'iu, Am'o nitūk'omīmokos nitsekōkh'simmau; okh'tok. ⁶ Ki ūksšinimats'ax otokh'tsisauaie itopi'iau ostokso'auēsts, ki eks'kaikopumiau. ⁷ Ki Jesus ito'to, ki i tsixen'iuax, ki an'iu, Nipuauk', ki piniko'puk. ⁸ Ki ot'sūpsau matsinnuyiau'axau matappix, kaks'innuyiau Jesus. ⁹ Ki nituin'moyi otsinissat'tosau, Jesus itsem'iuax, ki an'iu, Pinanīs'tok matap'pi kitsinip'uauests, Nin'au okku'i otsauomāt'sipuausi eīnsīn'ni. ¹⁰ Ki otūs'ksšinimatsax aisūppoottsesat tsiauaie, ki an'iau, mauk'auaniīksixau ai'sinakix ak'otomoto Elias? ¹¹ Ki Jesus nokūt'anīstsiuax, E'mūniu, Elias ak'otomoto, ki akokōnau'kōmototom. ¹² Ki kitan'īstopuau, Elias ūk'auo, ki matsinnuyiu'axauaie ki nitsis'tutuyiauaie manistūp'stapiu. Neto'yi akūnistai'puīnattsiauaie Nin'au okku'i. ¹³ Itūm'īksšinimiau ūksšinimats'ax umutai'sitsīpsi John Baptist. ¹⁴ Otsito'tosau o'tappiisīn'na, nīn'aii otsito'taakaie itsito'topistuksisano'pīīnaie, ki an'iu, ¹⁵ Nin'a kīm'īs noko'a; au'atūsinau ki eks'ipuinūm: ai'kapsiuoipiu istsi ki ai'kapsiuoipiu okke'. ¹⁶ Ki nitsitotsip'iauaie kitūksšinimats'ax ki matokotokuttotu yiuaxauaie. ¹⁷ Jesus itūm'āniu, o'sauomaitūkkesinna ki otapok'apitappisīnna! Tsanetso'a kitakopokau'pimopa? Tsanetso'a kitak'itsitattopu aua? Puksipīp'potokik. ¹⁸ Ki Jesus seītsīp'sattsiauaie sauum'itsistaaw; ki itsūksiinai; ki annik' pokau' ikut'totoau. ¹⁹ Ūksšinīnats'ax itūm'itotoiauaie Jesus ki an'iau, numauk'sauokotsatūppiksisītūnan? ²⁰ Ki Jesus an'īstsiuax, Kitsauomai'tūksīnni: kitau'mūnistopuau, kemūk'enūkotsīssi kitaumai'tuksīnni, manist'omūkopi mustard itotai'sūpipumauopi kitakokot'anīstōp am'om netum'moyi ōk'ūmīstūpotosi omim', ki ak'itūpitsiu; ki matakitsipa kikūt'taakokotsīstusipuaī. ²¹ Am'oi ūnanīstap'pi matomai'sūxiuats saīts'tsīsiu a'tsīmōiikani ki sauau'yisīnni. ²² Ki otsa'kiitapīssau Galilee, Jesus an'īstsiuax, Nin'au okku'i ak'okotau matap'pīix. ²³ Ki aks'inittsiuaie, ki nioks'kasi ksistsiku'īsts, akūtsīspīua'atsau. Ki eks'kaīkīkinetūkkiau. ²⁴ Ki otsītto'tosau Capernaum, anniks'isk au'tujixk mix'kim, itoto'iau Peter, ki an'iau, kūttomisauaiponitau'atskītsīn'aim? ²⁵ An'iu, A, ki otsīpīs'si nap'ioyīs Jesus i'tomsītsīpsattsiauaie, ki an'iu Tsa kitsta'pa, Simon? Tūkka' au'tuyīua mīx'kīm ksōkkum īstsīn'ax? Otauūt'okosīx, ki pie'tappix? ²⁶ Peter an'īstsiuaie. Pie'tappix. Jesus an'īstsiuaie, o'kosoauax matakotūmaiponitau'atsax. ²⁷ Ki, nōkstaīsau'kosatsōsau īs'tūpuk omūk'sikīmi, ki suaīpīksīstīs amīk'atsīs, ki māmī kitotom'omīkani mattos', ki pakūiīn'ainīki kitak'okonoau mix'kim: annōk' mattos', ki ko'tsīsau, kitak'siponitanuni.

18

¹ AN NIK' otüksšinimats'ax itoto'iau Jesus ki an'iau, Tukka' mīstūpomūksīm'a spots' im istsīn'naiisinni? ² Ki Jesus istsīn'ikōttšuaie inūk'sipoka ki itūt'sikipotoyiuax. ³ Ki an'iu, kitau'mūnīstōpuau saiišau'aitšinoeniki, ki saie'tumanīstšinoeniki inūk'sipokax, kimatak-sipi'puaua spots'im istsīn'naiisinni. ⁴ Annōk' aks'inūksipokaistutōsuiōk manīst'inūksīstšimipi am'o pokai'i, itsīs'tūpomūksīm spots'im istsīnnaiisinni. ⁵ Ki annōk' ak'autuyiuōk tuks'kai inūk'sipokaiistōtōsīšk, nēsto'i nitau'tok. ⁶ Ki annōk'īstsskīm'skūkiats'iuōk tuks'kūmi annīks'īsk inūk'sipokaxk nitau'maitokixk, ōkh'siu pikiak'iokotoki kīn'attōssaie, ki inets'īssi omūk'sikīmi. ⁷ Istsskīm'skūksīnni it'okapiu ksōkkum, Istsskīm'skūksīsts ak'itōtoiau; ki annōk' nīn'auōk paiuk'sipīppotomōk īstsskīm'skūksīnni, aks'ksīnīmaie maka'pi! ⁸ Ūn'nikaie kōtsīs' ki kōkōt'si īstsskīm'skūkiats'otsenīkiau, kōksnīt'au, ki mīs'tūpāksīstāiau: itōkh'siu kōk'kitsipīssi opai' tappiisīnni kōks'īstsekaiisi ki kōk'opokōksi, kōkstaitūp'apixikōsi kūttaiaiapunstšiuasi ki kitai'akokōtsīsts ki kitai'akōtsīsts. ⁹ Ki koōps'pi īstsskīm'skūkiatsotseniki, sauau'tos, ki mīs'tūpāksīstšīs: itōkh'siu kōk'kitsipīssi opai'tappiisīnni tuks'kūm moōps'pa; kōkstaitūp'apixikōsi kūt'taiaiapunstšiuasi, ki kitaiakoōpsix. ¹⁰ Mokōk'ik kōk'stauksīstōtōawsi tuks'kumā am'oksk inūks'tšīmīx: kitan'īstōpuau spots'im otōtokatatsūauax ūsk'skatsīmīau Nin'a ostoksis'aie spōtsīm otštau'pīpi ¹¹ Nīn'au okkui ito'to mōkītsikōmotse'piōsaie annōk' at'stauōk. ¹² Tsa kitūs'tapūau? Nīn'an minan'atūssi kepīp'pi emūk'ikīnax ki tuks'kūmi itūnīs'tapu, kūt'tōmīsauūsskītsīmīu'axau piksīp'pi piksi'koputsi, ki kūt'tōmīsauaitappo'ats netum'moīsts, ki kūt'tōmīsauapsūmmīuats annōk' nittūppu'ōk? ¹³ Ki ikūm'okonoōssaie, kitau'mūnīstōpuau manīst'e'tametūkkīpiax piksīp'pi piksi'koputsi otsaiīs'tapūax itsīs'tūpskaietametūkkīu annōk' ikon'īmauōk. ¹⁴ Neto'i omat'sītsīnats Kīn'ā spots'im tuks'kūmi annīks'īsk inūx'tsimīxk mōk'saiinakuaiīssau. ¹⁵ Stsik'i, kumu'pāppiipi sauo'kōmōtsīstōtōtseniki, matan'īstšīs otsauo'kōmōtsītappiisīnni, ksēsto'a ki osto'i namīs tsītatpīik; okh'tōtseniki kitse'motsau kumu'pāppiipi. ¹⁶ Ki saiiokh'tōtseniki, tuks'kūm tsōktau natokumīx pokītappomīsau, kōnai'poawsīsts mōks'eikosau, otokh'tšīsau natsītappīx, tsoktau niok'skaitappīx. ¹⁷ Ki sauokli'tōūsax, anīstšīs'church: ki sauōkh'tšīssi church, ūnnianīst's'is sai'etūkkīuā ki publican. ¹⁸ Kitau'mūnīstōpuau, kitsīt'aiīpīpi ksōk'kum, akītaiīpīp spots'im: ki kitsītapōtsīppi ksōkkum, akūtsītapōtsīp spots'im. ¹⁹ Kīmat'anīstōpuau, netum'anīstšītsītainoainiki kitak'aukōmōnīsuai, Nīn'a spots'im aks'īstutōmoyīuaxaie. ²⁰ Natokūmi tsoktau niok's'kūmi nītsīn'ikōsīm itsītom'o'ōaupi nīt'sītaiūtšīkiaupi. ²¹ Peter itūmitōtoāie, ki an'īstšīuaie, Tsanētso'awtau numu'pāppiipa nōksauumītsīstūtuyīssi, ki nōks'ksīnnoōssi? Akokītsīkaiasts? ²² Jesus an'īstšīuaie, Kīmatanīstōpa ikīt'sīkaiēsts, ikītsīkīppūiēsts ikīt'sīkaiēsts. ²³ Spōts'im istsīn'naiisīnni nitum'anīstšīu omūx'īna annōk' ak'okōkītsīmaīauōk otšītappīm'īx. ²⁴ Ki otau'mūtūpūkstūkkīsi tuks'kūm ot'sīttōtsīppōtōkaie, ke'pi omūk'sīkepīppoyī mīx'kīmīx otai'akokōtopīxaie. ²⁵ Otsai'īstšīssi mōkokōtōsai'e, Otsīn'aim an'īnaie mōk'apīkōsaie, ki otokem'an ki o'kōsīx ki otokōnai'nānīsts, ki mōkotoku'yīsax mīx'kīmīx. ²⁶ Otšītappīmī itōpīstūksīsanō'pīīnaie ki atšīmīmīmī'īnaie ki an'īnaie Nīn'a, pīnane'tūkkīt ki kitaksūpanīs'tsokoto. ²⁷ Ki annōk' matap'pīuōk

otsin'aim kaiim'iuaiie ki paio'toyiuaiie ki ünnim iks'ksinnuyiuaiie.
 28 Ki neto'ök matap'piuök süx'iu, ki tuksküm'i otopok'apotükkimix
 ikon'oyiuaiie otai'akokok'isk kepip'pii a'pünasainix; ki een'iuaiie, ki
 paiu'tsiniuaie ki an'iu, Ponitat' kitai'akokokipix. 29 Ki otopokapotükkim'i
 itoipistuksisanopiiaie, ki auköm'önistsiuaiie, ki an'iu, pinane'tükkit
 ki kitaksüpanistsokoto. 30 Ki matökhsitükkü'ats; ki itappo' ki
 itsipsts'tapiksistsiuaiie itai'okiakiopi, otsauomaisüpanistsiponitasaie
 mökstaisüksaie. 31 Otopok'apotükkimix otsin's'sax eks'kaikikinētükkiau,
 ki ito'toiau, ki otsin'aïmoauai aiitsinikuyiauësts. 32 Ki otsin'aim
 otsin'nikötossaie, an'istsiuaiie, Saum'itapotükküä, kitai'akokokipix
 kitsin'omokitan'ikiipi: 33 Kanis'tsikimopi kumauk'sauanistsikimaïks
 kitopokap'otükkimokä? 34 Ki otsin'aim istse'tükki'inai, ki
 itsitüpumüts'kaiuaie pu'inaitappix otsauomai'süppiponitassaie.
 35 Neto'i Nin'a spots'im kitak'anistotokoau saïsin'iminoainiki
 ku'sskëtsipöpuauësts kumut'aukïmaupuai kumu'pappiipix.

19

1 KI Jesus annists'isk epo'awsists otaïksiu'attosësts Galilee
 itsistüpa'atomaie. Ki Judæa istssoots'ists, Jordan mis'taputsim,
 itoto': 2 Ki akai'tappix ipokiuo'iauaie; ki annim' ikut'totoyiuax.
 3 Pharisees itoto'iauaie, ki as'saksksinnuyiuaiie ki an'istsiuaiie,
 ökhsiu'ats nin'au kõnai' nükünistapists mök'anistüpskoösaie
 otokem'an? 4 Ki noküt'anistsiuax kikütanistop'ats sinak'sin,
 annök istsitsap'istutuyiuökax ap'istutuyiuax nin'au ki ake'u.
 5 Ün'nikaie nin'au itai'akskitsiu ax un'ni ki oksis'tsi, ki
 ai'akükömmïmu otokem'an: ki akitum'anistoksisakumiau. 6 Ün'nikaie
 matsistoküm'axau, itse'tumanistoksisakumiau. Ap'istotokiau
 otsipo'totopists, pinits'tsis matap'pi mökai'aketotosësts. 7 An'istsiuaiie,
 niauk'anii Moses ök'okotösi sinak'sin, ki ök'ünistüpskoawsi?
 8 An'istsiuax Moses, kumut'sipotomokoau kitse'usskëtsipöppisuai,
 kökotünistüp'skoössuai kotokem'anoauax; ki itsitsi'i matütünistsiu'ats.
 9 Ki kitanistopuau annök' akünistüp'skuyiuök otokem'an,
 sauau'ökotasaie, ki otai'kaokemaitaii stsik'i itau'ökotau: ki annök'
 ikem'attauök itüp'skoauök, itau'ökotau. 10 Otüs ksnimatsax
 anistsiuaiie Ün'nianists'issau nin'au ki otokem'an, matökhsiu'ats
 mök'ökemsi. 11 Ki an'istsiuax kõnai'tappix matokot'otsimaxeie
 annik' epo'awsinik, anniks'isk iko'taxk nittsimiauie. 12 Itstsi'i
 iuai'itax itsipo'kaiiau; ki stsik'ix matappix iuai'itsiuax, ki stsik'ix
 iuai'itastotosiau, Spots' im istsinnaisinni umut'uaïtastotospiau.
 Annök' ikot'totsimök ün'nianistots'isaie. 13 Inük'sipokax itotsipotoaii
 mökittokhitsikins'tsaksax, ki mökitatsimoiikasi: ki üksšinimats'ax
 an'istsiuax unnai'e. 14 Ki Jesus an'iu, Pokitsim'mokau inük'sipokax
 ki pinanis'tokau nökstai'puksipaaïsau. Ün'nianistaps'iau spots'
 im istsin'naiisinni. 15 Ki itokhitsikins'tsakiuax, ki itsis'tüpaatomaie.
 16 Ki, süppit, tuks'kümi itsitotoïinaie ki an'iu, Ökhsin'ai, tsanistap'ia
 nökökhsistutsipi, nökkuanan'si üsk'sipaitappiisinni? 17 Ki an'istsiuaiie,
 Kumauk'ainikük'iks ökh'si? Matütsitsipsa ökhsi, nitüks'küm,
 Ap'istotokiä, itökh'siu: makitsipim'eniki opai'tappiisinni, sat'sitësts
 okök'itsïmanists. 18 An'istsiuaiie Tsistsimä? Jesus an'iu, kimataksenik'ipa,
 kimatakau'ökotapa, kimataksikömos'pa, kimatakitüp'saiepitpa.
 19 Ükomïm'misau kin'a ki kiks's'ta; ki, kitak'anistükomïmmu

kitopokau'pimau kanistük'omimmospi. ²⁰ Man'iköppi an'istsuaie. Nitokönüs' satsipiau am'ostsk nitsök'umapiisi. Tsanistap'iaua niküt'tomüssatsipi? ²¹ Jesus an'istsuaie maksüpanis'tsiminiki matap'iköttoat kitsinan'ipi ki ko'tsisau kim'atapsix, ki kitak'okuinani treasure spots'im: ki puk'siput, pokiuot' nēsto'a. ²² Ki man'iköppi otokh'tsim'si annik' epo'awsinik, itsikikin'iistapu: tük'ka ek'akauoi otsinan'ists. ²³ Jesus itüm'anistsiuax otüksinimats'ax, kitau'münistopuau, ako'tsapsiua ak'skotoitsipim spots'im istsin'naiisinni. ²⁴ Ki kimat'anistopuau aks'istüpiksistspapiu'camel mökotsisüppoksüx atünau'ksis istakün'ikai, ki matakiksistspapiu'ats ako'tsapsiua mök'itsipissi spots'im istsin'naiisinni. ²⁵ Otüksinimatsax otokh'tsimsax ek'skaietükkiau, ki an'iau, Tükka' akokotsikömotse'piau? ²⁶ Ki Jesus üs'sümüuax, ki an'istsiuax matap'pix matokotsistutsim'axau; Ap'istotokiau ikotokön'apistsimēsts. ²⁷ Peter itüm'anistsuaie, sat' sit, nitokönüsskipinan ki nitopokiuo'pīnan ksēstu'a. Tsa nitakanistokuinan'ipinan? ²⁸ Ki Jesus an'istsiuax, kitau'münistopuau, ksēsto'au kitopokiuo'puau nesto'a, Nin'au okkui otak'ittokhittaupissi ots'tsapinaiso'pōtsis, ksēsto'au kitak'ittokh ittau pipuau na'tsikoputtuyists asso'pōtsists kökitokök'itsimattosau Israel ististsikoputsix matap'pix. ²⁹ Ki anniks'isk skīm'ixk oko'auēsts, ki anniks'isk skīts' ixk umu'pappiipuaux ki ot'akemoauax ki un'ouauax, ki oksist'ouax ki otkem'anoauax ki o'kosoauax, kiotsin'simmanoauax, nēsto'i itskim'iauēsts, kep'p'pi ak'okuyiau, ki akokuinan'attomiau üsk'sipaitappiisinni. ³⁰ Ki akai'tappix matom'six ak'sakoissiau, ki sako'issix ak'otomsiau.

20

¹ SPOTS' IM istsin'naiisinni netoi'nitsiu nin'au, nap'ioyis istsin'aim, annök kök'kōnisuxiuök mök'anistosī ap'autükkix, mökapotomoyisax otsin'simman. ² Ki ökh'situkkisax mökokuysax tuks'kai ksistsikui tüks'kümi apün'asaini itüp'skuyuiax otsin'simmani. ³ Ki nioks'kai itai'ksistsikumiopi mat'suxiu, ki stsik'ix nan'nuyiuax nam'itaipuyiax itau'pumopi, ⁴ Ki an'istsiuax noköt'sitappoak insim'man, ki mököm'otsissi kitak'okotopuau, ki itappo'iau, ⁵ Nau'yi itai'ksistsikumiopi, ki piksu'yi itai'ksistukumiopi, mat'suxiu, ki netoi' mat'anistsiu. ⁶ Ki nitsiko'puttuyi itai'ksistsikumiopi, itsüx'iu ki ikon'oyiuax stsik'ix nam'itaipuyix, ki an'istsiuax konai'ksistsikuyi kumauka'amaitaipuisk annom'? ⁷ An'istsiauae mats'itsipa matap'pi nok' anikinan. An'istsiuax, Noköt'sitappoak insim'man; ki mököm'otsissi kitak'okuinanipua. ⁸ Ki autükkus'si, insim'man istsin'aim an'istsuaie otap'otomoki, niniköt'sisau ap'autükkix, ki ko'tsisau saiak'inosattaupiau, matom'okotsisau sako'issix, ki tüm'okotsisau matom'six. ⁹ Ki istoto'sau nitsiko'puttuyi itai'ksistsikumiopi itaumütüp'apotükkix, könai'inax ikōno'kuyiau apün'asaini. ¹⁰ Ki matom'six isto'sau, üs'taiiau mökoku'yisuaie stsik'i; ki ikōno'kuyiau apün'asaini. ¹¹ Ki otoku'yisuaie, itüpaukape'poawtsiauaie nap'ioyis istökhsin'ai, ¹² Ki an' iau, anniks'isk sako'isix nituk'skau itai'ksistsikumiopi itapotükkiau, ki kanistokotaiiau kanist'okokipinan ki ksistsiku'i istsis'stutsissinni nitap'autükkipinan. ¹³ Ki an'istsuaie tuks'kümi, Nap'i'a, kimat'omaimatsistotopa: kiküt'tomaiökhsitükkipa tuks'kümi apün'asaini? ¹⁴ Matsit' kitsinan' ki mis'taput; nitak'anistokotau am'o sako'issiu kanist'okotopi. ¹⁵ Küttomökhsiuats nitsinan'

nanistsitsitapi nõk'anistutsissi? Kütäukapiu'ats koõps'pi, mõk'õkhsissi nitsinan'? ¹⁶ Ki sako'issix akotom'siau, ki matom'six ak'sakoïssiau; tükka akaiëm'ix ni'nikõttaiu, ki un'natosimix mat'toaiu. ¹⁷ Ki Jesus otšitüpamissosi Jerusalem, na'tsikoputtsix otüs'ksinimatsax itünistüp'iikax, ki an'istsiuax, ¹⁸ Sat' sit aitüpamissau'op Jerusalem, ki nin'au okku'i akitüpomüts'kau omük'atoiapiekuax ki ai'sinakix, ki akünistokõkitsimüt'tsiiauaie mõks'einsaie. ¹⁹ Ki akütsitüp'omütskau Gentiles mõkitapapıştotoõssauaie, ki mõkitstipis'ossauaie, ki mõkauai'stõssauaie; otsoks'kaiksistsikusi ak'ütsipuu. ²⁰ Zebedee oku'ix oksis'toauai ipok'itotomiauax oku'ix, ki atsimmim'miauaie, ki au'kõmõnistsiauaie tuks'kaii. ²¹ Ki an'istsiauaie, Tsa kanistsitsitapa? An'istsiu aie. Anit am'ox nitai'akokosix mõkittapuisau kitsin'naiisinni, tuks'küma netots'i, ki tuks'küma e'aksisauotsi. ²² Jesus an'iu, kimatsksinip'uaua kitau'kõmõnikipuai, Kikütaiakokotsimipuu annõk' kos'õk nimutai'aksimipük? Kikütaiakokotüstapinükipuu üsta'pinüksinni nimutai'aküstapinükipi? An'istsiauaie, nitokot'ünistspīnan. ²³ An'istsiuax kitak'ütsimipuu no'kosä, ki kitak'üstapinükipuu üsta'pinüksinni nimut'aküstapinükipi; ki nimatsinanestsau kõkokotosuai kõkittapuisuai netots'i ki e'aksisauotsi nesto'a, ki anniks'isk matap'pixk Nin'a ük'aisüppütsistotomoyiuax, otaksinan'oiu. ²⁴ Ke' pix otokh'tsimsau istsimmim'miauaie na'sitappix ipapiimotseii. ²⁵ Ki Jesus ninikõt'siuax, ki an'istsiuax, kits'ksinipuu Gentiles otšin'aimoauax otain'aiiskotokoaiuax ki anniks'isk omüx'inax nokõt'ai'naiiskotokoaiuax. ²⁶ Ki mataketūmanistsiu'ä ksēsto'au: annõk' ak'omüksimõk, ūnanistap'otüksi; ²⁷ Ki annõk' kitaks'innauükõk ūnanistap'otüksi: ²⁸ Nin'au okku'i matütoto'ats mõk'apotomoõsaie, mõk'apotomoõsi umut'oto, ki mõk'itatsuauamütskotosi akaitappix opai'tappiisinni. ²⁹ Ki otšitüpaatosau Jericho, akai'tappix ipokiu'iauaie. ³⁰ Ki satsit, natsitappix naps'tsiox pitsiko'-otsim i tau' pix otokh'tsīsau Jesus umutak'itsskosaie awk'umiau, ki an'iau, kīm'okinan, Nin'a David okku'i. ³¹ Ki o' tappiisīn'na ai'semiauax mõkstaie'puyisax: ki matsistawk'umiau ki an'iau kīm'okinan, Nin'a, David okku'i. ³² Ki Jesus itsipu'yiū, ki nan'nikõtsiuax, ki an'iu, Tsa kõk'anistutopuu? ³³ An'istsiauaie, Nin'a mõksikauopiisaii nõõps'pīnanix. ³⁴ Ki Jesus kaiim'iuax, ki itsiksen'iuax oõps'puauax, ki oõps'puauax kau'opiau, ki itopokiuo'iauaie.

21

¹ OTSITASTOTOSAU Jerusalem otsitotosau Bethphage, itum'uasuaie Olives an'istop Jesus itüp'skuyiuax na'sitappix otüsksinimats'ax, ² Ki an'istsiuax, akap'ioyis astsi'īm istsipi'ik, kikitakstümkonau üsk'omükstokiua aks'iskspīstau, ki o'kosepokai ak'opokitaipuyimiu: apo'tokau ki puk'sipīppotokikau. ³ Ki sītsīpsatsenoainiki matap'pi, kitak'anīstaiu Nin'a au'anistsiuax; ki ak'otümütsitüpskuyiuax. ⁴ I kōnan'istutsip mõks'enūpanistos otan'iipiaie prophet ki an'iu, ⁵ An'istok Sion otūn'ni, Sūm'mīs kitsin'aimau kitsipuksipa'ak, ikīnīs'siu, ki üskomük'stoki itokhitopiu, ki o'kosepokai üskomük'stoki o'kosaie. ⁶ Ki üksinimats'ax itappo'iau, ki Jesus itūn'istutsimīax manistanīstopiax. ⁷ Ki itsipuksipīp'pīauaie üskomük'stoki ki okose'pokai, ki itokh'itstomiau otstīstots'ouaēsts ki itsittokhitstī'iauaie osto'i, ⁸ Ki ek'akaitappix saie'kuyīiauaie otstīstots'suauests moksokui; ki stsi'ix kaiak'īmiau okūn'iksīsts ki moksoku'i itõkh'tūmiauests. ⁹ Ki anniks'isk matap'pixk i'tomaumattoyixk ki itopokiuo'ixk, awk'umiau,

ki an'iau, Hosanna ũnnianistsitŭp'itsis David okkui: Atsım'siu annök' aipuksipu'ök nin'a otsın'ikösım; Hosanna mıs'tŭpspiu. ¹⁰ Otsitsipis'si Jerusalem, konai'akapioyis ap'aitsitaiiau, ki an'iau, Tŭkka'ats? ¹¹ Ki akai'tappix an'iau annök'auk Jesus Nazareth itsiprophet, Galilee istauösım'im. ¹² Ki Jesus itsipim Ap'istotokiüa otatoi'apioyis ki anniks'isk itsipst'anmŭskotükixk, ki itsipstawk'pumaxk nato'i'apioyis, itsai'tŭpiksistsiuax, ki au'ötsuautuyixk otsit'aisinakipuauests ima'piximests, ki au'mŭskotükixk kŭkku'ix otsasso'pötsuauests ima'piximests. ¹³ Ki an'istsiuax, Sın'aip, Noko'ai ak'anistö a'tsımioikapioyis, ki ksęsto'au kanis'tutsipuu kōmos'iepitsix oko'auai. ¹⁴ Ki naps'tsiox ki ũs'tsekaiix itsipstotoyiauaie Nato'i'apioyis; ki ikuttotoyiaua. ¹⁵ Ki omŭk'atoiapiekuax ki aisınakix, otŭnis'ęsts skai'pissitapists otap'istutsipists, ki pokax otsitsipst'awkkumsau nato'i'apioyis, otan'issau Hosanna ũnnianistsitŭp'itsis David okku'i, eks'kaaisauökhsitŭkkiaiu. ¹⁶ Ki anistsiauaie, kikŭttaiaiokhtsıp'ä otan'ippiu am'oxi? Ki Jesus an'istsiuax, A; kikŭttomisauanistöpa sınaksin, pokax ki ũs'tstax maau'auests kumut'totssŭpanistsistsutsip itsak'sin? ¹⁷ Ki itskit'siuax ki akap'ioyis ittŭp'sŭxkitsimaie Bethany; ki annim' itsok'au. ¹⁸ Ki ksışkŭna'tŭnni mat'skitapposi akap'ioyis, itun'otsiu. ¹⁹ Ki otsitsinno'ösi mokoku'i omŭx'iniistsi, itoto'aie ki matsitokonimau'atsaie, nam'itaitsii suo'pokists, ki anistsiauaie, ũnnianist'sauŭksaiin as it ksęsto'a. Ki omŭx'iniestsis sotŭm'ikŭnipisuii. ²⁰ Ki ũksšinimatsax otsinis'au, skai'etŭkkiaiu, ki an'iau, Mau'maikipikŭnipisuii! ²¹ Jesus an'istsiuax, kitau'mŭnistopuu Aumaitŭkkienoainiki, saietŭkkienoeniki itsistsut'ipi omŭx'iniestsi kimataksikaksistsutsipa, ki nokŭt'anistomŭnoainiki am'o nitum'moi, ũnistŭp'itsit, ki ũnistŭp'apiksistsŭkit omŭk'sikimi; ak'ũnistutsip. ²² Kitak'omianistau'kōmōnipuai a'tsımioikainoeniki aumaitŭkkienoeniki, kitak'okoksui. ²³ Ki otsitsipis'si nato'i'apioyis, omŭk'atoiapiekuax ki matappix ot'omŭximoauax otŭs'ksšinimatstŭksi ito'toiauaie, ki an'iau, Tsanistapotŭmapsın'na kumut'anistsipiaua am'ostsk? Tŭkka' kit'okokaii am'ok otŭmapsinnik? ²⁴ Ki Jesus an'istsiuax kitak'oksŭppoötsesattopuu tuks'kaii anik'ienoainiki kitak'otanistopuu otŭmap'sinni numut'auanistutsipi am'ostsk. ²⁵ John ötŭs'tapinŭksinni, Tsema itottsiu'ats? Spots'im, ki matap'pi? Ki ai'sitsipsattseiaua, ki an'iau, mak'aninaniki spots' im; nitak'anikinan, kumauk'stauaumaitoauaiıksix? ²⁶ Ki mak'aninaniki ma tap' pi, nitstŭnnauŭnaniau matap'pix; tŭk'ka ikōn'auaniau John mōkoprophetsi. ²⁷ Ki anistsiauaie Jesus, ki an'iau, Nimatokot'anipinan. Ki an'istsiuax, kimatokot'anistopuu otŭmap'sinni nimut'auanistutsipiaua am'ostsk. ²⁸ Ki Tsa kit'stapuu? Tuks'kŭmi matap'pi, na'tokŭm o'kosix; Ki matom'sii itoto'aie, ki an'iu, noko'ä, matap'otŭk kit annok' ksistsiku'i nitsin'simman. ²⁹ An'iu Nimat'akittappopa: ki itsako'isauaitsitau ki itsitap'po. ³⁰ Ki matstsik'i itoto'aie ki mat'anistsiauaie. Ki an'iu nitak'ittappo, nin'ä; ki matsitappo'atsaie. ³¹ Tŭma' amoxi ũs'satsıma un'ni otsitsitaniae? An'istsiauaie, Matom'siuä. Jesus an'istsiuax, kitau'mŭnistopuu kitsauomai'pisuai Ap'istotokiüa itsın'naiisinni publicanix ki mats'akex ai'aksipimiau. ³² Tŭk'ka John kitsitota'akuau mokom'otsitappiisinni istokh'sokui, ki kimataumaitoauau'ats: ki publicanix ki mats'akex au'maituyiauaie: ki ksęsto'au kitsinis'uai kimatsakoisauaitsitapuuau kōkaumai'toausuai. ³³ Okh'tsik stsik'i parable, itsitŭi tuks'kŭmi nin'au, nap'ioyis itsın'aim, itsŭppipumattomaie insım'man min'istsix, ki itsitŭstse'pışkŭnattomaie, ki itatun'iakiu itsın'iokkeımskaupi, ki spiap'ioyis

itap'istutsiämaie, ki itök'kumatokuyiuax ai'insimax ki itsi'pio: ³⁴ Ki otas'tsissi män'ists otai'akitsetspiests itüp'skuyiuax otap'otomokix aiinsimax mök'okuyissi itsin'ists. ³⁵ Ki ai'insimax mat'tuyiuax otap'otomok-ix, ki tuks'kümi, itauaiak'iauaie, ki stsik'i initsi'auaie, ki stsik'i okotokix itau'aiakiauaie. ³⁶ Ki mats'itüpskuyiuax stsik'ix otapotomokix: ki netoi' an'istutuyiuax. ³⁷ Ki sako'okhtsim, itüp'skuyiu okku'i, ki aniu, ak'atsimmimmiau noko'a, ³⁸ Ki ai'insimax otsinno'össau okku'i an'istseiau Am'o otak'sinan; ki, öks'enitai, ki nöksinan'attopinaniau otsinan. ³⁹ Ki een'iauaie, ki itsai'tüpiksistsiauaie insim'man, ki initsi'auaie. ⁴⁰ Oto'si insim'man itsin'aim, Tsa' akanistutuyia'atsax anniks'isk ai'insimax? ⁴¹ Anistsiauaie, ak'saiinaknaiatsistutuyiuax anniks'isk sauum'itsitappix, ki ai'akökkumatuyiuax otsin'simman stsik'ix ai'insimax, anniks'isk aiakokotsiauaie itsin'ists aits'Isau. ⁴² Jesus an'istsiuax, kiküttomaisauanistopuaiisix natoi'sinaksists, Ok'otoki, annök' itsis'tüpapiksistauük aiokotoksapiokoiskaiu, netoi'nitsiu koke'i istotom'okotok; am'ok Nin'a ot'apistutüksinni ki skae'tsip noöps'p'inanists? ⁴³ Ün'nikaie kumut'anistopuau Spots'im itsin'naiisinni ak'otsip kséstou au ki ak'okotau noke'tappix, anniks'isk aks'inasiük. ⁴⁴ Ki annök' ai'akittutütsinnissiuük annök' ok'otoki, aksi'sisiu, ki annök' matap'iuök ai'akittutütsinnissiuük okotoki aksipin'iau. ⁴⁵ Ki omüx'atoiapiekuax ki Pharisees otokh'tsimsau parables, isksnim'iau osto'auai umutai'puyisaie. ⁴⁶ Ki otap'sümmösax mök'sixenösax, üs'stünnyiuax akai'tappix, tük'ka ü, 'taiau mök'siprophetsi.

22

¹ Ki Jesus mat'anistsiuax parables, ki an'iu, ² Spots'im itsin'naiisinni netoi'nitsiu tuks'kümi omüx'inau, okuyi otokem'si. ³ Ki itüp'skuyiuax otap'otomokix möksiniköttosaxax anniks'isk otüm'axk: ki matüskak'sipuksipuax. ⁴ Ki mats'itüpskuyiuax stsik'ix otap'otomokix, ki an'istsiuax anistok'au anniks'isk üm'axk, Sat'sik, nikaw'apastutsip nitso'össin: nitap'otskinamix ki nitunistakhtsimix ükainitaiu ük'okönaiksistsiau: Puksipa'atok okem'sinni. ⁵ Ki ap'etsimiauie, ki oksoku'ouests itappoiu, tuks'kümi otsin'simman, stsik'i otsit'aumütskotükkipi: ⁶ Ki stsik'ix mat'tuyiuax otap'otomokix, ki au'ksistutuyiuax, ki initsiu'ax. ⁷ Ki omüx'ina otokh'tsimsi, itsis'tsetükkiu: ki itüp'skuyiuax otseän'akemix, ki itsaiinakuaiistutuyiuax anniks'isk inik'ixk, ki itsin'siämaie otakap'ioyimoaiaie. ⁸ Itüm'anistsiuax otap'otomokix, ük'aiksistsiu mak'okemsinni, ki anniks'isk üm'axk matsipumapsiu'ax, ⁹ Itap'poak möksoku'ists ki kit'okönaukonoaxk üm'mokau mak'okemsinni. ¹⁰ Ki anniks'isk apotükkixk itsitap'poiäu möksoku'ists, ki ikönau'moiopiauax ot'okönokonoauax makap'six ki ökh'six: ki itsüpanis'tsimiau üm'max. ¹¹ Ki omüx'ina otsipis'si möks'innoössax ümma, nan'nuyiaie nin'aii ikem'sinni itsiso'kösimi, mat'süpsköstattaie; ¹² Ki an'istsiauaie, Napi'a, Tsa kanis'tsipapa kitsauomai'süpsköstatosi ikem'sinni itsiso'kösimi? Ki matsepuyiu'ats. ¹³ Omüx'ina itüm'anistsiuax otap'otomokix is'ksipistok otsists' ki oköt'sists, ki is'tüppippis, ki satüp'iksistsis ski'natsi; ak'itsiu asain'sinni, ki papüx'ekinikani. ¹⁴ Akai'tappix naniköttaiau: un'atosimix mat'toiäu. ¹⁵ Itüm'itapuiäu Pharisees, ki itauüt'ünistsiau mökitokonimötsiauaie ote'poawsistsaie. ¹⁶ Ki ipokitüp'skuyiauaax otüksinimatsauauax ki Herodians, ki an'istsiauaie, Nin'a, nits'ksinipinan kitau'müni ki

kitau'münisksinimatstükki Ap'istotokiuä oksoku'i, ki kimatsümman'ax matap'pix: tük'ka, kimatsatsipats manistüp'apitappiipiau. ¹⁷ Anik'inan, Tsa kit'stapa? Ökh'siuats mök'otsiponitasi Cæsar, tsöktau mat'öksiuats? ¹⁸ Ki Jesus nan'imaie otsau'okömotsitappiisuai, ki an'iu kumauk'saksksinokipuauiists kitsiks's'tapokömotsitappiansuai? ¹⁹ Ünis'tsinümmokik mixk'm, kumut'siponitapi. Ki ito'tsipotuyiauaie nitai'pünasainiini. ²⁰ Ki an'istsiuax, tükka' am'o ostoks's'ä, ki tükka' os'naks's'in'ats? ²¹ An'istsiauaie, Cæsar otsinan'. Itüm'anistsiuax kotok' Cæsar otsinan'ists, ki Ap'istotokiuä kotok' otsinan'ists. ²² Otokh'tsimsau annists'isk epo'awsistsk itskai'etükkiuä, ki itsk't'siauaie, ki oksoku'auai itappo'iau. ²³ Neto'ik ksistsiku'ik, Saducees, anniks'isk an'iisk matsitsipats matsipuu'osinni itoto'iauaie, ki ai'süppoötsesattsiauaie, ²⁴ Ki an'iau, Nin'a, Moses itüni'u enis'si n'n'au, ki saiiitssissi pokax, oskün' akokem'attsi'inaii otokem'an, ki ak'ksistauütto mu yuaie us'i pökax'. ²⁵ Annok'ikit'sikümiuä umu'pappiipix; ki matom'si otokem'attosi, its en'iu, ki otsai'itssissi o'kosix itsk't'siauaie otokem'an oskün' mök'okemattosaie: ²⁶ Neto'nitsiu osküni enis'aie, ki omat'osküni ki ikit'sikümüuä ikönen'iau. ²⁷ Ki itsako'ieniu ake'u. ²⁸ Matsipuu'osinni tükka' otakokeman'atsaie, ikit'sikümüx? Tük'ka ikönau'tuyiauaie, ²⁹ Jesus an'istsiuax. Kitai'patsistutsipuuä kimatsksinipuuäests natois'naksists ki ototümap'sinni Ap'istotokiuä. ³⁰ Matsipuu'sax matokemiu'axau matapikau'axau. Neto'nitsiuä Ap'istotokiuä otatsim'otokatats Spots'im. ³¹ Annik' matsipuu'awsinnik kiküttomisauanistop'ats annik' kitan'iipik Ap'istotokiuä. ³² Nesto'akauk Abraham otsinan Ap'istotokiuä ki Isaac otsinan' Ap'istotokiuä, ki Jacob otsinan' Ap'istotokiuä Ap'istotokiuä enix' matsinan'ouats, sa'kiaitappiix otsinan'ouax Ap'istotokiuä. ³³ Ki akai'tappiix otokh'tsimsau skai'etsimiau otüksinimats'tüksinni. ³⁴ Ki Pharisees otokh'tsimsau ot'omaupütsössax Saducees, itauüttoi'piotseiau. ³⁵ Ki tuks'kümi, lawyer, ai'süppoötsesattsiauaie, ki as'aksksinnuyiauaie, ki an'iu, ³⁶ Nia'a, tse'a omük'o okök'itsimani istse'poawsists? ³⁷ Jesus an'istsiauaie, Kitak'ükomimmau, Nin'a Ap'istotokiuä kitokönai'uskëttsipöppi, kitokönai'staaw, ki kitokönai'tsitani. ³⁸ Am'oi matom'iu ki omük'o epo'awsinni. ³⁹ Ki pok'iotomi netoi'nitsiu, Kitak'ünistükomimmau kitopokau'pimok kanistük'omimmospi. ⁴⁰ Annists'isk na'tokaistsk epo'awsists, ikönauk'kitsimanists ki prophetix otan'ipists ikön'itaitsiie'st. ⁴¹ Otsakiaumoi'piotseisau Pharisees, Jesus süppo'ötsesattsiauaie, ⁴² Ki an'iu, Tsa kitstatau'ats Christ? Tükka' oko'atsaie? An'istsiauaie David okoi'e. ⁴³ An'istsiuax, David umut'ainistainiköttaupiaie Nin'ä, otanipi, ⁴⁴ Ap'istotokiuä an'istsiauaie n'n'a, netots'i tüpo'piit, nökö'ünistutoö'sau kikatun'ix kitsitautütsekau'pipi? ⁴⁵ David niniköt'tüssi Nin'a, Tsa otak'anistoko'atsaie? ⁴⁶ Ki matap'pi matsitsipsa mök'okotsi'sipsätösi tuks'kai epo'awsinni, ki annik' ksistsiku'ik matap'pi matokot'sakosüppoötsesattau.

23

¹ JESUS itüm'sitsipsiuax akai'tappix ki otüksinimats'ax, ² Ki an'iu, Ai'sinakix ki Pharisees, Moses otsiso'pötsisaie itau'piau: ³ Ünnikaiä kitomian'istaniipuai sat'sik ki nistutsik'. Ki manists's'tutsipiau, pinan is'tutsik: tük'ka itan'iau, ki matsistutükkiu'axau. ⁴ Issoks's'tsists itau'monimiauests soku'ests mökopa'tosau ki matap'pix otsistsouaests

itotom'iauēsts; ki osto'auai matakotsistūpakioṣim'axauēsts tuks'kūmi okīt'suauax. ⁵ Otokōnap'otūksuauēsts itsistuts'īmiauēsts mōksīnnu'yīsau matap'pīx: itopūx'īstutsīmīauēsts phylacteries, ki itomūx'īstutsīmēsts otsaieno'tūksuauēsts, ⁶ Ki ūkome'tsīmīauēsts oye'tanīsts itotom'īapioyīsts, ki natoī'apioyīsts itotom'isopōtsīsts. ⁷ Ki otsitau'pīsau itau'pumaupi aiksemattsinī'otseisīnni, ki mōks'īnikōttosau, Rabbi, Rabbi. ⁸ Pīnīs'tsinīkūkīk Rabbi: tuks'kūmā kitsīn'aimoauā, Christ: ki ksēsto'au kitokōnaix'okoauax. ⁹ Ki Pīnī'nikōttok matap'pī, annom' ksōk'kum, kīn'a; tuks'kūmā kīn'ouau annōk' spots'īm itau'pīuōk. ¹⁰ Ki pīnītīn'īkūkīk Nīn'ax: tuks'kūmā kitsīn'aimoaua, Christ. ¹¹ Annōk' omūx'īmōk ksēsto'au, kitak'apotomokoau. ¹² Annōk' ak'omuxīstutosīuōk, aks'īnūxīstutoau; ki annōk' aksīnūx'īstutosīuōk, ak'omūxīstutoau. ¹³ Kitaks'ksīnipūau maka'pī ksēsto'au ai'sīnakīx ki Pharisees, kitsīksīs'tapokōmotsitappiansuai! Kītsītaīok'īauaīau matap'pīx Spots'īm īstsīn'naiisīnni: ksēsto'au kīmatsītaīpīpūau'ats, ki aiaksīpīmīx kīmats'epokkītsetomauaxau mōk'ītsīpīsau. ¹⁴ Kitaks'ksīnipūau maka'pī ksēsto'au ai'sīnakīx ki Pharisees, kitsīksīs'tapokōmotsitappiansuai! Nam'akex oko'auēsts kītau'atopūaīau, ki kītāisūmīksīstapatsīmōīkapūau: mīs'tūpkapīi kitakoku'yīsuai. ¹⁵ Kitaks'ksīnipūau maka'pī ksēsto'au ai'sīnakīx ki Pharisees, kitsīksīs'tapokōmotsitappiansuai kitotka'atau ksōk'kum ki omūk'sīkīmī kōk'ītokonoōsī tuks'kūmā matap'pīuā mōkītānīs'tsītīsītāsī kanīstsītāsī'tawpī kītāumaitu'yīssi, kanīstūm'īpūai ksēsto'au Hell oku'yīx kitak'anīstsītōkīaiīstutoauau. ¹⁶ Kitaks'ksīnipūau maka'pī ksēsto'au kītsaps'tsīotūpīnūkipūau, kītān'īpūau annōk' akitūp'ūtauūnīuōk omūk'atoīapīoyīs matsīkiu'ats, ki annōk' akitūp'ūtauūnīuōk omūk'atoīapīoyīs īsto'tokūīīxkīm, aks'īstutsīmaīe! ¹⁷ Kitūt'tsapspūau, kītsaps'tsīīpūau: Tsīma' omūk'o. Otokū'īīxkīm, ki omūk'atoīapīoyīs annīk' itatsīm'mīmīīk otokū'īīxkīm. ¹⁸ Ki annōk' akitūp'ūtauūnīuōk altar, matsīkiu'ats; ki annōk' akitūp'ūtauūnīuōk kotūk'sīnni altar itokhīts'tsīpī, ai'aksīstutsīmaīe. ¹⁹ Kitūt'tsapspūau, kītsaps'tsīpūau Tsīma' omūk'o, kotūk'sīnni, ki altar annōk' itatsīm'etsīmōk kotūk'sīnni? ²⁰ Annōk' aiakitūp'ūtauūnīuōk altar, itūp'ūtauūnīu altar ki mīan'īsttokhītstsīi. ²¹ Ki annōk' aiakitūp'ūtauūnīuōk omūk'atoīapīoyīs, itūp'ūtauūnīu omūk'atoīapīoyīs ki annōk' iko'attomōk. ²² Ki annōk' aiakitūp'ūtauūnīuōk spots'īm, itūp'ūtauūnīu Ap'īstotokīuā otspīso'pōtsīs ki annōk' itokhīttaupīuōk. ²³ Kitaks'ksīnipūau makapī ksēsto'au ai'sīnakīx ki Pharisees, kitsīksīs'tapokōmotsitappiansuai! Kītai'ponītasuai mīnt ki anīse ki cumīn, ki īssoku'īsts kīmatsatīpūauēstsau, okōk'ītsīmānīsts, kīm'apīīsīnni ki aumai'tūksīnni: am'osts ōkh'sī kōk'satsōsuaīau; ki mat'ōkhsīuats kōk stāīstutsīssuāī stsīk'īsts. ²⁴ Kīts' apstīotūpīnūkipūau, kītāī'soautsāuau īnūx'soīksīsī, ki kītāīts'īsstīmāuau camel: ²⁵ Kitaks'ksīnipūau maka'pī ksēsto'au ai'sīnakīx ki Pharisees, kitsīksīs'tapokōmotsitappiansuai! Kōs'ā ki saīētso'kōsī sauauts'ī kītūs'sīīpūaīau, ki pīstots'īm itūī'tsīau mīnīk'otūksīnni ki auūt'tseīsīnni. ²⁶ Kītsaps'tsīī Pharīsee, matom'sīītau pīstots'īm kos'ā ki saīētso'kōsa mōk'ūtsīksīksīxīssī sauauts'ī, ²⁷ Kītsaks'ksīnipūau maka'pī ksēsto'au ai'sīnakīx ki Pharīsee kītsīksīs'tapokōmotsitappiansuai! Ksīkōken'īmānīsts kīne'tūmānīstspūau ai'ōkhsīnīpīau sauauts'īstī, ki pīstots'īm itūī'tsīau enīx' okīn'ouaēsts ki makap'īsts. ²⁸ Netoī'nītsīīī ksēsto'au kīto'kōmotsitappīīnīpūau matap'pī, ki pīstots'īm kītōtūtskītsīpūaī ksīs'tapokōmotsitappīīsīnni ki sauum'ītsitappīīsīnni.

29 Kitaks'ksinipuau maka'pi ksęsto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiks's' tapokomotsitappiansuai! Kitap'istutsipuaiau prophetix otoken'imanoauęsts, ki kita'nęsts'tutsipuaiau mokom'otsitappix otoken'imanoauęsts, 30 Ki kitanipuau nitsa'kaiatappiipinanopi nin'anix otsa'kaiatappiisau nįs'tasauopoksistokemaunānopiau prophetix otsa'apūnoauęsts. 31 Ūn'nikaie kit'auūtanipuau, ksęsto'auūkauk anniks'isk matap'pixk initsixk' prophetsix o'kosoauax. 32 Tu'itok kīn'ouauax otsaum'itsitappiisauauęsts. 33 Pitseksinax, opix'exinasinna, Tsa'a kitakanistupis'tapixsattopats Hell istokok'itsimani? 34 Ūn'nikaie, sat'sik kitakittup'skoiiau ksęsto'au prophetix, ki mokok'ietappix ki ai'sinakix: ki stsik'ix kitax'enifauaiu ki kitiikau'aistauaiu; ki stsik'ix kitakitsipstęstispi's'auaiu kitato'apioyimoauęsts, ki kitak'auksistutuauaiu amian'istakap'ioyįsts ota'akitsipįsau: 35 Mōkittokh'ittaitisįsi ksęsto'au kōnau'kōmotsitappiaapūni ksōk'kum itai'kimskaii. Abel mokom'otsitappiū otsa'apūn itųpots'tsiauae Zacharias, Barachias okku'i otsa'apūniaie annōk', kitsįsenitauauōk itų'sikatsi omųk'atoiapioyįs ki altar. 36 Kitau'mūnistopuau kōnai'sįstskā aunok' o'tappiįsina akītotu'ięsts. 37 Jerusalem, Jerusalem ksęsto'auā kitai'nitauaie prophetix, ki anniks'isk itųp'skuaxk ksęsto'auā ok'otokix kumutauauaiak'iauaiu, nōkstanįstikapumo'piauo pi ko'kosoauax nipuaū'ā manistau'moiopi o'kosix ki kimat'ōkhsitsipuaū'ats! 38 Sat'sik, Koko'auai nam'itaiįsiu kit'skitomoko. 39 Kitan'istopuaū, įssoots'i kimatakainokipuaū sauanenoainiki Atsįm'siu annōk' paiuksipū'ōk Ap'istotokiuā otsįn'ikōsįm.

24

1 KI Jesus įstųx'iu ki itsįs'tųpaatomaie omųk'atoiapioyįs ki otųksįnimatsax itoto'iauaie mōkanįs'tsįnno moōsuaiae omųk'atoiapioyįs įstap'įstutųksįnni. 2 Ki Jesus an'įstsiuax kikųttaisauainipuaustsau kōnai'įstsk? Kitau'mūnistopuaū, matakskit'aupa okotoki mōkstaiįna'piksįstosi. 3 Otsį'tokhitaupįsi nitum'moyi Olives, ūksįnimats'ax įsįmitoto'iauaie, ki an'iau, Anik'įnan Tsanįstįs' akanįstsiu'astsau? Ki tsa akanįstsiu'a kitsipuksipusįnni, ki punksōk'kuasįsi? 4 Ki Jesus an'įstsiuax Iskskats'įk kōkstaipįstiksįstutu'yisuai. 5 Akai'tappix ak'ųstītotoiau nitsįn'ikōsįm ki ak'aniau Christ nęsto'akauk; ki ak'įpįstįksįstutuyiaūax akai'tappix. 6 Ki kitakokhtįsmattopuaii auakaw'tseįsts ki mak'auakawtseįsts: Sats'sik kōkstaį'apaitsįtsauai; kōnai'įstsk ak'įstsiu; ki umut'aketsįnikawpi matomoto'ats. 7 Aiok'auua aksipua'tseiau aiokauai'i ki nin'naiįsįnni aksipua'atomiau nin'naiįsįnni; ki ak'unnatosiu auu'ōssįnni, ki ak'įstsiu okh'tokosįsts, ki ksōk'kumā otaks'ikauopiįsts, ki akokōnau'toitstsiiau. 8 Am'osts Istokōnau'mūtųpipuįnawkuyii' sįsts. 9 Kitakaumųts'kakipuaū kōkitapauksįstutoksi, ki kitaks'enikoaiu: ki kōnai'okauua kumutaks'tsįmmįmokoau nitsįn'ikōsįm. 10 Ki akai'tappix akįstskįmskųkiau ki akaumųts'katseiau, ki akau'kįmotseiau. 11 Ki akaiēm'ix ksįs'tapsix prophetix aksipuaūiau ki aksipįksįs'tutuyiaūax. 12 Ki sauo'kōmotsitappiįsįnni otakau'osi, akai'tappix otųkome'tųksuaii akstuyiaie. 13 Ki annōk' eikak'įmauōk umuk'įtsipi aksikōmotse'piaū. 14 Ki am'ok nįn'naiįsįnni istōkh'sįtsįnįksįnni ak'anįstōp kōnųs'ksōkkum, kōnai'okoaua mōks'ksįniįsuaie; ki umuk'įtsipi ak'otųmitoto. 15 Ninįm'įnnoainiki ūs'tsįmetsipi Daniel otan'įstopi atsįm'apii

16 İstai'puyıssi (annök' an'İstomök ünnİsts'ksİnİssi:) 16 Annİks'İsk Judæa itau'pİxk ünnİanİstİtİpİks'kasau nitum'moİsts: 17 Annok' İtokh'İtaupİuök oko'ai pİnünİsts'İnİssaatos mök'sauautsİssi İtsİpsts'tsİi oko'ai: 18 Annök' İnsİmman İtaupİuök pİnüt'ünİstsskos mök'otsİssi otsİstİtos'İsts. 19 Annİks'İsk İpİtap'pİİxk İ üs'takataxk aksksİnİmİau makapİ annİsts'İsts ksİstsİku'İsts! 20 Atsİmoİİkak kök'stautsİmutasuai stuyİssi, kİ İssİk'opİİksİstsİkuİ. 21 Annİk' omüx'İpuİnasİnnİ ak'İtstsu, İstsİtsİs'sİ ksök'küm, kİ annok' manİsts'İpuİnapspi, aksİs'tüpünİstİpuİnapspİu, kİ İs'sotsk matakotümanİstsİpuİnapspİu'ats. 22 Kİ annİsts'İsts ksİstsİku'İsts sauun'natsİstutsİests mat'akİtstİpa matap'pİ İtsİkİmotse'pİaİau; aumai'tükkİxk, osto'auai İtunnats'İstutsİmİests annİsts'İsts ksİstsİkuİsts. 23 Kümİts'tsİkİ matap'pİ kİtai'akanİkİ Süm'mİs, am'auk Christ, kİ om'auk; pİnau'maitos. 24 Ksİs'tapsİx Christİx akİtsİpuau'İau kİ ksİs'tapsİx prophetİx, kİ akanİs'tsİnnükİau omük'apstosİsts kİ pİsats'kasİsts; kİ İküm'İtstİkİ aks'İpİstsİkstutuyİauax aumai'tükkİxk. 25 Sat'sİk, kİkau'anİstopau. 26 Küm'anİstsenİkİau sat'sİt ksİs'tapsksökkuyİ ün'amauk; pİnİ'tappoat; Sa'sİt, sİmİap'İoyİsts ün'amauk; pİnaumai'tükkİk. 27 Ksİstsİkum' manİsttotsİpuksİpİpİ umut'autstİpİ apİnök'kuyİ, kİ manİststİpİkünatspİ ame'totsİ; netoİ' ak'ünİststİsu nİn'au okku'İ otos'aİe. 28 Mİksİnİİ otsİts'tsİpİ, ün'nİm pİ'tax akomoo'İau. 29 Annİsts'İsts ksİstsİku'İstsk İstsu'İnasİsts otaİksİuos'au, nato'sİ akskİ'İnüm, kİ kokum'İkesüm matakanaKİmauats, kİ kök'atosİx akotots'İnİssİau, kİ spots'İm otsİs'köpsİnnİ akauüt'apİxİp: 30 Kİ Nİn'auä okku'İ otap'stosİnnİ akİtsİnakoaeİ spots'İm: kİ ksök'kum İstokİnai'tappİx ak'otümauyesİau, kİ aks'İnnoyİau Nİn'au okku'İ spots'İm İstİssokksİs'tİkuİsts İtsİpsts'otosİ, otümap'sİnnİ kİ omüxİk'künnasİnnİ akopoto. 31 Kİ ak'İtÜpskuyİuax otatsİm'otokatatsİx ak'soksİkkİax, kİ aumai'tükkİxk akİtotomoi'pİİauax, nİssoo'İsts sopu'İsts kİ spots'İm umuk'İtsİpİ: 32 Annok', İsksnİk parable omüx'İnİstsİs; okün'İksİ otsa'kİükkİnİsİsİ, kİ otsuİo'pokassİ, kİtsksİnİpuau nepu'yi İtasts'tsu; 33 Neto'İ maks'İnİmenoainİkİ annİsts'İsk, İsksnİk, mökaststssİsİ, İto'to okh'sepİstanİsts. 34 Kİtau'münİstopau am'oi o'tappİİsnİai matakstİtapu'ats otsauomaisüpanİs'tsİosau annİsts'İsk. 35 Spots'İm kİ ksök'kum ak'eİtsİnİkİau, kİ nİtse'poawsİsts matakİeİtsİnİkİau'İstsau. 36 Annİk' ksİstsİku'İk kİ annİk' İtai'ksİstsİkumİopİk matsksİnİm'ats matap'pİ, Spots'İm İtso'tokatatsİx matsksİnİm'axauaeİ, Nİn'a nİts'ksİnİmaİe. 37 Noe otsİksİs'tsİkumİsts manİststİpİests, netoİ' ak'anİsttsİİests Nİn'au okku'İ oto'saİe 38 Otsauomo'kİnaiokkeuasi ksök'kum manİstau'yİpİau kİ manİstai'sİmİpİau, manİstok'kemİpİau manİsta'pİkİttükkİpİau, İtÜp'İtsİu annİk' ksİstsİkuİk, Noe otsİt'süppopİssİ akh'İosatsİ. 39 Kİ matsksİnİm'axau otsauomo'kİnaiokkeuasi kİ İtsau'İnakuaiİstutuaİau; netoİ' ak'anİststİu Nİn'au okku'İ oto'saİe. 40 Natsİtappİİx akotümitau'pİİau İnsİm'man: nİtuks'kümü ak'otoau, kİ stskİ'İ ak'skİtau. 41 Natsİtappİİx akex' akİtaİpİk'İakİau; nİtuks'kümü ak'otoau, kİ stskİ'İ ak'skİtau. 42 Ün'nİkaİe mokİkİk: kİmats'ksİnİpuau annİk' İtai'ksİstsİkumİopİk kİtsİn'aimoau otai'akİtotopİk. 43 Am'okä İsksnİk', Napİoyİs İstökhsİn'auä otsksİnİm'opİ annİk' İtai'ksİstsİkumİopİk otai'akİtotosİ kömos'İepİtsİuä İs'taiüskskümüopİ, İstai'saİepukİtsetsİmopİ oko'ai İstokİtsİm'İ mökopokse'İsaİe. 44 Ün'nİkaİe İk'aisüppuapİstotossİk; kİtsİt'sİsauaİtsİtatopuİ, Nİn'au okku'İ ak'İto. 45 Tükka' aumai'tükkİ

ap'otūkkuuā, ki mokōk'i apotūkkuuā annōk' otsin'aim otinaiāts'okōk oko'ai iŕstisappim'ix, mōk'okōmotokotōsax otso'ōsinoauēsts? 46 Atsīm'siu annōk ap'otūkkuoōk, otsin'aim oto'saie otak'okonokaie netoi' it'ūnīstsīstutsimaie. 47 Kitau'mūnīstopuau, akokōnītainaiāts'iauaie otokōnai'nanīsts. 48 Ki annōk saum'itapotūkkuoōk, makotots'anīssi u'skētšipōppi ai'sūmsiu nītsin'aim; 49 Ki makaumūtūpauaiak'iūssi ot'opokapotūkkimax, ki makopoks'oyimūssi ki mak'opoksīmimūssi ai'sīmix; 50 Annōk' ap'otūkkuoōk otsin'aim ak'oto annik' kustsiku'ik otsauomūsks'kūmosaie, ki annik' itai'ksīstsikumīopik otsauomūs'ksīnīīssi, 51 Ki akaiaketsin'iauaie, ki aiakokotsiauaie mōk'itau'pīssaie otsitau'pipīax ksīstapokōmotsitāppiansix: annim' ak'itstsiu asain'sinni ki satse'kinani.

25

1 SPOTS' IM iŕstsin'naiisinni aketum'anīstsiu ke'pix ake'kuax, anniks'isk mat'tuyixk ot'anakimatsuaueŕsts, ki itsux'iau mōkota'tsemōsau annōk' ai'akokemiuōk. 2 Ki nīs'itsix mokōk'iau, ki nīs'itsix mat'tsapsiau. 3 Anniks'isk mat'tsapsixk nito'tsīmau ot'anakimatsuaueŕsts, ki mattotūkku'axau okke'anakīmatsīs: 4 Ki mokōk'ixk ipok'iotscmiau otanakimatsuaueŕsts okke'anakīmatsīs, kos'ix itsūp'pitūkkiau. 5 Annōk' ai'akokkemiūōk otai'sūmsi, ikōnai'okano'pīiaiu ki ikōnai'okax. 6 Ki itūt'sikiikokoi ikum'iūstutsip, sat'sik, ak'okemiuā ai'puksipu; Sūksīk' kōkotatsemōssuai. 7 Itūmokōnāipuu'iau am'ox ake'kuax, ki ikōn'itaisūppasuyinūkiaiu otanakimatsuaueŕsts. 8 Ki mat'tsapsix an'īstsiuax mokōk'ix, kok'īnan kitōk'keanakīmatsuai; tūk'ka, nītan'akimatsīnanēsts ūk'aiiŕstīnikaiiau. 9 Ki mokōk'ix an'īstsiuax, Sa; matakakauo'ats ksēstūn'un: Is'tapuk aumūts'kotūkkix kōk'opumattosuai. 10 Ki otsakiaitappos mōk'opumattosau, aiakokemi ito'to; ki anniks'isk sopuīap'īstotosīxk ipok'sipimīuaie okkem'sinni: ki ai'okip. 11 Sako'okhtsi mat'tsapsix nokūt'otoiau ki an'iau, Nin'a, nin'a, kauai'pīxīkinan. 12 Ki an'īstsiuax, kitau'mūnīstopuau kimats'ksīnopuauats. 13 Ūn'nikaie mokōk'ik', tūk'ka, kimats' ksīnipuauats annik' ksīstsiku'ik ki annik' itai'ksīstsikumīopik Nin'au okku'i otai'akītotopik. 14 Spots'im iŕstsin'naiisinni netum'anīstsiu nīn'au annōk' pīuo'ōk, ki nīnikōt'tsiuax otap'otomokix, ki ikotsiu'ax otsinan'īsts. 15 Ki tuks'kai ikotsiu'aie nīsītsi'i itaw'k'pumaupix ki stīk'i na'tokai, ki stīk'i nītuks'kai; ki kōnai'tappix itanīstokotsiu'ax maŕist'okotsīstutsīpīiau; ki itau'matto. 16 Annōk' ikuyiu'ok nīsītsi'i itaw'k'pumaupix itsīs'tapu, ki itau'mūtskotūkkiau, ki ikuyiu' stīk'ix nīsītsix itaw'k'pumaupix. 17 Ki netoi annōk' ikuyiu'ōk na'tokūmi, ikuyiu' stīk'ix na'tokūmīx. 18 Ki annōk' ikuyiu'ōk nītuks'kūmi itsīs'tapu, ki itatūn'akiu ksōk'kum, ki ai'ksasattomaie otsin'aim otsixkīmim'iaie. 19 Otai'sūmmoŕsi, am'ox ap'otūkkix otsin'aimoauai itoto'yīnai, ki ipokoks'tūkimīuax. 20 Ki annōk' ikuyiu'ōk nīsītsi'i itaw'k'pumaupix ito'to ki ito'īstapowīu stīk'ix nīsītsix itaw'k'pumaupix, ki an'iu, Nin'a, kit'okōk nīsītsi'i itaw'k'pumaupix: Sat'sit nītokuinan' matsīs'ītsix. 21 Otsin'aim an'īstsiuaie, kitōkhs'īstututūkki, ūkhs'apotūkkuā ki emūn'apotūkkuā: kitse'mūnūssatsīpīiau un'natosēsts, kitakīnai'atso akauo'īests: Kītsīn'aim otse'tametūksīnī iŕstīpī'it. 22 Annōk' ikuyiu'ōk natokūm itaw'k'pumaupix ito'to ki an'iu, Nin'a, kit'okok natokūmi itaw'k'pumaupix: Sat'sit, nīmat'okuinani mats'īstokai itaw'k'pumaupix. 23 Otsin'aim an'īstsiuaie, kitōkhs'īstututūkki,

okhs'apotükkiuä ki emün'apotükkiuä; kitse'mүнüssatsipiau un'natosësts, kitakinai'atso akauo'iësts: Kitsin'aim otse'tametüksinni iŕtsipi'it. ²⁴ Annök' ikuyiu'ök tuks'kümi itaw'pumaupi ito'to ki an'iu, Nin'a kits'ksino ksësto'a kitse'inai, kiküt'tomaisüppipumattopi kitai'pokiaki, ki kiküttomauanit'apixipi kitomoi'pitükki; ²⁵ Ki nitsiko'pum, ki nitsit'tappo ki nitai'ksasattop ksök'kum kitsinanä itaw'pumaupi: Sat'sit, kitsinan. ²⁶ Otsin'aim an'istsiuäie, kitsaum'apotükkiuä ki kitsistap'apotükkiuä, kitsksinoki nitai'pokiaki niküttomai'süppipumattopi, ki nitomoi'pitükki, ni küttomauanit'apixipi: ²⁷ Kumaukstaokotaišksixau au'awtsoomütskotükkiš nitsix'kimimix, ki nitsitotopi nöč'staitokuyitopi nitsinan'ix ki umut'okuyesix. ²⁸ Mattomok'aie itaw'pumaupi, ki kotok' annök iku'yiuök ke'pix itaw'pumaupix. ²⁹ Anniks'isk iku'yixk ak'okotaiu, ki otaksinanouaiu akauo'i: ki annök' itsau'okuyiuök ak'otomou annik' ooko'ošinik. ³⁰ Ki ištüp'satüpišksisšs ap'otükkiuä itsau'okuyiuä ski'natsii: ak'itstsiu asain'sinni ki satse'kinani. ³¹ Otak'itotosi Nin'au okku'i otsta'pinasinni ipokom'ošsau otokönatsim'otokatatsix, ak'otümotokhitaupi otšistsapisso'pötsis: ³² Ki akokönipotamoi'piaiu ikönai'okauua: ki aiakanštaiaketaipiksistaiau emük'ikinaiuun manistai'aketaipiksistopiax emük'ikinax ki apomük'ikinax: ³³ Ki akotüpipiuaux emük'ikinax onet'otsis ki ap'omükikinax otse'aksissauotsis. ³⁴ Omüx'ina akotüm'anistsiuax anniks'isk onetotsis itau'pixk, Puk'sipuk, Nin'a otatsims'imix, ki nin'naišinni matsik' annik' kitapistutomokiiik, otsauomap'astutošsi ksök'kum. ³⁵ Nitse'nots, ki kit'okokipuaa aau'ošin; nitse'naki, ki kitsit'tutokokipuaa: nitsi'piitappi, ki kito'tokipuaa: ³⁶ Nimatsistotospa, ki kitsis'totosatskokipuaa; nitokh'tokos, ki kitsipiš'kotokipuaa; itai'okiakiopi nitsitau'pi, ki kitsittotaakipuaa. ³⁷ Moköm'otsitappix akotüm'anistsiuäie, Nin'a, tsanistsi'i kit sits' In o pin an kitau'nots, ki kits is' so pi Q an? Ki kitse'naki, ki kitiitakopinan. ³⁸ Tsanistsi'i kitsits'inopinan, kitsi'piitappiisi ki kito'tošnin? Ki kimatsistotospa, ki kitsistotos'atskopinan? ³⁹ Tsanistsi'i kitsits'inopinan kitai'okhtokos, ki kitsitau'pissi itai'okiakiopi ki kitsito'taatosinan? ⁴⁰ Ki omüx'ina ak'anistsiuax, kitau'münistopuaa kanistitüpištutsipuai tuks'küma inüx'tšima am'ox nix'okoax, kitanists'istutomokipuaa. ⁴¹ Akotüm'anistsiuax anniks'isk ote'aksisautsis itau'pixk, is'tapuk emütskax mökseinsau, üksustsinasii is'tapuk, ek'aisepütsistotomoiiauaux au'tutsokuä ki oto'tokatatsix: ⁴² Tük'ka, nitau'nots, ki kimatsissok'ipuaa: nitse'naki, ki kimat'tutukkkipuaa: ⁴³ Nitsi'pitappi, ki kimat'otokipuaa: nimats'istotospa, ki kimatsistotsats'kokipuaa: nitokh'tokos, ki nitsitau'pi itai'okiakiopi, ki kimat'sipiskotokipuaa. ⁴⁴ Osto'auai ak'otümanistsiuäie, Nin'a Tsanistsi'i kitsits'inopinan kitau'nots, ki kitse'naksi, ki kit'sipitappisi, ki kitokh'tokosi, ki kitsitau'pissi itai'okiakiopi kökstaikaw'anišotöšinan? ⁴⁵ Ai'akotümanistsiuax, kitau'münistopu au kanist'saiitüpištutsipuai tuks'küma inüx'tšima amox, kimat'anistsistutomokipuaa. ⁴⁶ Ki am'oxi aksistüpitappo'iau üšk'sitauksistototspi: ki moköm'otsitappix akittappoiau üšk'sipaitappiisinni.

26

¹ KI itünistsiu, Jesus otaiksiste'poattosësts am'ošts epo'awsists, itün'istsiuax otüksinimatsax, ² Kitsksinipuaa aisto'küssi ksistsiku'ists

ak'itstsiu passover, ki Nīn'au okka'i itaumüts'kau mök'itsiksistoxösi.
³ Omük'atoiapiekuax, ki aisīnakix, ki matap'pix otsin'aimoauax itūmitūpaumooiau sp'a'toiapiekuūn Caiaphas oko'aii. ⁴ Ki ai'si'tsipsattseiau mök'anistokotsisimmiotoösaueie Jesus, ki mök'itsenitösaueie. ⁵ Ki an'iau, pinits'tsīs oye'tani itsiksīs'tsikui ökskākümütsikīniau matap'pix. ⁶ Jesus otsitau'pissi Bethany, Simon leper oko'ai otsitsipsts'taupissi, ⁷ Ake'ua itoto'aie, ipa'tükkiu alabaster atūxak'sin puye' itsūp'patomaie, akai'inxkīmasiaueie, ki otau'yisaie itsita'suyinīmaie otokōn'iaie. ⁸ Ki otüksinīmats'ax otsinīs'saxaie, istse'tükkiax, ki an'iau mauk'etsinikatopi? ⁹ Am'ok ipum'atotopi is'taiekekaiixkīmasiuopi, ki kīm'atapsix is'tauokotaupiaueie. ¹⁰ Jesus otokh'tsimi, an'istsiuax, kumauk'sauaiksixinuoauaisix ake'uā ökh'isu nitapīstutu'yipi. ¹¹ Ksēsto'au, kīmatapsix kitūsk'sauopoksemokoaiu; ki nēsto'a kīmat'ūksauopoksemokipuaa. ¹² Am'ok puye' nostūm'i otsita'suyinīssi itsitstus'imaie mök'itsopuiapīstutuyissi nōkitak'itsasi. ¹³ Kitau'mūnistopuau am'oi ökh's'itsinīksinī amianīstan'istopi kōnūs'ksökkumā, am'ok, am'o ake'uā otap'istutsipi ak'ūtanīstaie, mök'itūsksinōösi. ¹⁴ Na'tsikoputsix, tuks'kūmä, anīstau Judas Iscariot, itappo omük'atoiapiekuax, ¹⁵ Ki an'iu, tsanīstap'pi kitak'okokīpuaii, ki nitakitūp'omutskau ksēsto'au? Ki nitsi'tuyiaueie nūp'pii ksixix'kīmīx. ¹⁶ Ki annik' itot'apsatsim mök'itamütskōsaie. ¹⁷ Ke'tani kūt'taikopūtstsi, istotom'iksīs'tsikui, ūksinīmats'ax itoto'iau Jesus, ki an'istsiaueie, Tse'a kit'stapa kök'sopuiapīstutosīnan kök'kitsoyīsi passover? ¹⁸ Ki an'iu is'tapuk akap'ioyīs, ki om'umā nīn'auumā anīstok', Nīn'a, an'iu, nitsiksīs'tsikūm'i aststsi'u: koko'ai nitūs'ksinīmatsax nitak'opoksoyīmaiau passover. ¹⁹ Ki ūksinīmats'ax manīstan'istopiax itan'isttutsīmīax; ki itsopūtsitstusīmau passover. ²⁰ Ki otau'tükkusi, ipokītau'pimīuax na'tsikoputsix. ²¹ Ki otau'yīsau, an'iu, kitau'mūnistopuau tuks'kūmä ksēsto'au kītakaumüts'kauki. ²² Ki eks'kaiikikīn'etükkiau, ki ikōnau'mütūpanīstīsaueie, Nīn'a nēsto'akats? ²³ Ki an'iu, annök okīt'sīs nitopokstapīmakemauok kos'i nitakaumüts'kauk. ²⁴ Nīn'au okku'i itanīstīstappo nitsīn'awpi: ak'itūpokapiu annök' nīn'auök imüts'kaiuök Nīn'au okku'ī! Kūt'taikokīuopi annök' nīn'auök, is'taökhīsuopi. ²⁵ Judas anni'isk itse'mütskaukisk, itūm'anīstīsaueie, Nīn'a nēsto'akats? An'istsiaueie, kitan'i. ²⁶ Ki otau'yīsau Jesus ito'tsīmaie ke'tani ki itatsīm'istutsīmaie, ki itaumin'īmaie, kī ikotsiu'ax ūksinīmats'ax, ki an'iu, Matsik', oyik'; am'oiak nostūm'i. ²⁷ Ki mat'tuyiaueie kos'i ki thanks ikotūk'kiu, ki ikotsiu'ax, ki an'iu kōnai'sīmattok; ²⁸ Am'okauk nītsa'apūn, mananīstīst'etoksinīni itūp'itsiu itsai'kīmskau akai'tappix otsauum'itsitappīsuauēsts mök'sinīsēsts. ²⁹ Ki kitan'istopuau nīmatakūtśīmattopa am'ok mīniokke sauomo'pokitsipstīsmattomīnaniki manīs'si nīn'a ots'innāisīnī. ³⁰ Ki otinik'sau natoī'īnīksīnī itūp'sūxiau nitum'moyi Olives. ³¹ Jesus itūm'anīstīsuax, nēsto'a kītak'okōnūsskīmīskūkipuau annök'ā koko'ikā: tūk'ka, sīn'aip, nitak'auaiakiau annök' ūks'kūmiuök emük'ikīnax, ki ot'omükikīnauāisīnna isto'mükikīnax akūneto'iau. ³² Aiksīstīstīpuau'eniki kītakitūpotoma'topuau Galilee. ³³ Peter an'istsiaueie, ikūm'okōnūststskīmīskūkīssau ksēsto'a, nīmat'akīststskīmīskūkīpa. ³⁴ Jesus an'istsiaueie, kitau'mūnīsto, Annök' koko'ik otsauomit'awkkūmsi nīpuau'ā nioks' kai kitakani kīmatksīnok'īpa. ³⁵ Peter an'istsiaueie

õkskakümpoks'eniop, nimat'akanipa kimatsksinopa; neto'i ikõnau'aniiax üksšinimats'ax. ³⁶ Jesus itümitüpopokomiuaax Gethsemane an'istop, ki an'istsiuax otüksšinimatsax, annom' stau'pik, nitakittappo omim' nõkitüt'tsimoikasi. ³⁷ Ki mat'tuyiuaax Peter; ki Zebedee otsistok'okuyix, ki itaumütüpikikin'etukki ki itau'mütüpeikapitsitau. ³⁸ Itüm'anistsiuax nitsitüpikikin'etukki e'insinni: annom' stau'pik, ki õk'itüskskatükkiop. ³⁹ Ki pa'tsiüstüpaatsiuax, ki isstokopi'u ostoksis', ki itüt'tsimoikau ki an'iu, Nin'a, iküm'okotsitstissi am'oi kos'a ünnianistis'tüpipotoõssi; nimatakitsitan'ats, ksësto'a kitak'itsitan. ⁴⁰ Ki matskitoto'ax otüksšinimats'ax, ki ikon'oyiuaax oto'kaniax, ki an'istsiuaiie Peter, Awx'ats? Kiküttaukotüskskümmokipa tuks'kai itai'ksistsikumioipi? ⁴¹ Mokök'etsik ki a'tsimoikak, kõkstaitsipissuai issaks'ksinüksinni; sta'aw itsitsi'tatomaie ki ix'isakuvi matsi'uats. ⁴² Ki mats'istapu ki itüt'tsimoikau, ki an'iu, Nin'a, am'oi kos'a sauomot'aisimmieniki suomis'tüpipotomokoeni, kitak'itsitan. ⁴³ Ki mat'oto ki mat'okonoyiuaax otsok'asax: tük'ka issoksim'au oõps'puauax. ⁴⁴ Ki itskitsiuax, ki mats'istapu, ki nioks'kai itüt'tsimoikau, ki netoi' au'aniu. ⁴⁵ Itüm'itotoiax otüksšinimats'ax ki an'istsiuax okak' annok, ki issik'sistsikok: sat'siak aststsiu' itai'ksistsikumioip, ki Nin'au okku'i itüp'aumütskau sauum'itsitappix otsu'auësts. ⁴⁶ Nipua', õkittäppau'op: annök' nitakaumüts'kaukõk aststsiu'. ⁴⁷ Ki otsa'kiai epuyissi, Sat'sik, Judas, na'tsikoputsix tuks'küma ito'to ki akai'tappix ipokom'iauaie inus'stoanix ki sõksis'tsists ipa'tükki, itototoiax omük'atoiapiekuax ki matap'pix otsin'aimoauax. ⁴⁸ Ki annök' imüts'kaiüokaie ikotsiu'ax apsto'sinni, ki an'iu, annök' nitak'sinnauskippauõk, an'nõkauk: mi'eenok. ⁴⁹ Ki ikõm'itoto Jesus, ki aniu, Hail, Nin'a; ki itsin'nauskippiuaie. ⁵⁰ Ki Jesus an'istsiuaiie, Napi'ä, kumauk'sipuksipuksiks? Itümitoto'iauaie ki een'iauaie Jesus, ki mat'tuyiauaie. ⁵¹ Ki sat' sit, anniks'isk ipokom'iskaie Jesus, tuks'küma itsitüpikins'tsakuiaie otsin'usstoan itsau'tuyiauaie, ki sp'a'toiapiekuun tuks'kümi otap'automok of'auaiakiokaie, ki kõk'sinimaie okhtok'isaie. ⁵² Jesus itüm'anistsiuaiie, kitsin'usstoanä otsits'tsipi isttsi'is; anniks'isk matap'pix mat'tuyixk inus'stoan, inus'stoan itax'enittaiau. ⁵³ Kit'tapa nõküttokotsitüp'atsimoikani nin'ä, ki annok' nõk'okuyissi otsitsksistsikoputsix legionix otatsim'otokatatsix? ⁵⁴ Tsa akokototümunistsistsutsipa natois'naksists, mök'itünistsissi? ⁵⁵ Neto'ik itai'ksistsikumioipik Jesus an'istsiuax akai'tappix, kiküt'anistsipuksipa'akipuaa kanist'sitappopuau kõmos'iepitsi annök' pa'tükkiuõk inus'stoax ki sõksis'tsists, kõk'otoksuai? Anis'tsiksistsikuists kitopokau'pimopuau omük'atoiapioyis kõküksšinimats'opuau ki kimatseen'okipuaa. ⁵⁶ Ki am'ostsk ikõnaiistutsipi möks'enüpanistosau prophetix osinak'suauests. Ikõnüksšinimatsax itüm'skittsiiu ki ai'tsimmutaiau. ⁵⁷ Ki anniks'isk een'ixkaie Jesus itüp'ipiauaie Caiaphas, sp'atoiapiekuun, itomoi'piawpiau ai'sinakix ki omüks'imix nin'ax. ⁵⁸ Ki Peter piaapütsitüpa'tseuaie sp'atoiapiekuun oko'ai, kiitsipim' ki ipokau'pimiuaax ap'otükki mökitokõnai'nisi. ⁵⁹ Annok', omük'atoiapiekuax ki omüks'imix nin'ax ki ikõnau'kõkitsimax, istüp'iksistapenüpanissinni ap'satsimiau möks'enitõsuaie Jesus; ⁶⁰ Ki matokonim'axau; otsito'tosax akai'tappix aiksistapenüpanix, matokonim'axau. Sako'okhtsim ito'toiax naitsitappix ai'tapksisenüpanix, ⁶¹ Ki an'iau, am'o nin'au an'iu nitokot'opüksinip Ap'istotok'iuä otatoi'apioyis ki nitokot'sokapistutsip nioks'kai ksistsiku'i. ⁶² Ki Sp'atoi'apiekuun itsipuu', ki an'istsiuaiie, kitakstaie'puyipa?

Tsanistapiu'a am'ox kitse'nüpanipiau? ⁶³ Ki Jesus matsepuyiu'ats. Ki Sp'atoi'apiekuun mat'anistsuaie, kita'tauunisto Äp'istotokiua ipai'tappiuä, kök'aniksinnan iküm'ümeniki Christ, Ap'istotokiua okku'i. ⁶⁴ Jesus an'istsuaie, kitsemüniani; ki kitan'isto sako'okhtsim kitaks'inoauai'ini Nin'au okku'i, otsitau'pissi otümap'sinni istset'otsisi ki umutspuk'sipusi Spots'im istisoksis'sikuists. ⁶⁵ Sp'atoi'apiekuun itümai'pinotsimësts otsistotos'ists ki an'iu, itüpepo'atomaie Ap'istotokiua; nitak'otsikipinana stsik'ix e'ënuanax? Sat'sik, kikai'okhtoauu oksis'tapiniköttsimani. ⁶⁶ Tsa kit'stapuauä? An'iau, möks'einsi. ⁶⁷ Itüm'itaisokuttüttsiauaie ostoksis'aie, ki oto'auësts itsitauaiak'iauaie: ki stsik'ix omi'tsirikinstspuauësts itsitauaiak'iauaie. ⁶⁸ Ki an'iau, ksësto'a Christ e'ënuapanikinan, Tükka' kitauaiak'ioaka? ⁶⁹ Annok' Peter sauauts'im itau'piu, istokitsim'i pistots'im: ki ake'kuun itoto'aie, ki an'iu, ksësto'a kitopokom'au Jesus Galilee istsitappim'i. ⁷⁰ Ki paiot'anistsiuax matap'pix nimatsksinoau'ats nimatsksinipa kitan'ipi ⁷¹ Ki otsitüp'süxi kitsim'iapioyis, stsik'i ake'kuun nan'nuyenaie ki an'istsiuax anniks'isk matap'pix itau'pixk, ani'o nin'au noküt'opoksimiuaie Jesus, Nazareth istsitappim'i. ⁷² Ki mata'toünüu, ki an'iu, nimatsksin oau'ats nin'au. ⁷³ Ki otai'pistsiksismmosi anniks'isk itai'puyixk itoto'iauaie, ki an'istsiauaie Peter, E'münüu, ksësto'akauk tuks'kümä: kitse'poawsists kitse'ënuapaniki. ⁷⁴ Itümaumütüpipako'sinepuyiu, ki itaumütüputau'ünüu, nimats'ksinoau'ats nin'au. Ki nipuau'ä sokit'okumiu. ⁷⁵ Ki Peter isksinim'aie Jesus ote'poawsinniaie, annik' itanis'tsiauaie, otsauomokh'kumsi nipuau'a nioks'kai kitak'ani kimatsksinokipats. Ki itsux'iu, ki itsok'auasainiu.

27

¹ OTAP'INÖKKUSI, kõnau'mükatoiapiekuax ki matap'pix otsin'aimoauax itüp'okökitsimaiuau Jesus möks'enitösauaie; ² Ki otai'iskspistössauaie, itünistüppip'iauaie, ki itüp'aumütkskaiauaie Pontius Pilate, anni'isk ninai'isk. ³ Judas, anni'isk otse'mütkskaukisk, otsinno'ösaie, otanis'sax möks'einsi, itsisauai'tsitau, ki mat'skittotsipotuyiuax omük'atoiapiekuax ki omüks'imix nin'ax niip'pix ksixix'kimix, ⁴ Ki an'iu, nikai'sauumitsitappi nitse'mütskatop mokom'otsaapünni. Ki an'iau, Tsanistappi nitokanistappikipinan'a? Ksësto'a kitak'satsip. ⁵ Ki itsipsts'istüpapikisistsiuax ksixix'kimix omük'atoiapioyis, ki itsis'tapu, ki itsiko'köpsiu. ⁶ Ki omük'atoiapiekuax mat'tuyiauax ksixix'kimix, ki an'iau, matökhsiu'ats ök'itsüppitsösau atsım'isokaiis, tük'ka aa'pünni ipum'attomiau. ⁷ Ki itau'kökotomotseiau ki itopum'attomiau potter otsin'simman, pie'tappix mok'itstösau. ⁸ Ün'nikaie itüsks'unnistainiköttop a'apünni istsin'simman. ⁹ Itümeënuapanistomaie annik' otan'ipikaie Jeremy prophet, ki an'iu, Ki mat'tuyiauax niip'pix ksixix'kimix, umutopum'attopiaie annök' Israel itüniau ünni mökanistsixkisasi; ¹⁰ Ki itopum'attomiauaie potter otsin'simman, nanistün'ik Ap'istotokiua. ¹¹ Ki Jesus paio'tsipuyimiuaie, nin'aii; ki nin'auä ai'süppoöttsesattsuaie, ki an'iu kikütam'ipa Jews otsin'aimoauai? Ki Jesus an'istsuaie, kitan'i. ¹² Ki Omük'atoiapiekuax ki omux'inxax ote'ënuapanistösauaie, matsepuyiu'ats. ¹³ Pilate itüm'anistsuaie, kiküttaisauokhtou'axau akauo'yi kitse'nüpanikoists? ¹⁴ Ki tuks'kai epo'awsin matanistsiu'atsaie; ki Nin'auä eik'skaietükkiu. ¹⁵ Annok' oye'tani nin'aua itüsksaipotoyiuaie

tuksküm'i eēn'naii ot'statauaie matap'pix. ¹⁶ Annik', nannan'attsiau tuks'kümi eēn'naii, Barabbas an'istau. ¹⁷ Ūn'nikaie otokōnau'moōsax, Pilate itūnīs'tsiuax, Tūkka' kit'statauā köks'ipotomosuai? Tsōktau Barabbas, tsōktau Jesus, annōk' an'istauōk Christ? ¹⁸ Tūk'ka iksinīm'ae umutsiksissat'siuōsau, itaumūts'kau. ¹⁹ Otsitau'pissi okōk'itsimani istsiso'pōtsīs, otokem'an itūpūt'okōttsiuaie ki an'istsiuaie, pinotokan'istappikit om'ā mokōm'otsitappiuā: tūk'ka akauo'iēsts ni'okuyipists pu'inasists ni'papaukanists annok' ksistsiku'ik, osto'it itots'tsiēsts. ²⁰ Ki omūk'atoiapiekuax ki omūx'inax eikakimattsiuax matap'pix mōk'aukōmōnistōsuaie Barabbas, ki Jesus mōks'eīnsaie. ²¹ Nin'auā an'istsiua, Tūkka' na'tokūmix kitstatauau'a köks'ipotomoōssuai? An'iau Barabbas. ²² Pilate an'istsiua Tsa nitakūnnistutoau'ats Jesus, an'istauōk Christ. Ikōn'auanistsiuaie, ūnnianistauai'istais. ²³ Ki nīn'auā an'iu, kumauk'an'istauaisiks? Tsanistapiu'āts otsaau'itsistutūksinni? Ki akauo'yi itsokse'puyiaie ūnnianistauai'istais. ²⁴ Otsinīs'si, otsau'otokanistappikissaie, ki otai'akitstsissi āsinata'pii ito'tūkkiu okke', ki itūs'tsimmiu otsipōt'aipuyimōsax matap'pix, ki itūniu', nimat'ototoimoko'ā am'o mokōm'otsitappiaā otsa'apūnni: ksēsto'auā sat'sīk. ²⁵ Itūmokōnai'puyiaie matap'pix, otsa'apūnni ūnnianistots'tsiāie nēstūn'an ki no'kosīnax. ²⁶ Itūmipo'tomoyiua, Barabbas: ki otai'ksistsistsipisōsuaie Jesus, emūts'kaiuaie ōksiksis'toxōsuaie. ²⁷ Ninauā otseēnnakem'ix itūpīp'iauaie Jesus itokōno'paupi, ki itokōnaumoi'piiuaie eēn'nakex. ²⁸ Ki itsau'tomoyiauaie otsistotos'istsaie, ki mawks'isokōšimi itsūps'kaiauaie. ²⁹ Otai'amitsinissau ksissiistsūmmokōni, itsis'tsūmmokiauaie ki apai'i itstom'iauaie onet'otsiāie: ki auanaukopistuksis'akōttsiuaie, ki ai'ksistapanistsiuaie, ki an'iau, Hail, Jews otsin'aimoauai! ³⁰ Ki ai'sokotuttsiuaie, ki matsīmiau apai'i ki otokōn'iaie itsitau'aiak iuaie. ³¹ Otai'ksistsiksistapanistūsuaie, asso'kōšimi itsauts'imiauaie, ki otau'ūtsisokōšimaie itsūps'kaiauaie, ki itsistapip'iauaie mōk'auaiistasuaie. ³² Ki otsūks'au, ikonoyiauaie nīn'aii Cyrene itsitappim'i, otsinikōsim Simon: isskuopa'atsiuaie otauai'staksīn, ³³ Ki otsito'tosau Golgotha an'istop, itokīsasiik, mūksikinūkotokōnik, ³⁴ Ikotsi'auaie moksīmatossaiiai'istsipoku'yi ki gall ipa'sokasuyinimīuaie: ki otūt'totsiāie, mat'skaksīmattom'atsaie. ³⁵ Ki itau'aiistaiūaie, ki otsistotos'ists, ki aiaketotsipiēsts, itsi'kōtsotsiēsts: mōks'eēnūpanistosi annik' otan'īpik prophet, itai'aketotsipiēsts nitsistotos'ists ki itsi'kōtsopnaaiua. ³⁶ Ki ito'piiuaie ki ūs'sūmmīuaie annim'; ³⁷ Ki itstom'iauaie otokōn'i spots'i ksīs'tapanissīnni sinaip', Am'ok Jesus, Jews otsin'aimoauai. ³⁸ Na'sitappix kōmos'iepitsix ipauai'istauax tuksküm'i onet'otsi ki stīk'i otse'aksissautsīs. ³⁹ Ki anniks'isk itsits'skuixk au'kapsitsīpsattsiuaie, ki auauūkia'pīxiau, ⁴⁰ Ki an'iau ksēsto'a annōk' ipūxīn'īmōk omūkato'i'apioyīs, ki niok's'kai ksistsikuists itsiksist'apistutsimōk, kōmotse'piosit. Ikūm'ūmeniki Ap'istotokuā okku'i inīsa'atoat auai'staksīn. ⁴¹ Neto'i omūk'atoiapiekuax netoi'nitaiksistapanistsiuaie, kiai'sīnakix ki omūx'īmīx ipokaniau, ⁴² Kōmotse'piuax stīk'ix ki matokotsikōmotsepiosiu'ats. Ikūmūm'issi Israel otsin'aim, ūnanistsinnīsa'atos auai'staksīn, ki nitakaumai'tauūnan. ⁴³ Au'maituyiaie Apistotoki'i: annok' ūnnianistsikōmotse'piōsuaie, maksinan'attūsuaie: tūk'ka iūniu', nēsto'akauk Ap'istotokuā okku'i. ⁴⁴ Kōmos'iepitsix ipok'auaistapixk neto'yistsk nokūtsitūp'apiximīuaēsts

okhpe'kists. ⁴⁵ Nau'yi itai'ksistsikümiopi konüs'ksökkumä itüp'skinatsiu piksu'yi itaiksistsikumiopi. ⁴⁶ Ki otsipik'susi itai'ksistsikumiopi, Jesus aisokse'puyiu. Ki itüni'u, Eli, Eli, lama sabachthani? Annik' ito'kisasiik, Nitap'istotokim, Nitap'istotokim, kumau'ksikiks? ⁴⁷ Stsik'ix itai'puyixk, otokh'timsau', an'iau, Am'o ninau nan'nikötttsuaie Elias. ⁴⁸ Ki tuks'kumä itauks'kasiu ito'tukkiu ai'ksippuyinip, ki ito'kimiuaie istsipoku'yi, ki itstom'aie apai'i, ki ikotsiu'aie möksimattosaia'i. ⁴⁹ Stsik'ix an'iau, ki'ka, ök'satsip maks'ikümipuksipusi möksikömotse'piisaie. ⁵⁰ Jesus ota'atsoksepuyissi, itaumüts'kaiuaie Sta'aw. ⁵¹ Ki Sat'sit, omük'atoiapioyis itsi'kokso'iakioipi ai'aketsinikau, spots'im itots'ipinikau; ki ksök'kumä itsi'papuyiu, ki ok'otokskuists ai'aketopiiu; ⁵² Ki a ken 'i man ists kau'opiiu; ki atsim'six anniks'isk ai'okaxk akaiëm ostüm'ouaësts itsipuu'ax, ⁵³ Ki ota'atsipuawsi Jesus, itsux'iau aken'imanists, ki itüp'ipimiau atsimakap'ioyisi, ki otsinok'oaiau akai'tappiix. ⁵⁴ Annok' eënakin'au'ä, ki otopokom'ixk, otopoküs'satükkimaxk Jesus, otsinno'ösau ksök'kumi otsi'papuyiisi, ki otsinis'sau annists'isk istutsip'istsk, eks'kaikopumiau, ki an'iau am'o emün'üümü Ap'istotokiuä okku'i. ⁵⁵ Ki akai'tappix akex' pie'tsi itüs'sümmiuaie, anniks'isk itotopokiuo'ixk Jesus Galilee, ki apotomoyiixkaie: ⁵⁶ Ki ipokom'iauaux Mary Magdalene, ki Mary, James ki Jose oksis'toauaii, ki Zebedee okku'ix oksis'toauai. ⁵⁷ Otau'tükkussi, akotsin'auä Arimathæa itsitappim'i anistau Joseph, ito'to, tuks'kuma Jesus otüsksinimats'aie: ⁵⁸ Itappo' Pilate, ki iköm'önistomaie Jesus stüm' i aie. Pilate itümün'iu mökaumütskatosaiie mostüm'i. ⁵⁹ Ki Joseph otots'issi mostüm'i, itsisso'monimäie ksixistokh'aipistsi, ⁶⁰ Ki itsipststotomaie otauüt'sinani aken'iman, maniu'aie, annik' itatün'ipik ok'otokskui: ki omük'okotoki itüp'uaupimiuäie aken'imani istokitsim'i, ki itsistapu. ⁶¹ Ki Mary Magdalene, ki stsik'i Mary, itotau'piauäie aken'imani. ⁶² Ki annik' ksistsiku'ik otökhs'apistutosau, mat'apinökkusi, omük'atoiapiekuax ki Pharisees ikönitoto'iauaie Pilate, ⁶³ Ki an'iau, Nin'a, nitüskksinipinan om'ä ai'pistsiksistutükküä otan'ipi, otsakiaitap'piisi, nioks'kai ksistsiku'i nitak'aatsipuu. ⁶⁴ Anit' ökhs'istutsissi aken'imani nioks'kai ksistsiku'ists, otüs'ksinimatsax mökstai'sepiotosax, mökstai'kömosai'isax, mökstai'anistosauax matap'pix, ük'aipuu: ki sako'ipatsistutüksinni aks'istüpskits top matom'ipatsistutüksinni. ⁶⁵ Pilate an'istsiuax mattok'au eën'akex; is'tapuk, mi'istsutik. ⁶⁶ Ki itappo' iau, ki mi'istutsimiau ake'niman, isksküm'iauaie ok'otoksökh'sepistan, ki istsi'iauaie eën'akex.

28

¹ ISSIK'SİSTSIKUYII ksistsiku'i otai'ksiuosaie, otaumütüppapinök'kusaie issik'atoiksistsikui, Mary Magdalene ki stsik'i Mary itoto'iau möks'iniisau ake'nimani. ² Ki, sat'sit, ksök'kumä ai'papuyiu: tük'ka Ap'istotokiuä oto'tokatatsis spots' im itsinnisso'iinai, ki ito'to ki matskoap'imiuäie ok'otoksokh'sepistan ki itop'auäie. ³ Ostoksis'si netoinitai'natsiuaie popos'ists, ki kaii'ksistotosiu neto'i kon'skui: ⁴ Ki üsk'skatükkix stun'noyiauaie, ki ai'papuyeian netoi'nitsiiau enix'. ⁵ Ki oto'tokatatsis an'istsiuax a kex', piniko'puk; nits'ksinip kitap'üssümmauau Jesus annök' kaiis'toksauök. ⁶ Matsinakuaiëm'ats: tük'ka, ük'aipuu otan'ipi. Puk'sipuk, sat'sik otsit'sipi Nin'ä. ⁷ Ki kipi'tappoak, ki anistok'ax otüs'ksinimatsax otse'insinni ükaipua'atomaie;

ki, sat'sit, kitse'tomomattaak Galilee; omim' kitak'itsinnoauau: sat'sik, kikau'anistopuau. ⁸ Ki itsikip'istupaatomiauaie ake'niman ai'kopumau, ki eks'kaetametükkiau; ki auks'kasiau mokitots'ipotosauaie otüs'ksinimatsaxaie otse'poawsiniaie. ⁹ Ki otsitappo'sauax mökitsinikoösauax otüs'ksinimatsaxaie, süm'mis, Jesus ito'tatsemiauax ki an'istsiuax All hail! Ki ito'toiauaie ki ein'imiauaie oköt'sistsaie, ki ita'tsimmimmiauaie. ¹⁰ Jesus itüm'itünistsiuax, Pinikopuk; mis'tapuk, anistok'au nix'okoax mök'ittapposau Galilee, ki omim' nitak'itsinokiau. ¹¹ Annok' otsa'kaiatapposau, süm'mis, stsik'ix üsks'katükii itoto'iau akap'ioyis, ki aitsin'nikoyiauax omük'atoiapiekuax nitap'ii. ¹² Kiotokönau'moösau ki omüx'inax otokönai'puyisau, ikotsi'auax eën'akex akaiëm'i itawk'pumaupix, ¹³ Ki an'istsiuax, ünnik' otüs'ksinimatsax nitsa'kaiokasinan, sepioto'iax ki itsikömos'attsiauaie. ¹⁴ Ki nin'a okhtsis'saie, nitaksemünan ki kitakitsikömotse'piopinan. ¹⁵ Mat'toyiauax itawk'pumaupix, ki otksinimatseipuauiax ia'tutsimiau ki annik' anissin'nik Jews sa'kiauaniptomiax. ¹⁶ Nitsi'koputsiax otüs'ksinimatsax itappo'iax Galilee nitum'mo, Jesus otan'istopi. ¹⁷ Ki otsinno'ösauaie itatsim'mimmiauaie: ki stsik'ix sai'etükkiax. ¹⁸ Ki Jesus ito'toax ki ai'sitsipsattsiauax, ki an'istsiuax, könau'tümapsinni spots'im ki ksök'kum nit'okoko. ¹⁹ Ün'nikaie, is'tapuk, isksinimats'okau könau'mianistsitappii, üs'tapinokau niniköt'tokësts otsin'ikösimests kin'un, ki okku'i, ki atsim'istaaw: ²⁰ Isksinimats'okau mök'satsisauësts kitan'istopuauësts; ki sat'sit, kitüsks'opoksemopuau anistsiks's' tsikuists aiksiuo'si ksök'kum.